

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ASHABIN ÜSTÜNLÜK DERECELERİ

İçindekiler

ASHABIN ÜSTÜNLÜK DERECELERİ	3
Hatice Ve Aişe'nin (R. Anhuma) Faziletleri:	3
Soru:	3
Cevap:.....	3
Rasulullah'ın (s.a.v.) Eşleri Ve Aşere-İ Mübeşşere:.....	3
Ebu Bekir (r.a.) ve Hızır:.....	5
Ebu (R.A.) Bekir'in Üstünlüğü:	6
Soru:	6
Cevap:.....	6
Ebu Bekir (r.a.) ile Ali (r.a.) Arasında Bir Karşılaştırma:.....	21
Cevap:.....	22
Ali'ye (r.a) Salat Ve Selam Getirmek:	28
Cevap:.....	29
Hulefa-İ Raşidin'in Fazilet Dereceleri:	29
Cevap:.....	30
Osman (r.a) mı, Ali (r.a) mi Daha Üstündür?:.....	35
HULEFA-I RAŞİDİN VE ASHABLA İLGİLİ TARTIŞMA KONULARI.....	41
Sahabe Arasındaki Anlaşmazlıklar:.....	41
Cevap:.....	41
Hulefa-İ Raşidin Ve Muarızları :.....	44
Muaviye'nin (r.a) İslam'a Girişi:	62

Muaviye'nin Şam'a Vali Tayin Edilmesi:	67
Muaviye'nin Katıldığı Gazveler:	67
Muaviye'nin Müslüman Olarak Ölüp Ölmediği Meselesi:	75
Muaviye'nin Oğlu Yezid:	82
Büyük Günah İşleyenin Durumu:	84
Yezid Hakkında Farklı Görüşler:	88
Din Ne Zaman Fesada Uğradı?:	96
ALT (r.a.) VE EHL-İ BEYT	98
Ali (r.a.) Cinlerle Savaştı Mı?:	98
Soru:	98
Cevap:	99
Ali'nin (r.a.) Kabri:	102
Ali'nin (r.a.) Öldürülüşü:	104
Ehl-i Beyt'in Esir Edilmeleri;	106
Hüseyin'in (r.a.) Öldürülüşü;	108
Aşure Günü:	116
Bazı Türbeler:	118
SAHABEYE DİL UZATMAK	129
Ebu Bekir'e Dil Uzatmanın Tevbesi Kabul Edilir Mi?:	129
İbn Me'sud Hakkında:	131
Ebu Hureyre Hakkında:	133
Sahabeye Dil Uzatın Tekfir Edilir Mi?	140

ASHABIN ÜSTÜNLÜK DERECELERİ

Hatice Ve Aişe'nin (R. Anhuma) Faziletleri:

Soru:

Hatice ve Aişe'den (r.a.) hangisi daha üstündür?^[1]

Cevap:

Müslüman olmada öncelik, İslam'ın başlangıç döneminde etkinlik ve yardım ile dine bağlılıkta Hatice (r.a.) öncedir. Aişe (r.a.) veya müminlerin annelerinden (Rasulullah'ın eşlerinden) bir başkası onunla aynı değerde olmamıştır. Daha sonra Aişe'nin (r.a.) etkisi, dini yüklenmesi, ümmete tebliğ etmesi ve ilim sahibi olmasında da, ne Hatice (r.a.), ne bir başkası ona ortak değildir.

Bu ümmetin kadınlarının en faziletlisi Hatice (r.a.), Aişe (r.a.) ve Fatıma'dır (r.a.). Birinin diğerine üstünlüğü ihtilaflıdır. Bunun ayrıntılarının yeri burası değildir. Hatice (r.a.) ve Aişe (r.a.), Rasulullah'ın (s.a.v.) eşlerindendir. Bu itibarla "eşlerinin bütünü, kızlarının bütününden daha üstündür" denirse, daha doğru olur. Çünkü eşlerinin sayısı daha çoktur ve aralarında faziletli olan, kızlarından faziletli olandan daha çoktur.^[2]

Rasulullah'ın (s.a.v.) Eşleri Ve Aşere-İ Mübeşşere:

Rasulullah'ın (s.a.v.) eşlerinin Aşere-i Mübeşşere (Cennet'le müjdelenen on kişi) den daha üstün olduğunu sadece Ebu Muhammed İbn Hazm^[3] söylemiştir. Oysa bu şaz bir görüştür ve ondan önce kimse bunu söylememiştir. Seçkin alimlerden kim duymuşsa ona karşı çıkmıştır. Kur'an ve Sünnet'in nasları da bu görüşü reddetmektedir.

Gösterdiği delil de yanlıştır. Kadının Cennet'te eşiyle beraber aynı derecede olacağını, Rasulullah'm (s.a.v.) derecesinin de en üstün olduğunu, böylece eşlerinin de onun derecesinde bulunacaklarını söylemiştir.

Halbuki bu görüş, Rasulullah'm (s.a.v.) eşlerinin diğer bütün peygamberlerden üstün olmalarını gerektirmekte, Cennet ehlinde her erkeğin eşinin o erkeğin benzeri olan kişiden üstün olmasını, Rasulullah'm (s.a.v.) yanında bulunacak çocukların ve evleneceği hurilerin nebi ve rasullerden üstün olmasını gerektirmektedir. Bunun geçersizliğini de bütün müminler bilmektedir. Sahih bir hadiste Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Aişe'nin kadınlara üstünlüğü tiritin diğer yemeklere üstünlüğü gibidir.^[4]

Burada sadece kadınlara üstünlüğü söylenmiştir. Yine sahih hadiste Rasulullah'm (s.a.v.) şöyle buyurduğu kaydedilmektedir:

"Erkeklerden kamil kişi çoktur, ama kadınlardan kamil olan çok azdır. Bunlar ya iki veya dördür.^[5]

Eşlerinin çoğu da o az içinde bulunmamaktadır.

Ashabın üstün olduğunu gösteren hadisler çoktur. Mesela:

"İnsanlardan dost edinseydim, Ebu Bekir'i dost edinirdim.^[6]

Bu da yeryüzündeki kadın ve erkeklerin içinde hiç kimsenin Ebu Bekir'den (r.a.) daha üstün olmadığını ifade etmektedir. Yine sahih bir hadiste Ali'nin (r.a.) şöyle dediği kaydedilmektedir:

"Peygamberden sonra bu ümmetin en üstünü Ebu Bekir ve sonra da Ömer'dir.^[7]

Bunun böyle olduğunu gösteren ve burada sayamayacağımız kadar çok nass vardır.

Özetle bu şaz bir görüştür. Seleften daha önce kimse bunu söylememiştir. Ebu Muhammed'in, büyük ilmine ve ilimdeki derinliğine rağmen çok güzel görüşleri yanında böyle hoş olmayan şaz görüşleri de vardır. Bu görüşü, Meryem'in, Asiye'nin ve Musa'nın annesinin nebi olduğunu söylemesi gibidir.

Kadı Ebu Bekir, Kadı Ebu Ya'la, Ebu'l-Maali ve başkaları, kadınlardan peygamber olmadığına dair icma olduğunu söylemişlerdir. Kur'an ve Sünnet de buna işaret etmektedir. Mesela Kur'an'da şöyle buyrulmaktadır:

"Senden önce kasabalar halkından yalnız kendilerine vahyettiğimiz erkekler gönderdik." (Yusuf: 12/109)

"Meryem oğlu Mesih ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler geçmiştir. Onun annesi dosdoğrudur." (Maide: S/75)

Annesinin en son derecesi dosdoğru (Sıddıka) olmasıdır. Bunu başka yerde açıkladık.^[8]

Ebu Bekir (r.a.) ve Hızır:

Ebu (r.a.) Bekir ile Hızır arasındaki üstünlük, Hızır'ın peygamberliği kanaatine göredir. Alimlerin çoğu ise peygamber olmadığı görüşündedir. Ebu Ali İbn Ebi Musa ve başkalarının tercihi budur. Buna göre Ebu Bekir ve Ömer (r.a.) ondan üstündür.

İkinci görüşe göre Hızır, peygamberdir. Ebu'l-Ferec İbn el-Cevzi ve başkaları bu görüştedir. Buna göre Ebu Bekir ve Ömer'den (r.a.)

üstündür. Ancak Rasulullah ve İsa (a.s.). ondan ittifakla üstündürler. Rasulullah (s.a.v.) bu ümmetin evvelinde, İsa (a.s.) ahirindedir. [9]

Ebu (R.A.) Bekir'in Üstünlüğü:

Soru:

İki kişi anlaşmazlığa düştüler. Biri Ebu Bekir (r.a.) ve Ömer'in (r.a.) Ali'den (r.a.) daha alim ve fakih olduğunu söylerken, diğeri Ali'nin (r.a.) ikisinden daha alim ve fakih olduğunu söylemiştir. Bunlardan hangisi doğrudur? "En büyük kadınız (doğru hüküm veren) Ali'dir. [10] "Ben ilim şehriyim, Ali de onun kapısıdır. [11] Bu hadisler sahih midir? Sahih iseler, Ali'nin Ebu Bekir ve Ömer'den daha alim ve fakih olduğuna işaret ediyor mu? Birisi, Ali'nin (r.a.) Ebu Bekir (r.a.) ve Ömer'den daha alim ve fakih olduğunda müslümanların icmaı vardır iddiasında bulunursa, doğru mu söylemiş, hata mı etmiş olur? [12]

Cevap:

Allah'a hamdolsun. Sözü dinlenir İslam alimlerinden hiçbiri Ali'nin, Ebu Bekir ve Ömer'den daha alim ve fakih olduğunu söylememiştir. Hatta sadece Ebu Bekir'den de daha alim ve fakih olduğunu söyleyen çıkmamıştır. Bu konuda icma olduğunu iddia eden kimse, insanların en cahili ve yalancısıdır. Aksine Ebu Bekir'in Ali'den daha alim olduğuna dair alimlerin icmaı olduğunu bir çok kişi belirtmiştir.

Mansur İbn Abdilcabbar es-Sem'ani el-Mervezi^[13] bunlardandır. Şafii'nin ashabından ve Ehl-i Sünnet imamlarından olan bu alim "Takvimu'l-Edille Ala'l-İmam" adlı kitabında, Ebu Bekir'in Aliden daha alim olduğuna dair Ehl-i Sünnet alimlerinin icmaı bulunduğunu belirtmiştir. Tanınmış herhangi bir imamın buna muhalefet ettiğini bilmiyorum.

Ebu Bekir (r.a.) nasıl daha alim olmasın? Rasulullah'ın (s.a.v.) yanında fetva veriyor, emir ve nehiy yapıyor, hüküm veriyor ve hitap ediyordu. Rasulullah'la beraber halkı İslam'a çağırmaya çıktığında da bunu yapıyordu. Hicret günü, Huneyn günü ve Rasulullah'la beraber bulunduğu başka günlerde yine Ebu Bekir konuşuyor, Rasulullah da dinleyip tasvip ediyor ve söylediklerini beğeniyordu. Bu merteye başkasına nasip olmamıştır.

Rasulullah (s.a.v.) ashaptan ilim, fıkıh ve re'y sahipleriyle danıştığında Ebu Bekir'e ve Ömer'e öncelik tanıyordu. Konuşmada ve ilimde ikisi ashabın diğerlerinden önde gelirlerdi. Bedir esirleri hakkındaki danışmasında olduğu gibi. Bu konuda ilk konuşan Ebu Bekir ve Ömer'dir (r.a.). Başka konularda da böyledir.

Hadiste:

"Bir konuda ikiniz anlaşırsanız ben size muhalefet etmem. ^[14] dendiği rivayet edilmiştir. Onun için alimlerin bir görüşüne göre, "ikisinin görüşü" hüccettir. İmam Ahmed'den gelen iki rivayetten biri de bu şekildedir. Ama Osman ye Ali'nin görüşü için böyle değildir.

Sünen kitaplarında Rasulullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu kaydedilir:

"Benden sonra Ebu Bekir ve Ömer'e uyunuz. ^[15]

Başkası için böyle söylememiştir. Şöyle dediği de sabittir:

"Benim ve benden sonra raşid halifelerin sünnetine sanlınız , azı dişleriyle tutunuz, ortaya çıkan şeylerden sakınınız, şüphesiz her bidat sapıklıktır. [16]

Raşid halifelerin sünnetine uyulmasını emretmiştir. Bu da dört halifeyi kapsamaktadır. Ebu Bekir ve Ömer'e uyulmasını özellikle belirtmiştir. Fiillerinde ve müslümanlara gösterdiği şeylerde kendisine uyulan kişinin mertebesi, sadece gösterdiği şeylerde kendisine uyutanın mertebesinden üstündür. Ashabın Rasulullah'la beraber olduğu bir yolculukta Rasulullati'in şöyle buyurduğu kaydedilir:

"İnsanlar Ebu Bekir ve Ömer'e itaat ederse, doğruyu bulurlar. [17]

İbn Abbas'm Allah'ın Kitabı 'yla fetva verdiği bir konuda, orada hüküm bulamamışsa Rasulullah'ın (s.a.v.) sünne-tiyle, orada da bulamamışsa Ebu Bekir ve Ömer'in görüşüyle fetva verdiği sabit olmuştur. Osman (r.a.) ve Ali'nin görüşüyle ise fetva vermemiştir. Ümmetin deryası, fakihi ve ashabın en alimi olan İbn Abbas, Ebu Bekir ve Ömer'in görüşünü öne alıyor ve görüşleriyle fetva veriyordu. Rasulullah'ın (s.a.v.):

"Allah'ım, onu dinde fakih yap ve tevili ona öğret. [18]buyurduğu sabittir.

Sonra Ebu Bekir ve Ömer'in Rasulullah'a yakınlığı ve onunla beraberliği başkalarının ona yakınlık ve beraberliğinden fazladır. Özellikle Ebu Bekir'in yakınlığı ve beraberliği daha fazladır. Bütün, gece onun yanında sohbet eder, Rasulullah ona ilim, din ve müslümanların maslahatlarından anlatırdı. Nitekim Ebu Bekr İbn Şeybe rivayet ederek Ebu Muaviye'nin, A'meş'ten, o da İbrahim'den, o da Alka-me'den, Ömer'in şöyle dediğini kaydetmektedir:

"Gece Rasulullah müslümanlarm bir işini Ebu Bekir'in yanında görüşüyor ben de onunla beraber bulunuyordum."

Buhari ve Müslim, Abdurrahman İbn Ebi Bekr'den şunu rivayet etmektedirler:

"Suffe ashabı fakir kimselerdi. Rasulullah onlarla ilgili şöyle buyurdu:

"Yanında iki kişilik yiyeceği olan üç kişi götürsün yanında dört kişilik yiyeceği olan beş veya altı kişi götürsün."

Ebu Bekir, üç kişi getirdi. Rasulullah on kişi getirdi, Ebu Bekir akşam yemeğini Rasulullah'm (s.a.v.) yanında yedi ve yatsı namazı kılınmcaya kadar oturdu. Sonra bir daha geldi ve Rasulullah (s.a.v.) uyuklayıncaya kadar oturdu. Gece çok geç vakitte evine geldi. Eşi ona:

"Niçin misafirlerine bakmadın?" dedi, o da:

"Yedirmedin mi? deyince, yemediler ve senin gelmeni beklediler, dedi, yemek getirildi ve yenildi."

Bir rivayette de:

"Geceyekadar Rasulullah'la sohbet ederdi" denilmektedir.^[19]

Hicret yolculuğunda Rasulullah'ın yol arkadaşı sadece Ebu Bekir'di. Bedir günü de çardakda Ebu Bekir'den başka kimse kalmadı. Rasulullah (s.a.v,) şöyle buyurmuştur:

"Sohbeti ve malıyla Ebu Bekir bize herkesten çok lütufta bulundu, insanlardan dost edinseydim Ebu Bekir'i edinirdim."^[20]

Sahih hadis kitaplarında bu. birçok yönden rivayet edilen en meşhur hadislerdendir.

Buharı ve Müslim. Ebu'd-Derda'dan rivayet ediyorlar:

"RasuluHah'in yanında oturuyordum. O anda Ebu Bekir dizi görünecek kadar eteğini çekerek çıkıp geldi. Rasulullah (s.a.v.):

"Arkadaşınız hayrî önce işledi" dedi. Ebu Bekir selam verdi ve:

"İbnu'l-Hattab'la aramızda bir durum oldu, acele davrandım, sonra pişman oldum ve bağışlamasını istedim, kabul etmedi. Onun için sana geldim" dedi. Rasulullah üç defa:

"Allah seni bağışlasın" dedi. Sonra Ömer pişman olmuş, Ebu Bekir'in evine gitmiş, bulamayınca Rasulullah'a çıkıp gelmişti. Rasulullah (s.a.v.) yüzünü asmağa ve içerlemeğe başladı. Öyle ki, Ebu Bekir sakındı ve iki defa:

"Ben haksızlık yaptım" dedi. Rasulullah şöyle buyurdu:

"Allah beni size gönderdi. Siz yalanladınız. Ebu Bekir ise tasdik etti, malı ve canı ile destekledi. Arkadaşımı bana bırakır mısınız?" dedi ve bunu üç defa tekrarladı.^[21] O olaydan sonra eziyet edilmedi.

Buhari ve Müslim'de İbn Abbas'tan şöyle bir rivayet yer almaktadır:

"Ömer yatağına konuldu, kefenlendi ve kaldırılmadan Önce halk ona dua etti, övdü ve namazını kıldı. Ben de arala-rındaydım. Bir adam beni çok telaşlandırdı. Arkadan omuzlarımı tuttu. Dönüp baktığımda, Ali, Ömer'e rahmet okuyor ve şöyle diyordu:

"Ameliyle Allah'ın huzuruna çıkabilecek senden daha sevimli kişi geriye bırakmadım. Allah'a yemin olsun ki, Allah'ın seni iki arkadaşınla beraber-kılacağını sanıyorum. Çünkü çok zaman Rasuhillah'm şöyle dediğini duyardım:

"Ben, Ebu Bekir ve Ömer'le geldik, Ebu Bekir ve Ömer'le girdik, Ebu Bekir ve Ömer 1e çıktık." Allah'ın seni onlarla beraber kılmasını sanıyorum (veya umuyorum).^[22]

Buhari, Müslim ve diğer kitaplarda şöyle kaydedilmektedir:

"Uhud günü miislümanlar başarılı olamayınca, Ebu Süf-yan:

"Muhammed aranızda mıdır?" dedi ve bunu üç defa tekrarladı. Rasulullah:

"Ona cevap vermeyin" dedi.

"Aranızda Ebu Bekir (îbnu Ebu Kuhafe) var mıdır?" dedi ve bunu üç defa tekrarladı. RasululÎah:

"Cevap vermeyiniz" dedi.

"Aranızda Ömer (İbnu'l-Hattap) var mıdır? dedi ve bunu üç defa tekrarladı. RavSulullah:

"Cevap vermeyiniz" dedi. Ebu Sufyan arkadaşlarına:

"Bunlardan kurtuldunuz" dedi. Ömer dayanamayıp şöyle dedi:

"Yalan söylüyorsun, Allah'ın düşmanı! Saydığın kişiler yaşıyor. Hoşlanmadıkların yaşıyor..."

Kafirlerin lideri o durumda sadece Rasululları, Ebu Bekir'i ve Ömer'i soruyor. Çünkü bunların müslümanların liderleri olduğunu biliyor, RasululÎah ve iki veziri!

Onun için Harun Reşid, Malik İbn Enes'ten Rasulul-lah'm hayatında Ebu Bekir ve Ömer'in yerini sormuş, o da şöyle demiştir:

"Rasulullah'ın hayatında onların yeri. vefatından sonra ikisinin yeri gibidir. Tam sevgi, kaynaşma, dostluk, ilim ve dinde çokça birlikte olmak ve beraber bulunmak, ikisinin başkalarından daha çok buna layık olmasını gerektirir. Onların durumunu bilen herkes İçin bu apaçıktır."

Ebu Bekir'e (r.a,) gelince; başkalarının aciz kaldığı ve kendisinin onlara açıkladığı birtakım fıkhi ve ilmi meselelerin üstesinden gelmiş ve hassa aykırı bir görüşü tesbit edilememiştir. Bu da ne kadar güçlü olduğunu gösterir. Başkalarının ise nassa aykırı birtakım görüşleri olmuştur... Çünkü o nasslar kendisine ulaşmamıştır.

Ömer'in (r.a.). nasslara tevafuk ettiği yerler, Ali'nin (r.a.) tevafuk ettiklerinden fazladır. İlim meselelerini ve alimlerin bu meseleler hakkındaki görüşlerini bilen kimseler bunu bilirler. Mesela, kocası

Ölen kadının nafakasında olduğu gibi. Bu konuda başkasının değil. Ömer'in görüşü nassa uygun olmuştur. Haram mesele hakkında da sadece onun görüşü nassa uygun olmuştur. Başkasının bu konudaki görüşü ise, nasslara daha yakın olmuştur.

Buhari ve Müslim'de Rasulullah'm (s.a.v.) şöyle dediği kaydedilmiştir:

"Sizden önceki milletlerde muhaddesler vardı. Ümmetimden böyle biri varsa, Ömer olur."^[23]

Yine şöyle buyurduğu Buhari ve Müslim'de kaydedilmektedir:

"Rüyada gördüm ki bana bir bardak süt veriliyor, ondan içiyorum ve tırnaklarıma kadar kanıyorum, sonra artanı Ömer'e veriyorum."

Bunun sizde tevili nedir, ey Allah'ın Rasulü? denilince,

"İlimdir."^[24] buyurdu.

Tirmizi ve başkalarının rivayetinde:

"Ben size peygamber gönderilmeseydim, Ömer gönderilirdi."^[25] buyurduğu geçmektedir.

Yine, Rasulullah (s.a.v.), İslam'ın direği olan namazı kıldırmak için yerine Ebu Bekir'i (r.a.) görevlendirmiştir, Sonra ibadet meseleleri içinde en girift olan hac menasikini yerine getirmekle de görevlendirmiş ve Rasulullah haccetmeden Önce, bu menasiki Ebu Bekir yerine getirmiştir. "Bu yıldan sonra hiçbir müşrik haccetmesin ve Kabe'yi kimse çıplak tavaf etmesin." diye ilan etmiştir. Müşriklerle olan antlaşmaya son verildiğini bildi mi ek için arkasından Rasulullah, Ali'yi göndermiştir. Ona yetiştiğinde Ebu Bekir:

"Amir misin, memur musun?" demiş, o da "memur" cevabını yermiştir. Böylece Ebu Bekir, Ali'yi amir yapmıştır. Hac, yolculuk ahkamı ve başka şeylerde Rasulullah Ali'ye, Ebu Bekir'e itaat etmesini emretmiştir. Bu da. Rasulul-lah'ın Medine'de Ali'yi yerine bıraktığı

Tebük gazvesinden sonra İdi. Medine'de münafık, özürlü veya suçlu dışında, erkek olarak yalnızca Ali kalmıştı. Ali, Rasulullah'a gelerek:

"Beni çoluk çocukla beraber mi bırakıyorsun?" dedi. Rasulullah ona:

"Musa'nın yerine Harun'un baktığı gibi benim yerime de sen bakmak istemiyor musun?" dedi. [26]

Şüphesiz Rasulullah'ın Ali'yi savaşa götürmeyip Medine'de yerine (vekil) bırakması, derecesinin düşmesini gerektirmez. Çünkü Musa da yerine Harun'u bırakmıştı. Rasulul-iah her zaman yerine adamlar bırakırdı. Ama Medine'de başka adamlar olurdu. Tebük gazvesinde ise Rasulullah bütün müslüman erkekleri yanında götürmüş ve savaştan kimsenin geri kalmasına izin vermemişti. Çünkü yol uzun ve düşman büyüktü. Allah (c.c.) Tevbe Suresini bu savaş münasebetiyle indirmiştir.

Ebu Bekir'in .sadakalarla ilgili talimatı en veciz ve en kapsamlıdır. Onun için bütün fakihler onunla amel etmiştir. Başkalarının bu konudaki talimatı ise, önce ve İnehsuhür. Bu da Ebu Bekir'in nasih sünneti daha iyi bildiğini gösterir.

Buhari ve Müslim'de Ebu Said'den şöyle rivayet edilmektedir:

"Ebu Bekir. Rasulullah'ı hepimizden daha iyi biliyordu. [27]

Ebu Bekir'in hilafeti zamanında da. ashab bir meselede anlaşmazlığa düştüğünde, onu Ebu Bekir çözüme bağlar ve anlaşmazlık biterdi. Aralarında anlaşmazlığa düşüp de onun çözümünüyle anlaşmalımın ortadan kalkmadığı hiçbir mesele yoktur. Rasulullah'ın vefatı, defnedilmesi, mirası. Üsame ordusunun gönderilmesi, zekat vermeyenlerle savaş gibi büyük meseleler buna örnek olarak gösterilebilir. Rasululah'ın halifesi ashabın arasında idi. onlara öğretiyor, doğruyu gösteriyor ve şüphelen giderecek açıklama yapıyordu. Aralarında olduğu sürece ihtilaf etmiyorlardı.

Ondan sonra hiç kimse onun ilim ve kemal derecesine erişememiştir. Birtakım meselelerde, mesela dede ve kardeşlerin mirasında, haramda, üç talak meselesinde ve Ebu Bekir zamanında ihtilaf etmedikleri bilinen meselelerde ihtilaf etmeleri gibi. Ashab Ömer. Osman ve Ali'nin birçok görüşlerine muhalefet ettikleri halde Ebu Bekir'in fetva veya hüküm verdiği şeylerde ona muhalefet etmemişlerdi.

Ebu Bekir. Rasulullah'ın halifesi oldu ve İslam'ı egemen kıldı. İslam'ın hiçbir yönünü aksatmadı. Mürtedlerden ve başkalarından muhaliflerin ve yan çizenlerin çokluğuna rağmen, insanları çıktıkları kapıdan tekrar İslam'a sokmuştur. Halkın ilmi ve dini onunla en mükemmel bir şekilde gerçekleşti ve din tümüyle, önceden okluğu gibi egemen oklu. Ebu Bekir'i Rasulullah'm halifesi diye anarlardı. Ondan sonra Ömer'i ve diğerlerini "Emini'l-Mü'minin" diye anmışlardır. Süheyli ve başka alimler şöyle demiştir:

"Üzülme, Allah bizimle beraberdir." (Tevbe: 9/40) sözü. lafızda ve manada Ebu Bekir'de zahir olmuştur. "Muhammed Allah'ın Rasulü. Ebu Bekir Allah'ın Rasulü'nün halifesi" derlerdi. Ebu Bekir'in vefatından sonra bu lafzi bağflık kesildi ve ondan sonra kimseye "Allah Rasulü'nün halifesi" denilmedi.

Sonra Ali (r.a.) bazı sünnetleri Ebu Bekir'den (r.a.)öğrenmiştir. Ebu Bekir ise böyle değildir. Yani herhangi bir sünneti Ali'den öğrenmemiştir. Tevbe namazıyla ilgili olan ve Sünen kitaplarında bulunan meşhur hadiste Ali (r.a.) şöyle demiştir:

"Rasulullah'tan bir hadis işittiğimde, ondan Allah'ın dilediği kadar yararlanırdım. Başkası bir hadis naklettiğinde ona yemin ettirirdim ve ancak yemin ederse onu tasdik ederdim. Ebu Bekir bana Rasulullah'm şöyle dediğini nakletti- ki Ebu Bekir doğru söyledi-;

"Bir günah işledikten sonra güzelce abdest alıp iki rekat namaz kılan ve Allah'a istiğfar eden her müslüma-m Allah bağışlar."

Bunu gösteren şeylerden biri de, Ömer ve Ali ile beraber bulunmuş Alkame, el-Esved, Kadı Şüreyh ve başka Küfe alimlerinin Ömer'in (r.a.) görüşünü Ali'nin (r.a.) görüşüne tercih etmeleridir. Mekke. Medine ve Basra'da bulunan tabiinde ise bu daha açık ve meşhurdur. Bilindiği gibi Ali (r.a.) halifeliği boyunca Kufe'de ikamet ettiği için. orada onun ilmi ve fıkhi yaygınlaşmıştır. Onunla beraber bulunanlardan hiçbirinin fıkıhta, ilimde ve başka şeylerde onu Ebu Bekir ve Ömer'den önde tuttuğu bilinmemektedir. Aksine onun yanında düşmanlarıyla savaşanlar diğer müslümanların yaptığı gibi Ebu Bekir ve Ömer'i ondan önde tutmuşlardır. Ancak Ali'nin (r.a.) kınadığı ve karşı çıktığı kişiler bunun aksini yapmıştır ki, bunlar Ali (r.a.) zamanında,çok az ve sönük kimselerdi. Bunlar üç gruptu;

Birincisi, Ali (r.a.) hakkında aşırı gidenler. Onun ilah olduğunu iddia edenler gibi. Ali (r.a.) bunları ateşte yakmıştır.

İkincisi, Ebu Bekir'e (r.a.) kötülükle dil uzatanlardır. Bunların başında Abdullah İbn Sebe vardı. Bu durumu Ali'ye (r.a.) ulaştığında onu öldürmek istemiş ama İbn Sebe kaçmıştır.

Üçüncüsü. Ali'yi (r.a.) Ebu Bekir (r.a.) ve Ömer'den (r.a.) üstün tutanlardır. Bu konuda Ali (r.a.) şöyle demiştir:

"Birinizin beni Ebu Bekir ve Ömer'den üstün tuttuğunu duyarsam, onu müfteri cezası ile cezalandırırım."

Kufe'de cami minberinde şöyle dediği de seksenden fazla yolla rivayet edilmiştir:

"Peygamber'den sonra bu ümmetin en hayırlısı Ebu Bekir ve Ömer'dir."

Buhari ve başka kitaplarda, bilhassa Hemedan adamlarının rivayetiyle Ali'nin (r.a.) şöyle dediği kaydedilmiştir:

"Cennetin kapısında bir kapıcı olsaydım, Hemedan'a "selamete" gir, derdim."

Süfyan es-Sevri'nin Münzir es-Sevri'den -ikisi de Hemedan"lıdır- rivayetiyle Buharı. Muhammed İbn Kesir'den rivayet etmiştir. Bize Süfyan-ı Sevri, ona Cami İbn Seddad. ona Ebu Ya'îa Münzir es-Sevri' Muhammed İbn el-Hanefiy-ye'den nakletmiş ve şöyle demiştir:

"Babama, Rasulullah'tan sonra insanların en hayırlısı kimdir?" dedim.

"Oğlum, bilmiyor musun?" dedi.

"Hayır" dedim.

"Ebu Bekir (r.a.)". dedi.

"Sonra kim" dedim,

"Ömer (r.a.) dedi. [\[28\]](#)

Bunu çekinmediği oğluna ve yakınlarına söylüyor ve kendisini onlardan üstün tutanları cezalandırıyor. Alçak gönüllü bir kişinin, hakkı söyleyen herkesi cezalandırması yahut ona müfteri demesi caiz değildir. Faziletlerin başında ilim gelir. Peygamberlerden, ashaptan ve başkalarından daha üstün olanlar diğerlerinden daha alimdirler. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Hiç bilenlerle bilmeyenler eşit olur mu?" (Zümer: 39/9)

Bunun delilleri ve alimlerin bu konuda söyledikleri çoktur.

"Kadı olarak en üstününüz Ali'dir." sözünü altı hadis kitabı sahiplerinden, meşhur müsned sahiplerinden hiçbiri. ne Ahmed İbn Hanbel, ne başkası, sahih veya zayıf bir se-nedle rivayet eden, olmamıştır. Sadece Ömer (r.a.) şöyle demiştir;

"En iyi okuyanımız Übeyy. en iyi kadımız Ali'dir,"

Bunu da Ebu Bekir'in vefatından sonra söylemiştir.

Tirmizi ve başkasında Rasuİullah'm şöyle buyurduğu kaydedilir:

"Ümmetinden haramı ve helal) en iyi Muaz İbn Cebel, feraizi de en iyi Zeyd İbn Sabit bilir. [29]

Hadiste Ali'nin adı geçmemektedir. Ali (r.a.) adının geçtiği hadiste ise, zayıf olmakla birlikte helal ve haramı en iyi Muaz İbn Cebel'in. ferazi de en iyi Zeyd İbn Sabit'in bildiği kaydedilmektedir. Bu hadis sahih kabul edilse bile helali ve haramı en iyi bilen ilminin kaza (yargı) yi en iyi bilenden daha alim olduğunu ifade etmektedir. Çünkü yargı, anlaşmazlıklar dış görünüşleriyle çözümlemedir. Halbuki meselelerin içyüzü zahirine aykırı olabilir. Nitekim Rasuİullah şöyle buyurmuştur:

"Bana muhakeme oluyorsunuz, olabilir ki biriniz delilini diğerinden daha iyi ortaya koyabilir. Ben ancak duyduğuma göre hükmederim. Kimin lehine kardeşinin hakkından bir şeye hükmedersem, onu almasın. (Çünkü bu durumda) ona ancak ateşten bir parça vermiş oluyorum. [30]

Rasulullah. yargısının haramı helal etmeyeceğini, müslümanın başkasının hakkından, lehine hükmedilen bir şeyi almasının haram okluğunu belirtmiştir. Helal ve haramı bilmek zahiri ve batını kapsar. Onun helal ve haramını bilen, dini en iyi bilen olur.

Kaza (yargı) iki türdür:

Birincisi: Hasım olan iki tarafın bir şeyi kabul etmemeleri durumunda hüküm vermektir. Bir taraf bir şeyi iddida ederken diğer tarafın onu yalanlaması gibi. Bu durumda delil ve ona benzer şeylere bakılarak hüküm verilir.

İkincisi: Arada inkar edilen bir şey hakkında değil, tasdik edilen, ama her iki tarafa ne düşeceği bilinmeyen bir şey hakkında hüküm vermektir. Bir miras taksiminde iki tarafın ihtilaf etmesi, ya da eşlerden herbirinin diğerı üzerindeki hakkı veya iki ortaktan herbirine düşecek miktar konusunda ihtilaf etmeleri gibi.

Bu kısım helal ve haram konularındandır. İkisine de söylediği şeylere razı olacaklalan bir fetva verirse, bu onlara yeterli olup ve aralarında hüküm verecek başkasına ihtiyaçları kalmaz. Sadece karşılıklı olarak bir şeyi kabul etmemeleri duYumunda hüküm verecek birine muhtaç olurlar. Bu da genellikle haksızlık durumunda veya unutmama halinde olur. Helal ve haram bilgisine ise. salih ve facir herkes muhtaçtır. Ama yargıya taalluk eden şeylere ancak salih kişilerden bir azınlık muhtaç olur.

Bunun için Ebu Bekir (r.a.). Ömer'e (r.a.) insanlar arasında hüküm girmesini emredince. Ömer (r.a.) bir yıl beklemiş, karşısına herhangi bir konuda muhakeme olacak iki kişi çıkmamıştır. Rasulullah'ın verdiği bu türden hükümler sayılacak olursa, ancak on kadar olduğu görülür. Bu neredede, helal ve haram hakkında buyurdıkları neredede?! Çünkü helal ve haram İslam dininin temel taşlarından biri olup avam ve havas herkesin bilmeye muhtaç olduğu bir husustur.

"Hüküm vermeyi (kaza) en iyi bileniniz Ali'dir." hadisi sahih kabul edilip delil olacaksa:

"Helal ve haf amı en iyi bileniniz Muaz'dır." hadisi, hadis alimlerinin ittifakıyla sahih olmaya daha yakındır. Bunun senedi ondan daha sahih ve delaleti daha açık olduğuna göre Ali'nin (r.a.) Muaz'dan daha alim olduğu konusunda bunu delil kabul eden kimsenin cahil olduğu anlaşılır. Bu böyleyken, Muaz'dan daha üstün olan Ebu Bekir (r.a.) ve Ömer'den daha alim olduğuna dair nasıl hüccet kabul edilebilir?! Kaldı ki Muaz'ın ve Zeyd'in anıldığı hadisi bazıları "zayıf sayarken, bazıları "hasen" kabul etmektedir. Ali'nin (r.a.) anıldığı hadis İse "zayıftır."

"Ben ilim şehriyim." hadisi ise daha zayıf ve dayanaksızdır. Tirmizi rivayet etmişse bile, yalan ve uydurmadır. Onun için İbn el-Cevzi, bunu mevzu hadisler arasında zikretmiş ve bütün yollarından mevzu olduğunu söylemiştir. Bunun yalan olduğu bizzat metninden anlaşılır ve senedine bakmaya ihtiyaç bırakmaz. Rasulullah ilim şehri

ise, bu şehrin ancak bir tek kapısı olur ki. Rasulullahtan tebliği sadece bir kişinin yapmış olmasını düşünmek caiz değildir. Aksine hazır olmayanlar için kesin ilim ifade edecek tevatür derecesinde kişilerin ondan tebliğ yapmış olması vaciptir. Bir kişinin rivayeti ancak başka karinelerle beraber ilim ifade eder. Bu işaretler de ya mevcut değildir veya insanla- " nn çoğuna gizlidir. Böylece Kur'an ve mütevatir sünnete dair bilgileri meydana gelmemiş olur. Halbuki mütevatir nakil böyle olmayıp ilim, avama da havassa da onunla hasıl olur.

Bu hadisi, övgü yaptığını sanan cahil veya zındık biri uy-1 durmuştur. Ashaptan sadece bir kişinin tebliğ ettiği söylenerek din ilmini iptal etmek için zındıkların başvurduğu bir yoldur.

Sonra bu tevatürle bilinenlere aykırıdır. Şüphesiz Rasu-lullah'tan, bütün m üs 1 uman şehirlere Ali'den (r.a.) başka yollarla ilim ulaşmıştır. Mekke ve Medine halkı için bu apaçıktır. Şam ve Basra halkı için de durum böyledir. Bunlar Ali'den (r.a.) ancak çok az şey rivayet etmişlerdir. Ali'nin (r.a.) ilminin çoğu Küfe halkı arasındaydı. Bununla beraber Kur'an'ı ve Sünnet'i, Ali'nin (r.a.) hilafet zamanı bir yana, Osman'ın (r.a.) hilafetinden önce öğrenmişlerdi.

Medine ehlinin en fakih ve en alimleri dini, Ömer'in (r.a.) hilafetinde öğrenmişlerdi. Yemen'de bulunduğu süre içinde Muaz İbn Cebel'den öğrendikleri gibi, kendisinden öğrenenler dışında Ali'den (r.a.) daha önce kimse bir şey öğrenmemiştir. Muaz İbn Cebel'in Yemen halkı arasında ikameti ve onlara öğretmesi, Ali'nin (r.a.) onlar arasında ikameti ve öğretmesinden daha çoktur. Onun için Yemen halkı Ali ve Şurayh'tan rivayet ettiklerinden çok daha fazlasını Muaz'dan rivayet etmişlerdir. Tabiinin büyüklerinden başkaları da fikhı Muaz'dan öğrenmişlerdir.

Ali (r.a.) Kufe'ye geldiğinde Şurayh daha önceden orada kadı idi. Ali'nin (r.a.) hilafetinde kadı yine Şurayh ve Ubeyde es-Selmani olmuştur ki, ikisi de fikhı Muaz'dan öğrenmişlerdir.

İslam ilmi Hicaz, Şam, Yemen, Horasan, Mısır ve Mağ-rip gibi İslam şehirlerinde Ali (r.a.) Kufe'ye gelmeden önce yayılmış ve Kufe'ye geldiğinde sahip olduğu bütün ilme başka sahabiler de sahip olmuştur' Ali (r.a.) bir ilmi sadece kendisi tebliğ etmişse, ondan başkaları bunun daha fazlasını tebliğ etmiştir.

Velayetle Ebu Bekir, Ömer ve Osman için hasıl olan umumi tebliğ, Ali (r.a.) için hasıl olandan çok daha fazladır. Hususi tebliğde ise, İbn Abbas'ın fetvaları, Ebu Hurey-re'nin de rivayetleri onunkinden daha çoktur. Halbuki Ali (r.a.) ikisinden de daha alimdir. Nitekim Ebu Bekir, Ömer ve Osman da o ikisinden daha alimdir. Şüphe yok ki Raşid halifeler, insanların daha çok muhtaç oldukları ilmin umumi tebliğini, hususi ilmi tebliğ edenlerin tebliğinden daha çok gerçekleştirmişlerdir.

Ali'nin (r.a.) ashabın tümünden ayrı olarak özel bir ilme sahip olduğuna dair yalan ve cehalet ehlinin rivayet ettiklerinin tümü batıldır. Sahih hadiste ona şöyle denildiği sabit olmuştur:

"Sizde Rasulullah tarafından verilen özel bir şey var mı? İnsanı yaratan ve daneyî yaran Allah'a yemin ederim ki Allah'ın Kur'an hakkında kuluna verdiği anlayış ve şu sayfa dışında bir şey yoktur, dedi. O sayfada da diyetleri gerektiren, yani diyeti verilmesi gereken deve dişleri, esirin kurtarılması, bir kafire karşılık müslümanın öldü itilmeme s i şeyleri vardı.^[31]

"Rasulullah'ın halka vermeyip de sadece size verdiği bir şey var mıdır? Hayır, dedi. rivayeti de vardır. Bunun dışında Rasulullah'm (s.a.v.) sadece kendisine bir ilmi verdiğini iddia edenlerin kendisine iftira ettiklerini ifade eden ve ondan nakledilen hadisler çoktur,

Bazı bilgisizlerin. Ali'nin (r.a.) Ra.sulullah'ın ha'sının yıkandığı sudan içtiği, bunun da kentlisine evvelkilerin ve sonrakilerin ilmini kazandırdığına ilişkin olarak söyledikleri sözler ise, çok saçma bir yalandır. Zira ölünün yıkandığı suyu içmek meşru değildir ve Ali de bunu içmemiştir. Böyle bir şey ilim kazandırmaydı, orada bulunan

herkes bu sudan içerdi. İlim ehlinden hiçbir kimse bunu rivayet etmemiştir.

Ebu Bekir. Ömer ve başkalarından ayrı olarak gizli (batın) bir ilme sahip olduğu iddiası da, miilhid batmilerin ve onlardan daha kafir benzerlerinin İftirasıdır. Hatta onlarda hristiyan ve yahudilerde bulunmayan küfür bulunmaktadır. Ali'nin (r.a.) peygamberliğine ve ulubiyetine inananlar, Rasulullah'tan daha alim olduğu ve batında Rasulullah'ın muallimi olduğuna ve ancak aşın küfür ve ilhad ehlinin söyleyeceği benzeri iddialara inananlar gibi. Allahu a'lem. [32]

Ebu Bekir (r.a.) ile Ali (r.a.) Arasında Bir Karşılaştırma:

Sünnete bağlı olduğu halde Rasulullah'ın (s.a.v.). Ali'ye (r.a.):

"Sen bendensin, ben de sendenim. [33]

"Senin benim yanımdaki yerin, Harun'un Musa'nın yanındaki yeri gibidir. [34]

"Bayrağı Allah ve Rasulü'nü seven birine vereceğim..." [35]

"Ben kimin m evlası isem Ali de onun mevlasıdır. Allah'ını, ona kim dost olursa onun dostu, kim düşmanı olursa onun düşmanı ol... [36]

"Ehl-i Beyt'im konusunda size Allah'ı hatırlatırım. [37]

gibi sözleri ve Yüce Allah'ın:

"Gelin, çocuklarımızı ve çocuklarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım; {hep birlikte) dua edelim ve Allah'ın lanetinin yalancılar üzerine olmasını dileyelim. (AI-i İmran: 3/61)

"İnsan, zikredilecek hiçbir şey değilken (ve henüz yok iken) üzerinden muhakkak bir zaman gelip geçmiştir.". (İnsan: 76/1)

"İşte şu iki hasım, Rableri hakkında çekişmeye girmişler. Küfredenler için ateşten bir gömlek biçilmiştir. Başlarının üzerinden de kaynar su dökülür."(Hacc: 22/19) ayetleri karşısında üç Raşid halifenin Ali'ye (r.a.) üstünlükleri konusunda şüpheyne düşenin durumu Şeyhülislam'a soruldu. [38]

Cevap:

Her şeyden önce şu husus bilinmeli ki: Üstün kabul edilen kişi. kendisinden üstün tutulduğu kişide bulunmayan birtakım hasletlere sahip olmalı ki. üstünlük söz konusu olsun. İki kişi eşit seviyede olur. fakat biri diğerinden farklı iyi birtakım özelliklere sahip bulunursa, bu farklılıklardan dolayı ondan üstün olur. Ortak meziyetler birinin diğerine üstünlüğünü gerektirmez.

Durum böyle olunca, Ebu Bekir'in (r.a.) temayüz ettiği ve bu hususlarda kimsenin ona ortak bulunmadığı birtakım meziyetleri vardır. Ali'nin (r.a.) meziyetleri ise. ortak meziyetlerdir. Nitekim Rasulullah (s.a.v.):

"Şayet yeryüzü halkından bir dost edinseydim EbU Bekir'i dost edinirdim. [39]

"Ebu Bekir'in kapısı hariç mescide açılan her kapı kapatılsın. [40]

"Arkadaşlığı ve malı hususunda bana en cömert davranan Ebu Bekir'dir. [41] buyurmuştur.

Ebu Bekir'deki (ı'. 'a.) şu üç haslete başka hiç kimse sahip değildir.

a- Arkadaşlığı ve malı hususunda hiç kimse Rasulullah'a Ebu Bekir'den (r.a.) mukaddem değildir.

b- "Ebu Bekir'in (r.a.) kapısı hariç..." sözü, bu hususu sadece Ebu Bekir'e (r.a.) tahsis etmektedir. Ba"zi yalancılar. Ali (r.a.) hakkında da bu rivayete benzer bir rivayet uydurmak istemişlerdir. Ne var ki uydurma rivayet sahih rivayete karşı koyamaz.

c- "Şayet yeryüzünde bir dost edinseydim..." Şayet dostluğu mümkün olsaydı, beşerden başka hiçbirinin bunu haklemeyeceğine dair bir hükümdür. Başkası Ebu Bekir'den (r.a.) üstün olsaydı, bunu hak eden o olurdu.

Yine hastalığı süresince mescitte imamlık yapmasını emretmesi, sünneti ikame edip cahiliyetin izlerini yok etmesi için onu Medine'nin hacc emiri olarak tayin etmesi de. onun özel meziyetlerindendir. Aynı şekilde (Aişe'ye (r.a.):

"Babanı ve kardeşini çağır ki Ebu Bekir için bir vasiyet yazayım. [42] şeklindeki sahih hadislerle benzeri pek çok hadis sahabe arasında ona denk birinin bulunmadığını beyan etmektedir.

Rasulullah (s.a.v.)'ın Ali'ye (r.a.):

"Sen bendensin, ben de sendenim." demesine gelince, bunu başkalarına, mesela Selman ve Eş'arilere de söylemiştir. Ayrıca; Yüce Allah'ın:

"Onlar, sizden olduklarına dair Allah'a yemin ediyorlar; oysa sizden değildir." (Tevbe: 9/56)

Bu ayetle Rasulullah (s.a.v.)'m

"Bizi aldatan bizden değildir. Bize silah çeken bizden değildir. [43] hadisi, bu büyük günahları işlemeyenlerin bizden olduğunu ifade etmektedir. Kısacası her kamil mümin Peygamberdendir ve Peygamber de ondandır. Aynı şekilde Rasulullah'ın (s.a.v.) Hamza'nın (r.a.) kızına:

"Sen bizdensin, biz de sendeniz." demesi, Zeyd'e:

"Sen kardeşimiz ve azadlımızsın. [44] demesi bunlara has şeyler değildir. Aksine bütün azadlıları bu durumdadır.

"Bayrağı Allah ve Rasulü'nü seven birine vereceğim..." hadisi de bu durumdur. Ali'nin (r.a.) faziletiyle ilgili rivayetlerin en sahihi de budur. Ancak bazı yalancılar bu rivayete:

"Ebu Bekir ve Ömer bayrağı aldılar ama kaçtılar." sözlerini ilave etmişlerdir. Halbuki Ömer (r.a.)'in:

"Ancak o gün komutanlığı sevdim [45] dediği sahih bir rivayetle sabittir. Aslında hadis. Ali (r.a.) hakkında ileri giden Nasibe'ye reddiyedir ve bu. Ali'ye (r.a.) has bir durum değildir. Aksine her kamil mümin, Allah ve Rasulü'nü sever ve onlar da onu severler. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Allah, öyle bir kavim getirir ki, kendisi onları sever onlar da Allah'ı severler." (Maide: 5/54)

Bu ayette söz konusu edilenler, mürtedlerle savaşanlardır ki, onların imamı Ebu Bekir'dir.

Sahih bir rivayette sahabenin biri. Rasulullala:

"İnsanlar arasında en çok sevdiğin kimdir?" sorusuna Rasulullah'ın:

'Aise'dir' cevabını verdiği:

"Ya erkeklerden'." sorusuna da: 'Onun babasıdır' ellediği nakledilmektedir. [46] Bu da Ebu Bekir'in (r.a.) üstünlük delillerinden biridir. "Yanımdaki yerinin, Harun'un ve Musa'nın yanındaki yeri gibi olmasını istemez misin?" hadisine gelince, Rasulullah Tebük gazvesine çıktığında Medine'de yerine Ali'yi (r.a.) bırakınca bu sözü söylemiştir. Hatta kendisine buğzet-tiği için onu Medine'de bıraktığı dedikodusu da olmuştur. Rasululfah (s.a.v.) savaşa çıktığında

müslümanlardan birini Medine'de yerine bırakırdı. Medine'de bu işi yürütecek müminler mevcuttu. Ancak Tebük gazvesinde, özü bulunanlar hariç hiç kimseye Medine'de kalma izni vermedi. Sadece özü bulunanlarla emre itaat etmeyenler kaldı. İşte bu sebeple Tebük gazvesine çıktığında yerine bırakacağı kimsenin görünürde durumu zayıftı. Yine bu sebeptir ki. münafıklar Ali (r.a.) hakkında ileri-geri konuşmuşlardı. Rasulullah (s.a.v.) da. Ali'ye (r.a.), kendisini Medine'de bırakıyorsa, yanındaki değerinin eksikliğinden kaynaklanmadığını, nitekim risalette ortağı olduğu halde Musa'nın Harun'un yerine baksın diye bıraktığını açıklamış ve "buna rızan yok mu?" demiştir. Bilindiği gibi daha önce başkalarına da bu görevi vermiştir. Dolayısıyla onlar da aynı durumdaydılar. Eğer Tebük gazvesindeki bu görevlendirme, diğerlerinden daha önemli olsaydı, Ali'nin (r.a.) kendisi de elbette ki bunu anlardı ve Rasuluilah'm (s.a.v.) peşinden ağlamazdı. Hicretin dokuzuncu yılında Rasulullah'ın (s.a.v.) Ebu Bekir'i (r.a.) Ali'ye (r.a.) de emir tayin etmesi , 'bu söylediklerimizi teyid etmektedir. Antlaşmaların son bulunduğunu bildirmek üzere Ali'yi (r.a.) göndermesi ona has durumlardan değildir. Çünkü adet gereği anlaşmalara son vermek ve anlaşma akdetmek ancak Ehl-i Beyt'inden biri tarafından gerçekleştirilecekti. Ehl-i Beyt'inden başka herhangi biri de bu görevi yerine getirebilirdi. Ancak HaşimoğluElan'nın en faziletlisinin Ali (r.a.) okluğunu burada belirtelim. Bu sebeple sair Haşimoğullan'na takdim edilmesi, onun bir hakkıdır.

Sonuç olarak: "...Buna razı değil misin?" hadisinden sonra Ebu Bekir'in (r.a.) emir tayin edilmesi. Ali'nin (r.a.) heryönden Harun (r.a.) menzilesinde olmadığına delildir. Bu sebeple, her ne kadar Rasulullah. Medine'de onu yerine emir bırakmasını Harun'a benzetmişse de bu, ona has bir durum değildir.

Kaldı ki Rasuluilah (s.a.v.). esirlerle ilgili görüşlerini belirtirlerken Ebu Bekir'i. İbrahim (a.s.) ve İsa'ya ve Ömer'i de Nuh (a.s.) ve Musa'ya benzetmiştir ve bu benzetmeler. Ali'yi Harun'a benzetmekten çok daha önemlidir. Hiçbir zaman bu Ebu Bekir ile Ömer'in o peygamberlerin menzilesinde olmalarını da gerektirmez.

Bir şey başka birine bazı yönlerden benzediğinde onu. o şeye benzetmek hem Kur'an'da. hem sünnette, hem de Arap dilinde çok rastlanan bir durumdur.

"Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır. Allah'ım! Ona dost olanın dostu ol." hadisine gelince. Tirmizi dışında diğer temel hadis kitaplarında böyle bir rivayet yoktur. Hem Tirmizi'de de hadisin sadede:

"Kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır" kısmı mevcuttur. Buna ilave olan kısım, hadisten değildir. Nitekim İmam Ahmed'e bu ilave sorulmuş:

"Kufelilerin ilavesidir'1 karşılığını vermiştir; Bu ilavenin oydurma okluğu birkaç vecihle sabittir:

a- Hak. Peygamber hariç hiçbir zaman belli bir kimsenin yanında olmaz. Eğer böyle olsaydı, her dediğine uymak vacip olurdu. Sahabenin ve etbaimn nassa aykırılığına inandıklarından dolayı bazı meselelerde ona muhalefet ettikleri bilinen bir gerçektir. Mesela hamile olduğu halde kocası öln kadınla ilgili görüşü bu hususlardandır.

"Allah'ım, ona yardım edene yardım et..." sözü vakıaya aykırıdır. Sfffin vakasında ondan yana savaşımlar galip gelmemişlerdir. Onun yanında savaşmayan bazı kimseler de mağlubiyete uğramamışlardır. Mesela Irak'ı fetheden Sa'd. onunla birlikte savaşmamıştır. Hatta kendisiyle savaşan Muaviye taraftarları ve Ümeyyeoğulları bir çok küffar beldesini fethetmişler ve Allah onlara yardımda bulunmuştur.

"Allah'ım, ona dost olana dost, düşmanlık edene de düşman ol." sözü de aynı şekildedir; İslam'ın temeline aykırıdır. Çünkü Kur'an-ı Kerim, birbirleriyle savaşsalar ve birbirlerine haksızlık etseler bile müminlerin kardeş okluklarını söylemektedir. Aslında "Ben kimin mevlası isem, Ali de onun mevlasıdır." hadisine ta'n eden hadis ehli vardır. Mesela Buhari ve başkaları onu tenkit etmiştir. Bazı hadis ehli ise. onun hasen olduğunu söylemişlerdir. Ama eğer Rasulullah böyle

bir şey söylemişse bundan özel bir dostluk anlaşılmaz, aksine müşterek bir dostluk anlaşılır. O da, müminler arasındaki iman dostluğudur. Muvalat (dostluk), düşmanlığın zıttıdır. Şüphesiz başkalarına karşı müminlere muvalat gereklidir. Böylece hadiste Nasibe'ye reddiye vardır.

"Ali'nin (r.a.) namaz kılarken yüzüğünü sadaka olarak verdiğini." ifade eden hadise gelince, bu hadisin uydurma olduğu konusunda hadis ehli ittifak etmiştir. Uydurma olduğu birkaç vecihten sabit olup bu vecihler başka yerlerde etraflıca anlatılmışa".

Gadir-i Huni günü: "Ehl-i Beyt'im konusunda size Allah'ı hatırlatırım." hadisine gelince, bu tavsiye sadece Ali'ye (r.a.) has değildir. Ehl-i Beyt'in hepsi bu konuda eşittir. Bu vasiyete en uzak olanlar ise, Rafızilerdir. Çünkü onlar Abbas (r.a.) ve zürriyetine: hatta Ehl-i Beyt'in büyük çoğunluğuna düşmanlık besler ve onlara karşı kafirlere yardım ederler.

"Mübahele^[47] ayetine gelince, yine Ali'ye (r.a.) has bir şey değildir. Aksine Ali (r.a.). Katıma ve iki çocuklarım (Hasan ve Hüseyin'i) çağırmıştır. Bunu yapması ise, ümmetin en faziletlieleri olmaları sebebiyle değil. Ehl-i Beyt'inin ha-vassı olmaları sebebiyledir. Nitekim bu durum aba ile ilgili şu hadisten açıkça anlaşılmaktadır:

"Allah'ım, bunlar Ehl-i Beyt'imdir. Onlardan pisliği (ricsi) gider ve onları tertemiz kıl. ^[48]

Rasulullah (s.a.v.) onlara dua etmiş ve duayı onlara tahsis etmiştir. el-Enfüsü" kelimesiyle tek nev' kastedilir. Mesela:

"İnanan erkek ve kadınlar, kendi nefisleri hakkında en güzel zanda bulundular. (Nur: 24/12)

"Nefislerinizi (yekdiğerinizi) öldürün."(Bakara: 2/54) ayetlerinde anlatılan budur.

"Sen bendensin, ben de sendenim." hadisine gelince, bundan maksadın Ali'nin (r.a.) Peygamberin zatından olduğunun kastedilmediği açıktır. Ama Ali'nin (r.a.) Ehl-i Beyt içerisinde en üstünü olduğunda da şüphe yoktur. Onun öyle akrabalık ve iman meziyeti var ki. diğer Ehl-i Beyt'te bu meziyet yoktur. Böylece Ali (r.a.) Mübahele kapsamına girmiş oluyor. Ancak bu. Ehl-i Beyften olmayanlar arasında ondan daha faziletli birinin, ondan daha faziletli olmasına engel değildir. Çünkü Mübahele sadece akrabalar çerçevesinde vaki olmuştur.

"İşte şu iki hasım, Rablari hakkında çekişmeye girmişler. Küfredenler için ateşten bir gömlek biçilmiştir. Başlarının üzerinden de kaynar su dökülür." (Hac; 22/19) ayeti de sadece (r.a.) hakkında değildir. Ali (r.a.). Hamza ve Ubeyde ve hatta Bedir savaşına katılan bütün müslü-manlar bunda müsterektir.

"İnsanın üzerinden henüz kendisinin anılan bir şey..." suresine gelince bu surenin, Ali (r.a.). Batıma ve iki çocukları hakkında indiğini söylemek, tamamen yalanpır. Çünkü bu süre Mekki'dir ve Hasan'la Hüseyin Medine'de doğmuşlardır. Bu görüşün doğruluğunu kabul etsek bile, miskin, yetim ve esire yedirenin, sahabenin en faziletlisi olduğuna ilişkin bir işaret yoktur. Aksine ayet, bu işi yapan herkes hakkında ortaktır. Her kim bunu yaparsa sevap kazanır. Kaldı ki, Allah'a İman, namazı vaktinde kılmak ve Allah yolunda cihad etmek bundan çok daha faziletlidir. ^[49]

Ali'ye (r.a) Salat Ve Selam Getirmek:

İbn Teymiye'ye: "Başkasını Ali'ye üstün tutmam." diyen Ali'nin (r.a) ismi anıldığında sadece ona salat ve selam getiren kimsenin durumu soruldu, sadece ona selam getirmek caiz midir? ^[50]

Cevap:

RasululJah (s.a.v) hariç kimseye ne Ebu Bekir'e, ne Ömer'e, ne Osman'a, ne Ali 'ye salat ve selamı tahsis etmek doğru değildir. Bunu yapan bidat ihdas etmiş olur. Ya hepsine salat ve selam getirecektir, ya da hiçbiri

Aksine meşru olanı:

"Allah'ım, Muhammed'e ve Muhammed'ı lat et, İbrahim'e ve İbrahim'in aline salat et» Muhammed'e ve Muhanime d'in aline mübare rahim'e ve İbrahim'in aline mübarek kıldığın gişüp-he yok ki sen hamidsin (övgüler sanadır), mecidsin (azamet sana mahsustur)." demektir.

"Başkasını Ali'ye üstün tutmam." diyen ise, hatalıdır veşer'i delillere aykırı bir tavır içerisindedir. Allahu a'lem. ^[51]

Hulefa-İ Raşidin'in Fazilet Dereceleri:

İbn Teymiye'ye soruldu:

Ebu Muhammed Abdullah b. Ebi Zeyd'in4'Akide"sinin sonunda, "Nesillerin en hayırlısı, Rasulullah'ı (s.a.v) görüp ona inananlardır. Sonra onların ardından gelenler, sonra da bunların ardından gelenlerdir. Sahabenin en faziletlileri ise, Hulefa-i Raşidin. yani Ebu Bekir. Ömer, Osman ve Ali'dir" şeklindeki görüşüne ne dersiniz? Ebu Bekir'in Ömer'den, Ömer'in Osman'dan ve Osman'ın Ali'den üstün olduğuna delil nedir.' Eğer bu durum delille ispatlanırsa, bunlardan birini kendisinden daha faziletli olana üstün tutana bir ceza gerekir mi

gerekmezini? Bu somları ayrıntılı bir şekilde açıklayın, tınşaallah Allah ecrinizi verir. [52]

Cevap:

Hamd, alemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Fazilette önce Ebu Bekir'in, sonra Ömer'in, sonra Osman'ın, sonra da Ali'nin geldiği görüşü sahabe, tabiin ve etbauttabiinden i-Hm ve dinle şöhret bulmuş müslüman müçtehidler arasında ittifak edilen bir görüştür. Malik'in ve Medine ehlinin, Leys b. Sa'd'in ve Mısır ehlinin, el-Evzai'nin ve Şam ehlinin, Süfyan es-Sevri'nin. Ebu Hanife, Hammad b. Zeyd. Hammacı b. Seleme ve benzeri Irak ehlinin görüşü budur. Şafii. Ah-med b. Hanbei. İshak. Ebu Ubeyd ve benzeri ümmet içerisinde sıdk ehli olmakla bilinen imamıar da bu görüştedir. Hatta İmanı Malik, Medine ehlinin bu konuda icma ettiklerini naklederek, güvendiklerimden. Ebu Bekir'le Ömer'i diğerlerine takdim etme hususunda şüphesi olan birine rastlamadım demektedir.

Hatta Emirü'l-Mü'minin Ali b. Ebi Talib'in de bu görüşte olduğu "fiiüstefız" haberlerle nakledilmektedir. Sahih-i Buhari de Muhammed İbnu'l-Hanefiyye'nin babası Ali b. EbiTalib'e:

"Pabacığım, Rasulullah'dan (s.a.vj sonra ümmetin en faziletlisi kimdir?" dediği, babasının:

"Ey oğul. bunu bilmiyor musun?" dediği.

"Bilmiyorum" deyince de:

"Ebu Bekir'dir", dediği,

"Sonra kimdir?" sorusuna da:

"Ömer'dir, karşılığını verdiği nakledilmektedir. Bu durum seksen veçhe yakın tarikle rivayet edilmiştir. Hatta Ali'nin (r.a) Küfe mescidinin minberinden şöyle dediği nakledilmiştir:

"Beni Ebu Bekir ve Ömer'e üstün tutan biriyle karşılaşacak olsam, onu müfterinin cezası olan seksen değnekle cezalandırırım."

O halde böyle bir iddiada bulunan kişi Ali'nin (r.a) bu sözünün gereği olarak seksen değnekle cezalandırılır.

Süfyan eg-Sevri: "Ali'yi, Ebu Bekir'den üstün tutan. Muhacirlerin değerini düşürür. Bu görüşte ısrar etmeye devam ettiği halde Allah'a bir amelinin yükseleceğini de sanmıyorum" demektedir. Tirmizi ve başka hadis kitaplarında bu bütünlük meselesi Rasulullah'dan (s.a.v) rivayet edilerek şöyle buyurduğu belirtilmektedir:

"Ey Ali, bu ikisi (Ebu Bekir ve Ömer), nebilerle rasul-ler hariç evvelkilerle sonrakiler dahil Cennet ehlinin olgun yaştakilerinin efendileridir. [53]

Buharı, Müslim ve başka hadis kitaplarında Ebu Said, İb-nu Abbas, Cündtib b. Abdillah, İbnıf z-Zübeyr ve başkalarından yapılan ve birkaç vecihten rivayet edilen hadiste RasulullahTm fs.a.v) şöyle dediği nakledilmektedir:

"Yeryüzündekilerden bir dost edinseydim Ebu Bekir'i dost edinirdim. Ne var ki arkadaşınız -kendisini kastediyor- Allah'ın dostudur. [54]

Sahih rivayette Rasulullah (s.a.v)'m minberden şöyle dediği nakledilmiştir:

"Arkadaşlığı ve malı konusunda insanlardan bana en cömerdi Ebu Bekir'dir. Yeryüzündekilerden dost edinseydim, Ebu Bekir'i dost edinirdim. Ne var ki arkadaşınız kendisini kastediyor- Allah'ı dost edindi. Bilesiniz, Ebu Bekir'in kapısı hariç mescide açılan bütün kapılar kapatılsın. [55]

Bu hadis, şayet dünyadaki yaratılmışlardan dost edinme mümkün olsaydı, bunu hakedenin Ebu Bekir olduğuna açık bir delildir. Bu duruma göre Rasulullah'm (s.a.v) indinde ümmetinin en faziletlisi en çok sevdiği Ebu Bekir'dir (r.a)". Yine sahih bir rivayette Amrb. el-As'ınRasulullah'a (s.a.v):

"İnsanlardan en sevdiğin kimdir?" sorusuna Rasulul-İah'in (s.a.v):

"Aişe'dir." dediği,

"Erkeklerden kimdir?" sorusuna da:

"Babasıdır." karşılığını verdiği nakledilmektedir.

Yine sahih rivayette Rasulullah'm (s.a.v) Aişe'ye (r.a):

"Bana babanı ve kardeşini çağır ki Ebu Bekir için bir belge yazayım, benden sonra insanlar onun hakkında ihtilafa düşmesinler. [56] dediği, sonra da:

"Allah da, müminler de Ebu Bekir'den başkasını kabul etmezler." buyurduğu nakledilmektedir.

Yine sahih rivayette bir kadının Rasulullah'a gelerek:

"Ya Rasulailah, tekrar geldiğimde ya seni bulamazsam sanki ölmüş olabileceğini kastediyordu- demiş, bunun üzerine Rasulullah (s.a.v):

"Ebu Bekir'e gidersin" buyurmuştur.

Sünelilerde:

"Benden sonra Ebu Bekir ve Ömer'e uyun. [57] buyurduğu nakledilmektedir.

Yine sahih rivayette yolculuk esnasında şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

"Eğer topluluk Ebu Bekir ve Ömer'e itaat ederlerse doğru yolu bulurlar. [58]

Yine Sünenler'de de şöyle dediği rivayet edilmektedir:

"Sanki kendimi bir kefeye, ümmeti de bir kefeye konmuş gibi gördüm; ben ağır bastım. Sonra Ebu Bekir bir kefeye, ümmet bir kefeye kondu ve Ebu Bekir ağır bastı. Sonra da Ömer bir kefeye, ümmet bir kefeye kondu ve Ömer ağır bastı. [59]

Sahih rivayette yine şöyle nakledilmiştir: Ebu Bekir'le Ömer arasında bir şeyler geçmişti. Ebu Bekir, Ömer'den kendisi için mağfiret dilemesini istemiş ancak Ömer buna icabet etmemişti. Bunun üzerine Ebu Bekir, Rasulullah (ş.a.v)'a giderek bu durumu haber verdi. Rasulullah (s.a.v):

"Otur ya Ebu Bekir, Allah seni bağışlayacaktır. buyurdu. Bu arada Ömer yaptığına pişman olmuş, Ebu Bekir'in evine gitmiş, bulamayınca da Rasulullah'a (s.a.v) gitmiştir. Rasulullah (s.a.v) gayet kızmış ve şöyle buyurmuştur:

"Ey insanlar, size geldim ve: Ben Allah'ın elçisiyim dedim. Siz; "Yalan söylüyorsun" dediniz, ama Ebu Bekir: "Doğru söylüyorsun" dedi. Hala arkadaşımı rahat bırakmayacak mısınız? Hala arkadaşımı rahat bırakmayacak mısınız?"

Bu olaydan sonra Ebu Bekir rahatsız edilmedi.

Yine Sahih ve Sünen kitaplarında rivayet edilir ki: Peygamber (s.a.v.) hastalığında:

"Ebu Bekir'e söyleyin, cemaata namaz kıldırırsın. [60] demiş ve bunu iki veya üç defa tekrar etmiştir. Hatta:

"Sizler Yusuf'un etrafındaki kadınlar gibisiniz, söyleyin Ebu Bekir'e, cemaate namaz kıldırırsın" demiştir.

Ömer. Osman, Ali ve başkaları mevcut oldukları halde imamlık konusunda Ebu Bekir için Rasulullah'ın (s.a.v.) bu tahsis, tekrar ve te'kidi, kendi yanında Ebu Bekir'in, ümmetin diğer fertlerinden mukaddem olduğunu açıkça beyan etmektedir. Yine sahih rivayette, Ömer'in cenazesi üzerinde namaz kılınmak üzere cemaatin önüne bırakılınca Ali b. EbiTalib'in safları yarararak öne geçtiği ve şöyle dediği nakledilmiştir:

"Allah'ın seni önceki iki arkadaşınla beraber kılmasını dilerim. Çünkü Peygamberdin (s.a.v.):

"Ben, Ebu Bekir ve Ömer (falan yerden) çıktık... Ben, Ebu Bekir ve Ömer (falan yere) girdik... Ben, Ebu Bekir ve Ömer (şu yere) gittik" dediğini pek çok kere duydum."

Bu Rasulullah'ın (s.a.v.) bir yere giderken, bir yerden ayrılırken ve yolculuğunda beraberliklerim" ifade etmektedir.

Bu nedenledir ki Harun Reşid, İmam Malike:

"Ey Abdullah'ın babası. Ebu Bekir'le Ömer'in Peygamberdin yanındaki mertebeleri nedir?" dediğinde, İmanı Malik:

"Ey müminlerin emiri. vefatından sonra mertebeleri ne idiyse hayatında da oydu," karşılığını vermiştir. O zaman da Harun Reşid:

"Yeterli cevabı aldım ya Malik" demiştir. Bu haberler, Rasulullah'ın (s.a.v.) yanında onların mevkiini, işlerinde onunla beraberliklerini ve onlarla içli-dışlı oluşlarını gösterir. Rasulullah'ın (s.a.v.) hayatını, söz ve fiilleriyle ashabına karşı tavırlarını bilen herkes bu hususları da zorunlu olarak bilir.

Bu nedenle. Rasulullah'ın siretinden. sünnet ve ahlakından haberdar olan hiç kimse buna karşı çıkmaz. Karşı çıkan, ya da tereddüt eden, bazı konularda bilgi sahibi olsa da Rasulullah (s.a.v.) hakkında yeterli bir bilgiye sahip değildir. En azından birçok yalan rivayete muhatap olmuştur ve bunların hakikatini bilmemektedir. Ancak bu gibi sebeplerden tereddüte düşmüş veya Ebu Bekir'den başkasını ona

tercih etmiştir. Oysa havastan ilim ehli bu rivayetlerin uydurma olduğunu bilmektedir.

Bu husus, başkaları şüphelense ya da reddetse bile Rasulul-lah'ın (s.a.v) sünnetini bilenlerce zorunlu olarak bilinen diğer durumlar gibidir. Nitekim buna benzer bir çok husus vardır. Mesela Rasulullah'ın (s.a.v) şefaati, havuzu ile büyük günah işleyenlerin cezalarını çektikten sonra Cehenim'den çıkacakları. Allah'ın sıfatları, kader, uluvv. rü"yet ve muhaddislerce ittifak edilen ılığır itikadi konulara dair hadisler, hadis bilginlerince mütevatir oldukları halde başkalarınca bilinmemektedir. Yine Şuf'a. davalının yemin ettirilmesi, evli zaninin rec-medilmesi, hırsızlıkta nisaba itibar edilmesi ve benzeri bazı bidat ehline karşı çıkılan bir çok hükme dair hadisler mütehas-sıslannca mütevatir kabul edildikleri hakle başkalan bunlar karşısında tereddüde düşmekte ya da onları reddetmektedirler.

Bu nedenle İslara müçtehidleri. bir şahit! ve yemine dayanarak hüküm verilip verilmeyeceği, kasam e. kur'a ve benzen tevatür derecesine ulaşmayan haberlerle-haklarında hüküm verilen içtihadı meselelerde muhalefet edeni bidat-çi nitelemedikleri halde yukarıda saydığımız temel meselelerde muhalefet edeni bidatçi diye nitelemede ittifak etmişlerdir. [61]

Osman (r.a) mı, Ali (r.a) mi Daha Üstündür?:

Osman'ın (r.a) rai. yoksa Ali'nin (r.a) mi daha üstün olduğu meselesi. Ebu Bekir'le (r.a) Ömer'in (r.a) üstünlüğünün altında bir meseledir. Çünkü bu mesele de ihtilaf hasıl olmuştur. Mesela Süfyan es-Sevri ve Küfe alimlerinden bir topluluk Ali'yi Osman'a tercih etmişlerdir. Ancak sonradan Süfyan ve başkaları bu görüşlerinden dönmüşlerdir. Medine alimlerinden bazısı da Osman ve Ali konusunda tevakkuf etmişlerdir. İmam Malik'ten gelen iki rivayeten

biri şu şekildedir. Diğer rivayette ise, Osman. Ali'den üstün tutulmuştur. Nitekim şafii. Ebu Hanife ve talebeleri. Ahmed b. Hanbel ve talebeleri ile sair müçtehidler bu görüştedir.

Hatta bunlar. Ali'yi (r.a) Osman'a (r.a) takdim edenlerin bidat ehlinde olup olmayacağı konusunda ihtilafa düşmüş ve iki ayrı görüşe kail olmuşlardır. Bu konuda Ahmed b. Hanbel Men iki rivayet nakledilmiştir. Eyyub es-Sahtiyani, Ahmed b. Hanbel ve Darekutni. Ali'yi Osman'a takdim edenler Muhacirlerle Ensar'ın değerini düşürmüş olurlar demişlerdir. Eyyub es-Sahtiyani, şu Ehl-i Sünnet'in ve Basra halkının imamı olan zattır. Malik, "Muvatta" ında ondan rivayette bulunmuştur. Halbuki Irak ehlinin hiçbirinden hadis rivayet etmiş değildir. Hatta kendisinden Eyyub'tan rivayet hususunun sorulduğu ve:

"Size kimden rivayet nakletmişsem Eyyub ondan daha üstündür" dediği rivayet edilmektedir. Ebu Hanife de onu anarak şöyle demiştir:

"Onu Rasulullah'm (s.a.v) mescidinde otururken gördüm. Öyle bir oturuşu vardı ki bunu hatırladığımda (heybetinden) tüylerim diken diken olur."

Bunun başka bir delili Buhari ve Müslim ile başkaları fbn Ömer'den naklettikleri şu rivayettir: îbn Ömer diyor ki:

"Rasulullah (s.a.v) zamanında kimin daha üstün olduğunu aramızda konuşurduk. Önce Ebu Bekir, sonra Ömer, sonra da Osman derdik." Rivayetlerin birinde de şöyle denilmektedir:

"Bu durum Rasulullah'ın (s.a.v) kulağına giderdi ve bunu yadırgamazdı.^[62]

Yine Sahih-i Buhari ve başkalarının naklettikleri sahih bir rivayette Emirü'l-Mü'min'in Ömerb. el-Hattab'ın hilafeti altı kişi arasında meşveretle tayin edilmesini istediğinde Osman, AH, Talha. Zübeyr, Sa'd ve Abdurrahman b. Avf ı seçtiği -Aşere-i Mübeşşere'den ve kendi kabilesinden olan Said b. Zeyd'i bu altı kişiye katmadığı ve

oğlu Abdullah'ın halife seçilmemesi kaydıyla şura ehlerinden sayılması. ölümünden sonra bu altı kişi, biri üzerinde ittifak edinceye kadar namazı Suhayb'ın kıldırmasını vasiyet ettiği sabittir.

Ömer(r.a.) vefat ettiğinde bu altı kişi minberin yanında toplandılar. Talha:

"Ben hakkımı Osman'a devrediyorum" dedi. Zübeyr:

"Ben de hakkımı Ali'ye devrediyorum" dedi. Sa'd:

"Ben de hakkımı Abdurrahman b. Avf'a devrediyorum" dedi. Böylece üç kişi çekilmiş ve üçü de kalmış oldu. Bu üç kişi toplandı. Abdurrahman b. Avf:

"Bizden birimiz çekilsin ve o çekilen, birini tayin etsin" dedi. Hem Osman, hem de Ali sustular. O zaman Abdurrahman:

"Ben çekiliyorum" dedi. Ayrıca:

"İkisinden faziletlisini tayin edeceğime dair Allah'ın ahd ve imsakinin kendi üzerinde olduğunu" söylediği rivayet edilmektedir. Sonra Abdurrahman b. Avf bu yoğun temaslarını ifade babında:

"Üç gün boyunca gözlerim uyku yüzü görmedi" demiştir. Üçüncü gün olunca da Osman'a:

"Seni tayin ettiğim takdirde adil davranacağına, Ali'yi tayin edecek olursam dinleyip itaat edeceğine dair Allah'ın ahd ve misakına söz verir misin?" demiş, Osman:

"Evet" demiştir. Sonra Ali'ye:

"Seni tayin ettiğim takdirde adil davranacağına. Osman'ı tayin edecek olursam dinleyip itaat edeceğine dair Allah'ın ahd ve misakına söz verir misin?" demiş ve Ali de:

"Evet" demiştir. Bunun üzerine Abdurrahman b. Avf:

"Gördüm ki kimse Osman'dan şaşmıyor" demiştir. O zaman Ali. Abdurrahman ve sair müslümanlar, hiçbir ba's-ki ya da çıkar gözetmeksizin gönül rızasıyla Osman'a biat ettiler.

Bu, Osman'ın Ali'ye takdim edilmesine dair onların bir icmalidir. Bu nedenledir ki Eyyub. Ahmed b. Hanbel ve Darekutni:

"Ali'yi Osman'a takdim eden Muhacir ve Ensar'm değerini düşürmüş olur" demişlerdir. Bu duruma göre Osman takdim edilmeye daha layık olmadığı halde onu takdim ederlerken ya fazileti konusunda cahil oldukları, ya da dini bir tercih etmekle zulmettikleri söylenecektir. Onlara cehalet ve zulmü ısııad eden ise, onların değerini küçültmüş olur.

Onlardan bazılarının Ali'ye (r.a.) kin beslediği, kin besleyenlerin güçlü oldukları vs. gibi nevasından konuşanların ileri sürdüklerini ileri süren, ashabı hakkı söyleme hususunda aciz olmakla itham etmiş ve o dönemde batıl ehlinin hak ehline galebe çaldığını söylemiş olur ki bu, ashabın en uzak oldukları ve en güçlü bulundukları bir hususta bir ve-himden ibarettir. Çünkü Ömer (r.a.) vefat ettiğinde müslümanlar Öyle bir kuvvet, izzet ve üstünlüğe, birlik ve beraberliğe sahip idiler ki, hiçbir zaman bu hususlarda bu duruma ulaşmamışlardır, İman ehlinin en üstün ve küfürle nifak ehlinin en zelil oldukları dönem o dönemdir. Bu konularda en basit bir bilgiye sahip olan bile bunu rahatlıkla bilir.

Böyle bir durumda o dönem müslümanlarını cahil, zalim veya hakkı ayakta tutmaktan aciz olmakla itham eden, onların değerini küçültmüş ve Allah'ın:

"İnsanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmet." şeklindeki şehadetine ters bir tavır içine düşmüş olur.

Rafizilerin görüşlerinin temeli budur. Rafıziliği ortaya atan da yahudi olup İslam kılıfına girmiş bir münafıktır. İmanın temeline saldıran desiselerle cahilleri kandırmıştır. Rafıziliğin, nifak ve zındıklığa açılan kapıların en büyüğü ol-masının sebebi de budur. Kişi başlangıçta nötr iken sonra Ali'yi (r.a.) üstün kılan, sonra diğerlerine

söven, sonra aşırı giden ve en sonunda da muattileden bir mülhid olur. İşte bu sebeptendir ki, İsmaili ve Nusayrilerle benzeri Karamita, Batıniyye ve Dürziyye ile çeşitli zındık ve münafıkların ileri gelenleri Rafıziliğe iltihak etmişlerdir.

Rasulullah'ın (s.a.v.) sohbetinde bulunan nesillerin en hayırlısına saldıran, haddizatında Rasulullah'ın kendisine de saldırmış olur. Nitekim İmam Malik ve başka alimler bunu şöyle ifade etmişlerdir:

"Rasulullah'ın (s.a.v.) ashabına saldırıp onları küçültenler, bunu yaparken muhataba şunu telkin etmek istiyorlar: Kötü kişinin kötü arkadaşları olur; eğer iyi olsaydı, arkadaşları da İyi olurdu.

Yine Kur'an'ı, İslam'ı ve Rasululâh'ın (s.a.v) sünnetini bize aktaranlar, Ali (r.a.) ile başkalarının faziletlerini de nakledenler onlardır. Onları gözden düşürmek din konusunda da naklettiklerine güvenmeme sonucunu doğurur. O zaman ne Ali'nin (r.a.), ne bir başkasının fazileti kalır. Aslında Rafıziler, cahil kimselerdir, ne akıllan, ne nakilleri, ne dinleri, ne de mamur dünyaları vardır. Eğer Ali'ye buğzeden Nasibe'den, ya da fişkına ve küfrüne kail olan Haricilerle benzerlerinden biri onlardan Hz. Ali'nin iman ve üstünlüğünü isbat edecek bir delil getirmelerini isteyecek olursa susar kalırlar. Harici tartışmada onlara galip getir. Çünkü Hz. Ali'nin (r.a) faziletlerini nakledenler, Rafızile-rin sövüp saydıkları sahabedir. Onların metodlarından gidilecek olursa, Ali'nin (r.a.) belli hiçbir fazileti ispatlanamaz. Halifelerden kimine, riyaset peşindeydiler ve bunun için savaştılar şeklinde iftirada bulunup onları küçültmek istiyorlarsa. Haricilerin. Ali (r.a.) hakkında, "savaşmadan itaat eden" şeklindeki benzeri iddiaları, tutarlı olmaya daha yakın olurdu. Ne var ki Rafıziler cahil kimselerdir ve zındıkların peşine takılmış gidiyorlar.

Kur'an-ı Kerim bir çok yerde ashabı övmektedir. Şu ayetlerde olduğu gibi:

"Muhacirlerden ve Ensar'dan (İslam'a girmekte) ilk öne geçenler ile bunlara güzelce tabi olanlar.. Allah on-laradan razı olmuştur, onlar da O'ndan razı olmuşlardır. (Tevbe: 9/100)

"Elbette içinizden (Mekke'nin) feth (in) den önce (Hak yolunda) harcayan ve savaşan (lar, ötekilerle) bir olmaz. Onların derecesi, sonradan infak eden ve savaşanlardan daha büyüktür. Allah hepsine de en güzel sonucu vaadetmiştir." (Hadid: 57/10)

"Muhammed Allah'ın elçisidir. Onun yanında bulunanlar, kafirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametlidirler. Onların, rüku ve secde ederek Allah'ın lütuf ve rızasını aradıklarını görürsün. Yüzlerinde secdelerin izinden nisanları vardır. Onların Tevrat'taki vasıflan ve İncil'deki vasıfları da şudur: Bir ekin gibidirler ki, filizini çıkardı, onu güçlendirdi, kalınlaştı, derken gövdesinin üstüne dikildi, ekincilerin hoşuna gider, onlara karşı kafirleri de öfkelenendirir (bir duruma geldi)." (Fetih: 48/29)

"Allah şu müminlerden razı olmuştur ki onlar, ağa-cın altında sana biat ediyorlardı. Allah onların gönülle-rindeki (doğruluk ve vefa)yı bildiği için onların üzerine huzur ve güven indirdi ve onlara yakın bir fetih verdi."

(Fetih: 48/18)

Sahih-i Müslim'de Rasulullah'in (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Ağacın altında biat edenlerin hiçbiri Cehennem'e girmeyecektir.^[63]

Buharı ve Müslim'de Ebu Said'den şöyle buyurduğu nakl edilmektedir:

"Ashabıma sövmeyin. Nefsimi elinde tutana yemin ederim ki sizden biriniz, Uhud dağı kadar altın infak etse, onlardan birinin ne bir müd'düne^[64] ne yarısına ulaşabilir.^[65]

Yine birkaç tarikten rivayet edilen sahih bir rivayette şöyle dediği nakledilmiştir:

"Nesillerin en hayırlısı, aralarında gönderildiğim nesildir. Sonra onları takip edenler, sonra da bunları takip edenler gelir. [66]

Sahabenin faziletleri onları övme ve nesillerin diğer nesillerden üstünlüğüyle ilgili bu hadisler müstefiz, hatta mütevatir derecesine ulaşmıştır. Bu sebeple onlara saldırmak. Kur'atı ve Sünnet'e saldırmaktır. Bu nedenledir ki alimler Rafizileri tekfir etmişlerdir. Bu konuyu başka yerde etraflıca anlattık. Allah'u a'leni [67]

HULEFA-I RAŞİDİN VE ASHABLA İLGİLİ TARTIŞMA KONULARI

Sahabe Arasındaki Anlaşmazlıklar:

Şeyhülislam İbn Teymiye'ye, Ali. Muaviye, Talha, Ai-şe gibi sahabe arasında çıkan anlaşmazlıklar soruldu: Bundan hesaba çekilecekler mi? [68]

Cevap:

Osman (r.a.). Ali. Talha. Zibeyr ve Aişe'nin Cennet ehlinden oldukları sahih nasslarla sabittir. Hatta sahih rivayette "Ağacın altında biat edenlerden kimsenin Cehennem'e girmeyeceği" belirtilmektedir.

Ebu Musa el-Eş'ari, Amr b. el-As ve Muaviye b. Siifyan sahabeden olup birtakım fazilet ve güzel davranışları vardır.

Kendileri hakkında söylenenlerin çoğu yalandır. Doğrularına gelince, eğer bunlar da müctehkl idilerse, müctehid isabet ederse iki ecir, hata ederse bir ecir vardır ve hataları affvedilir.

Ama diyelim ki. birtakım günahları vardır. Günahlar, mutlak olarak Cehennemce girmeyi gerektirmez. Ancak Cehennem'e girmeye engel olan şu on durumdan birisi mevcut değilse, o zaman Cehennem'e girme söz konusu olur:

Tevbe, istğfar, günahları silen iyilikler, günahları bağışlatan musibetler, Rasulullah'm (s.a.v.) şefaati, başkalarının şefaati, müminin duası, ölüye bağışlanan sevap, sadaka ve köle azad etme, kabir fitnesi ve kıyametin korkunç halleri bunlardandır.

Rasulullah'ın (s.a.v):

"Nesillerin en hayırlısı, aralarında gönderildiğim nesildir. Sonra, onların ardından gelenler, sonra bunların ardından gelenlerdir." buyurduğu Buharı ve Müslim'de sabittir.

Bu duruma göre sahabeden herhangi biri için Cehennem'e kesin olarak götürülecek bir günahının bulunduğunu kesin bir dille söyleyen, yalancıdır. Biri. hakkında bilgisi bulunmadığı bir konuda bir şey söyleyecek olursa sözü reddedildiğine göre, ya bir çok delilin isbat ettiğinin tersini söylüyorsa artık ona ne demeli? O halde sahabe arasında çıkan anlaşmazlıkları gündeme getirip onları kınayan ya da batıl bir yolla bir kısmı hakkında taassuba saplanan -ki Allah bizi bundan nehyetmiştir- zalimdir ve haddini aşmaktadır.

Sahih rivayette Rasulullah'ın (s.a.v) şöyle buyurduğu nakledilmektedir:

"Müslümanlar tefrikaya düşünce bir fırka dinin dışına çıkacak ve iki taifeden hakka daha yakın olanı dinin dışına çıkan bu fırkayı öldürecek.^[69]

Yine sahih bir rivayette Hasan (r.a.) hakkında şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

"Bu torunum efendi -seyyid- dir, Allah onunla müslü-manlardan iki büyük grubun arasını ıslah edecektir. [70]

Buharı ve Müslim'de Ammar'dan:

"Bağı olan fırka onu öldürecektir" buyurduğu nakledilmektedir. Ayrıca Yüce Allah Kur'an'da şöyle buyurmaktadır:

"Eğer inananlardan iki grup vuruşurlarsa onların arasını düzeltin; şayet biri ötekine saldırırsa Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla vuruşun. (Allah'ın buyruğuna) dönerse artık onların arasını düzeltin ve adil. Allah, adalet (le hareket) edenleri sever. (Hucurat: 49/9)

Böylece Kur'an, Sünnet ve selefin icmaı ile onların müslüman ve mümin oldukları ve Ali (r.a.) ile onunla birlikte olanların, karşılarında onlarla savaşanlardan hakka daha yakın oldukları sabittir. Allah'u a'lem.

Şeyhülislam İbn Teyniyye şöyle demiştir:

Ayrıca şu husus bilinmeli ki: Sahabe arasında çıkan anlaşmazlıklara dalmamak, her iki tarafa da mağfiret dilemek ve onlara dostluk duyulan beslemek tercih edilmesi gereken bir tavır olmakla birlikte taraflardan herbirinin. alimler için söz konusu olan içtihat ve tevilin onlar için de söz konusu olduğuna mutlaka inanmak da gerekli değildir. Bilakis onlar arasında da günahkar ve kötülük işleyen, içtihadına bir nevi heva karıştırarak kusur işleyen vardır. Ancak, kötülük, bir çok iyilikle birlikte olunca ikinci plana düşmüş olur ve affedilir.

Ehl-i Sünnet, hepsi hakkında iyi düşünür, onlara rahmet okur ve bağışlanmalarını diler. Ancak hiçbir zaman masum olup günah işlemediklerini ve içtihadlarında hata etmediklerini söylemez. Masumiyet sadece Rasulullah (s.a.v.) için söz konusudur. Gerisinin günah işlediğini ve hata ettiğini söylemek caizdir. Fakat sahabe, Yüce Allah'ın şu ayette belirttiği gibidirler:

"Onlar öyle kişilerdir ki, yaptıklarının en iyisini onlardan kabul ederiz ve onların kötülüklerinden geçeriz, Cennet halkı arasındadırlar. Bu (dünyada) kendilerine vaadedilen doğru vaad (in gerçekleşmesi) dir." (Ahkaf: 46/16)

Amellerin faziletleri, netice ve sonuçları itibariyledir, şekilleri itibariyle değil. [71]

Hulefa-İ Raşidin Ve Muarızları :

Dört Raşid halife, kible ehlinde İslam'a mensup bazı kimselerin düşmanlık, lanet, kin ve tekfirlerine maruz kalmışlardır. Diğer gruplar hariç Rafıziler. Ebu Bekir ve Ömer'e kin beslemekte, onlara lanet okumakta I ar. Bu nedenledir ki İmam Ahmed'e Rafızilerin kimler olduğu sorulduğunda: "Ebu Bekir ve Ömer'e şovenlerdir." karşılığını vermiştir. Rafızilik ismi buradan gelir. Zeyd b. Ali. Ebu Bekir ve Ömer'i reddettiklerinden dolayı Rafıziler ismini aldıkları da söylenmektedir,

Rafıziliğin temeli, münafıklarla zındıklardır. Rafıziliği ilk ortaya koyan, zındık İbn Sebe'dir. İmamet ve hakkında nass bulunduğu iddiasıyla Ali (r.a.) konusunda aşırılığa sapmış masum olduğunu ileri sürmüştür. Temeli nifaka dayandığı içindir ki seleften bazısı: "Ebu Bekir ve Ömer'i sevmek iman. onlara buğz beslemek nifaktır. Haşimoğullarını sevmek iman, onlara buğz beslemek nifaktır." demiştir.

Abdullah b. Mes'ud şöyle demiştir:

"Ebu Bekir ve Ömer'i sevmek , onların üstünlüğünü tanımak sünnettendir." Yani Rasulullah'm (s.a.v.) emrettiği şeriatındandır. Çünkü Rasulullah (s.a.v.):

"Benden sonra şu iki kişiye: "Ebu Bekir ye Ömer'e uyun," buyurmuştur.^[72]

Bu sebeple, onların, sonrakilere üstünlüklerini tanımak. tereddüt gösterilmesi caiz olmayan bir vaciptir. Oysa Osman ile Ali'nin durumu böyle değildir. Hangisinin daha üstün olduğunda tevakkuf etmenin caiz olup-olmadığı konusunda iki görüş vardır.

Aynı şekilde Ali'nin Osman'dan üstün olduğu görüşüne varmanın caiz olup olmadığı konusunda da iki rivayet vardır.

Birine göre caiz değildir. Kim Ali'yi Osman'dan üstün tutarsa Sünnet'ten çıkıp bidate girmiş olur. Çünkü bu hareketiyle sahabenin icmama ters düşmüştür. Bu nedenledir ki:

"Ali'yi Osman'a takdim eden Muhacir ve Ensar'in değerini küçültmüş olur" denilmiştir. Bu görüş birçok kişiden rivayet edilmiştir, Eyubes-Sahtiyani, Ahmed b. Hanbel ve Da-rekutni bunlardandır.

İkinci görüşe göre ise. Osman ile Ali'nin durumlarının birbirine yakın olmaları sebebiyle Ali'yi takdim edene bidat eh-lindendir denmez. Çünkü sünnet, şeriattır. şeriat da Allah ve Rasulu'nün din olarak ortaya koyduklarıdır. O da vacip veya niüstahab olarak emrettikleridir. Bunun aksini düşünmek caiz değildir. Ancak müstahabığını inkar etmemek kaydıyla müstahabı terketmek caizdir. Müstehablığımı bilmek ise. farz-ı kifayedir. Böylece dinden hiçbir şeyin kaybolmaması sağlanmış olmaktadır. Ebu Bekir ve Ömer'e tabi olmanın ve onları diğer sahabeden üstün tutmanın vücbiyyetine dair şer'İ deliller mevcut olduğuna göre bunu terketmek caiz değildir.

Osman'a fr.a.) gelince. Rafızilerin yanında Zeydi şiiler-le Haricilerden bir grup da ona kin beslemiş, oha sövmüş ya da onu tekfir etmiştir.

Ali'ye (r.a.) gelince. Haricilerle Ümeyyeoğullan'ndanpek çoğu ve ona karşı savaşanlardan Ümeyyeoğulian'nm taraftarları ona kin

beslemiş, ona sövmüş veya onu tekfir etmişlerdir. Hariciler Osman (r.a.) ve Ali'yi tekfir etmekle de kaîmaz saif Cemaat Ehlini de tekfir ederler.

Hakem olayından sonraki Ali (r.a.) taraftarlarıyla Muavi-ye (r.a.) taraftarlarına gelince, onların birbirlerine karşı tavırları karşılıklıydı. Karşılıklı olarak birbirlerine lanet okuyor ya da birbirlerini tekfir ediyorlardı. Ancak Ali'nin fr.a.) taraftarları ne Ebu Bekir ve Ömer'e di uzatıyorlardı, ne de Ali'yi (r.a.) onlardan üstün tutan vardı. Hatta Osman'ın (r.a.) aleyhinde konuşmak bile aralarında yaygın değildi. Biri aleyhinde konuştu mu, diğeri onu savunuyordu.

Aynı şekilde Ali'yi (r.a.) Osman'dan (r.a.) üstün tutmak da aralarında yaygın değildi. Ali'ye (r.a.) dil uzatmak ise,

Muaviye'nin (r.a.) taraftarları arasında yaygındı. Bu nedenledir ki Ali ve taraftarları, Muaviye taraftarlarından daha haklı ve hakka daha yakın idiler. Nitekim Buhari ve Müslim, Ebu Said'den RasuİullalVın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu nakletmişlerdir:

"Müslümanlar tefrikaya düştüklerinde onlardan bir fırka (dinden) çıkacak ve iki gruptan daha haklı olanı bu fırkayı öldürecektir. [73]

Yine sahih bir rivayette:

İki gruptan hakka daha yakın olanı onları Öldürecek. denmektedir.

Ali'nin fr.a.) hilafeti ve ona karşı savaşanların durumu:

Ali'ye (r.a.) dil uzatmak ve ona lanet okumak bağifık olup bunu yapan grup " et-taifetu'l-bağiye" diye isimlendirilmiştir. Nitekim Buhari, "Sahihinde Halil el-Hiza'dan İkri-me'nin şöyle dediğini nakletmektedir: İbn Abbas bana ve oğlu Ali'ye:

"Ebu Sairi"e gidin ve onun söylediklerini dinleyin" dedi. Biz de gittik, bir duvarın inşaatıyla meşguldü. Entarisini toparladı ve konuşmaya başladı. Söz nihayet mescidin İnşasına geldi ve: Biz birer

kerpiç taşıyorduk, Ammar ise ikişer ikişer taşıyordu. Rasulullah (s.a.v.) onun bu halini görünce üzerindeki tozu silkeleyerek şöyle buyurdu;

"Vah vah, ya Ammar! Onu bağı bir grup öldürecek. Kendisi onları Cennet'e davet edecek, onlar ise onu Ce-hennem'e davet edecekler.

Ebu Said dedi ki: Ammar: "Fitnelerden Allah'a sığınırım" dedi.

Aynı rivayeti Müslim yine Ebu Said'den nakletmiştir. Söz konusu rivayette Ebu Said şöyle elemektedir:

"Benden daha hayırlı olan Ebu Katade bana haber verdi ki: Ammar hendek kazarken Rasulullah (s.a.v.) yanma gidip Ammar'ın başını silmiş ve:

"Vah vah, ey Sümeyye'nin oğlu, onu bağı bir grup öldürecektir. [74]

Müslim aynı konuyu Ümmü Seleme'den de nakletmiştir. Bu rivayeti Ümmü Seleme, Rasulullah (s.a.v.)'ın:

"Ammar'ı bağı bir grup öldürecektir. [75] buyurduğunu nakletmektedir.

Bu rivayet de Ali'nin (r.a.) hilafetinin sıhhatına. ona itaatin vücubuna, ona itaat etmeye davet edenin Cennet'e. onunla savaşmaya davet edenin ise velevki müteevvil olsun- Cehennem e davet ettiğine, ayrıca Ali'yle (r.a.) saj vaşmanın caiz olmadığına delildir. Bana göre ona karşı savaşan kişi. ister müteevvil olsun, ister tevilsiz bağı olsun hata içerisindedir. Mezhep alimlerimizin iki görüşünden essah olanı budur. Müteevvil bağilerle savaşmayı buna dayandıran fıkıh imamlarının görüşü de budur.

Mesela İmam Şafii. Ali'nin (r.a.) davranışından hareketle müteevvil bağilerle savaşılacağı görüşündedir. Hatta Yahya b. Main'in, Şafii'nin bu görüşüne karşı çıkarak:

"Talha ile Zübeyr'i bağı mi sayıyor?1'demesi üzerine İmam Ahmed b. Haribel:

"Bu konuda başka bir kaide koymaya bir yetkisi mi vardı ki" diyerek Şafii'yi savunmuştur. İbn Hanbel bu sözüyle şunu demek istiyordu: Bağilerle savaş konusunda Ali'nin (r.a.) davaranışını kendisine rehber edinmeseycli Raşid Halifelerin sünnetinden başka bir dayanağı olmazdı.

İkinci görüş ise, "hermüetehid isabet eder" görüşüne binaen her iki taraf da isabet etmiştir. Mutezile ve Eşarilerden bir grup kalam ehlinin görüşüdür.

Bu meselede üçüncü bir görüş vardır ki, o da: İsabet eden bir taraftır ama şu taraftır şeklinde ayniyle tesbit mümkün değildir. İbn Hamid ve Kadı ile başkaları bu üç görüşü zikretmişlerdir. Bu son görüş, Basra alimleriyle hadis ehli bir de her ikisi de imamdı ve bir anda iki halifenin mevcudiyeti caizdir diyen kalam ehlinden Keramiye'nin, Ali'nin (r.a.) hilafeti konusunda tevakkuf edenlerin görüşüne benziyor.

Lakin Ahmed b. Hanbel'den nakledilen Ali'nin (r.a.) hilafetinde tevakkuf ecfenin bidat ehlinden olduğu şeklindedir. Hatta tevakkuf eden kimsenin, kendi eşeğinden daha aptal olduğunu söylemiş ve onunla ilişkinin kesilmesini emrederek onunla evlenilmesini de yasaklamıştır. Ne Ahmed, ne de başka bir Ehl-i Sünnet imamı Ali'nin (r.a.) daha haklı olduğu hususunda ne tereddüt göstermiş ne de bu konuda bir şüpheleri olmuştur. Ayniyle değil de onlardan birinin isabet etmiş olduğunu söylemek Ali'den (r.a.) başkasının daha haklı olabileceğini caiz görmek neticesini doğurur ki bunu, müteevvil de olsa ancak sapık bir bidatçi. ya da bir nevi Nasibeliği bulunan biri söyler. Fakat kimileri, taraflardan bilinin hatalı olduğunu söylemekten, ya da sahabe arasındaki anlaşmazlıklarda herhangi bir görüş belirtmekten imtina etme kabilinden susabilir. Aslında bu görüş de, her iki tara^ fm isabet ettiğini söyleyen görüşe benzemektedir.

Sünnet imamları ile hadis ehli, diğer tarafı zalim ve bağı olmakla niteleme hususunda şüpheyeye düşmüş olsalar bile Ali'nin (r.a.) daha haklı ya da hakka daha yakın olduğu konusunda hiçbir şüpheyeye düşmemişlerdir. Nitekim Naslar da Ali'nin (r.a.) bu durumuna işaret etmektedir. Ammar'la ilgili hadise dayanarak karşı tarafı zalim veya bağı olarak niteleyen ise, bu konuda içtihad edeni tevil ehlinden saymıştır.

Geriye şöyle denilmesi kalıyor: Allah, bağı grupla savaşmayı emretmiştir. Böylece savaşta Ali'nin (r.a.) yanında yer almış olmak vacip oluyor. Savaşa karışmayanlar ise Sa'd, Zeyd, İbn Ömer, Üsame, Muhammed b. Mesleme, Ebu Bekre gibi sahabenin ileri gelenleridir. Bunlar Rasulullah (s.a.v)'m fitne zamanlarında savaşa katılmamaya dair tavsiyeleriyle:

"O fitne esnasında oturan ayaktakinden, ayakta duran yürüyenden ve yürüyjen savaşı alevlendirenden daha hayırlıdır. [76]

"O zaman dinini fitnelerden korumak için müslüma-nın en hayırlı malı neredeyse dağların tepelerinde ve bulutlara dokundukları yerlerdeki koyun sürüsü olacaktır. [77] söyleri ve fitne esnasında kılıcı olanın:

"Tahtadan bir kılıç edinmesine. [78] dair emrini rivayet ederler. Yine Ali'nin (r.a.) yanında savaşmaya gitmek üzere olan Ahnef b. Kays'e Ebu Bekre'nin naklettiği Rasulullah'ın (s.a.v):

"İki müslüman kılıçlarıyla karşı karşıya geldiklerinde öldüren de, öldürülen de Cehennem'dedir. [79] sözünü delil olarak ileri sürerler. Aynı şekilde Rasululiah'm (s.a.v.):

"Benden sonra bir kısmınız, bir kısmının boynunu vuran kafirler olmayın. [80] sözü de buna delildir. Hadis ehli ile Sünnet imamlarının hepsi bu görüştedir.

Hatta: Alimlerimizin Ali de (r.a.) savaşa girmeseydi kendisi için daha iyi olurdu dedikleri nakledilmiştir. Zaten

Ali'nin (r.a.) kendisinin savaş aleyhinde konuşması, müte-reddid tavırlara girmesi ve oğlu Hasan'ıh:

"Seni sakındırmamış mıydım babacığım!" demesi ve kendisinin de: "Allah için, Sa'd b. Malik ve Abdullah b. Ömer'in makamları ne güzeldir. Eğer o makam iyilik ise. mükafatı ne büyüktür! Ama günah ise. hatası ne küçüktür!" karşılığını vermesinden de açıkça anlaşılmaktadır.

Bütün bunlar ona itaatin vücubına ters şeylerdir. Bu sebeple İmam Ahmed'in Ali'yi (r.a.) dördüncü halife saymaması gerektiğine bunu delil göstermişlerdir. O bu görüşünü izhar edince kimileri ona: "Eğer itaati vacip bir imam olduğunu söylüyorsan, bunda Talha ve Zübeyr'e dil uzatma vardır. Çünkü onlar ona itaat etmemiş aksine, ona karşı savaşmışlardır" demiştir Bunun üzerine İmam Ahmed:

"Savaşları beni ilgilendirmiyor 'karşılığı vermiştir. Yani. Ali'nin (r.a.) kardeşleriyle aralarındaki anlaşmazlıklar benim işim değil. Çünkü onların kendi aralarında ictihad ve yorumları var ki onlar hu konularda benden ehildirler. Ayrıca bu gibi şeyler beni ilgilendiren ilim meselelerinden değil ki. herbirinin durumunun hakikatini bileyim. Aslında ben onlara mağfired dilemek, kalbimi onlara karşı temiz tutmak, onları, sevmek ve onlara dost olmakla emrolunmuşum. Hem onların iyilik rve fazilette Öyle öncelikleri var ki bir çırpıda tutulup atılamaz. Ancak şunu da belirtmeliyim ki; Osman'a (r.a.) itaat ve ona yardımcı olmada geri duranlar ve birtakım tevillerle ona muhalefet edenlerin muhalefeti her ne kadar daha ehven i'diyse de. Osman'ın (r.a.-) hilafeti son günlerine kadarna'sıl sabit idiyse Ali'nin (r.a.) hilafet ve imamlığına, inanmak ta nas ile sabit bir husus olup bazı zatlar'onu ter-ketmiş olsa bile, uyulması vaciptir.

Selef ve halefin farklı görüşler ileri sürdükleri konu işte budur. Onlardan bir kısmı. Ali'nin (r.a.) yanında yer almanın vacib olduğunu söylemektedir. Nitekim yanında yer

alıp savaşı katılanların görüşü buydu. Bağilerle savaş konusunda eser veren kelim ve rey ehlinden bir çoğunun görüşü de budur. Bu eserlerinde Ali'nin (r.a.) yanında savaşmanın, ona itaat etmenin ve bağilerle savaşmanın vacip olduğunu söylemekte!er. Bu şekilde bir görüşün tanzimini önce Küfe fakihieri başlatmış ve başkaları da onları izlemişlerdir.

Diğerleri ise şöyle diyorlar: Aksine, fitne dönemlerinde savaştan kaçınılır. Nitekim bu hususu ifade eden pek çok meşhur nass vardır. Savaşı katılmayanlar da bunlara dayanmışlardır. Rasulullah (s.a.v.):

"Fitne esnasında savaşı katılmamak daha hayırlıdır.^[81]

"Fitnelerden kaçmak için dağ haslarında koyun gütmek, fitne esnasında savaşmaktan hayırlıdır.^[82] buyurmaktadır.

Yine fitne esnasında sahabeden bazısına savaşı katılmamalarını tavsiye etmiş, odundan bir kılıç edinmelerini emretmiştir. Ayrıca Ali'nin (r.a.) kendisi de, savaşı katılmayanları kınamamış, hatta sonuçta bazen onlara imrenmiştir.

İşte bu nasslar sebebiyledir ki: "Ali (r.a.) savaşı katılma-saydı daha iyi olurdu" görüşünde alimlerimiz ittifak etmişlerdir. Çünkü nasslar, fitne esnasında oturanın, ayaktakine ve savaştan uzak durmaya, ona katılmayı tercih etmiştir. Onlar şöyle demişlerdir: "Bir işin üstünlüğü, sonucunun üstünlüğüyle belli olur." Şüphesiz, karşı taraf savaşı başlatma-saydı, Ali'de (r.a.) karşılık vermemiş olsaydı, itaatinden dışarı çıkmaları gibi birçok şey patlak vermezdi. Ne var ki, savaşla uğranılan belalar aitmiş, kan dökülmüş, kalpler birbirlerinden daha da uzaklaşmış. Hariciler ona karşı çıkmış. hakemlerkarar vermiş; öyle ki Ali'nin (r.a.) karşıtı Emirü'l-Mü'rmnîp diye adlandırılmış; savaştan önce mevcut olmayan bir çok bozukluk ortaya çıkmış ve savaşla da belirgin bir maslahat ortaya çıkmamıştır.

Bu da, savaşı girilmemiş olsaydı, daha iyi olurdu görüşünün tercih edilmesine delildir. Amellerin faziletleri, sonuçlarıyla anlaşılır.

Kur'an, ancak savaş vukubulduktan sonra bağı grupla savaşımasını öngörmektedir. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Eğer inananlardan iki grup vuruşurlarsa onların arasını düzeltin; şayet biri ötekine saldırırsa Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla vuruşun. (Allah'ın buyruğuna) dönerse artık adaletle onların arasını düzeltin ve adil olun. Allah adalet (le hareket) edenleri sever." (Hucurat: 49/9)

Görüldüğü gibi Allah'u Teala henüz işin başında iki gruptan biriyle savaşmayı emretmiyor. Önce barıştırmayı ve ancak ondan sonra bağı tarafla savaşmayı emrediyor.

Eğer: "Bağilik. savaşın başlangıcını da içerir, savaş sonrasını da" denecek olursa; cevap olarak denir ki; Ayette, taraflardan birinin diğeriyle savaşmasına dair bir emir yoktur. Diğer müminlerin bağı tarafla savaşmaları emri vardır. Oysa burada anlatılmak istenen, Ali'nin (r.a.) savaşmasına dair bir emir olmadığıdır. Aksine savaşmaması daha iyi olurdu. Ama, savaşılmamış olsaydı daha iyi davranılmış olurdu demekle birlikte savaşmasının caiz olması, ya da işin batini yönünden caiz olmamakla birlikte içtihadına dayanarak savaşmışsa, böyle bir durumda bağı tarafla savaşmak vacip mi. yoksa fitne esnasında savaşılmaması mı gerekirdi? Delillerin çatıştığı nokta işte burasıdır. Kaldı ki, alimler ve mümin mücahidler Ali (r.a.) ile bağlılarının daha haklı olduklarına ilişkin içtihadları ortaya çıktıktan sonra da iki eğilim söz konusu olabilir.

Birincisi: Bağı tarafla savaş güç ve imkan şartına bağlıdır. Çünkü bunlarla savaş, müşrik ve kafirlerle savaşmaktan daha iyi değildir. Bilindiği gibi müşrik ve kafirlerle savaş bu şaıta bağlı bir husustur. Bazen meşru maslahat, mal üzere anlaşma ve barış akdedip anlaşmayla sağlanır. Nitekim Rasu-lullah (s.a.v.) birkaç defa bu yola başvurmuştur. Devlet başkanı, daha güçlü olmanın gerekliliğine inanır ve bu gücü temin edemezse, savaşmaması daha yararlıdır.

Söz konusu ettiğimiz savaşın kötülüğünün yararından çok olduğu görüşüne varan kişi. bu savaşın fitne savaşı olduğunu bilir ve dolayısıyla bu savaşta imama itaat vacip değildir. Çünkü ona itaat, ancak emredilende birmasiyetin bulunmadığını nass ile tesbit ettiği zaman kişiye vaciptir. O halde bu savaşın, terekedilmesi yapılmasından hayırlı olan bir fitne savaşı olduğunu bilen açısından, muayyen ve hass bir nasstan sarf-ı nazar ederek ulu'l-emr'e itaat konusundaki mutlak ve anım bir nassa uyması vacip değildir. Kaldı ki Yüce Allah, anlaşmazlık esnasında Allah ve Rasulüne müracaat etmeyi emretmektedir.

Rasulullah'ın (s.a.v.) kendisinden sonra gelecek idarecilerin zulüm ve azgınlıklarını haber vermesi ve haklarından gelinemeyeceği için onlarla savaşmaktan sakındırması da buna delildir. Çünkü böyle bir savaşın zararı yararından çoktur. Nitekim İslam'uruk döneminde de müslümanlar savaşmaktan menedilmişlerdi. Yüce Allah bu hususu şu ayetinde dile getirmiştir:

"Kendilerine: Ellerini (savaştan) çekin denilenleri görmedin mi?" (Nisa: 4/77)

Rasuluühah ve ashabı Allah'ın emri gelinceye kadar müşrik ve münafıkların eziyetlerine karşı sabretmek, onları affetmek ve müsamahacı olmakla emredilmişlerdi.

İkinci veçhe gelince: Yeni bir imam tayin ederek ona Emîrül-Mü'minin ismini verme, hak imamı lanetleme ve benzeri davranışlarından dolayı o esnada bağı olmuşlardı. Bunun kendisi bağiliktir. Oysa savaş çıktıktan sonra bağlının ortaya çıkması bundan farklıdır. Evet, savaş bir fitne idi. Yüce Allah müminlerden iki grubun savaşmasını söz konusu ettikten sonra:

"Onlardan biri diğerine haksızlık ederse." buyurmaktadır. Savaşın taraflardan biri haddi aşınca savaşmayı emrettiğine göre, savaşan taraflardan birinin bir durumda bağı olurken başka bir'durumda olmayabileceğine işaret etmektedir.

Buna göre fitne esnasında savaştan uzak durmayı ifade eden nasslar, bağılık söz konusu olmazdan önceki durumu içerirler. Böylece Ali'nin (r.a.) yanında savaşa katılmak vacipti. Çünkü savaştan Önce karşı taraf bağı olmuştu. İbn Ömer'in rivayeti de buna göre\tevil edilir. O, zaman, yani hakem olayı, teşayyu' (Şiileşme) ve'bağiliğin zuhurundan sonra Ali (r.a.) onlarla savaşımadı ve taraftarları da savaş konusunda kendisine itaat etmedi. İşte o zamandan itibaren, vacip olduğu halde savaşı terketmel erinden dolayı taraftarları kınandı ve o zaman Şia ismini aldılar. O vakit itaati vacip imama yani Emirü'l-Mü'minin AH b. EbiTalib'e karşı çıkmalarından dolayı kınandılar. Vacip olan yardıma yanaşmamaları sebebiyle de batıl ve zulüm ehli oldular. Çünkü batıl ve zulüm ehli olmak, bazen hakkı terketmekten, bazen de hakka saldırmaktan dolayı olur.

İşte o zaman Muaviye ile birlikte olan Osman (r.a.) taraftarları Ali'nin (r.a.) taraftarlarından üstün duruma geçtiler. Bu sebeple de onlara galip geldiler. Yine bu sebeple Ra-sulullah (s.a.v.):

"Ümmtimden bir taife daima muhaliflerine galip gelecektir.^[83] buyurmuştur. Muaviye de bunu kendisine delil olarak ileri sürmüştür. Ayrıca Malik b. Yuhamir, Muaz b. Cebel"den nakille bu grubun Şam'da olduğunu söylemeye kalkışmıştır. Ali (r.a.). Raşid halifelerdendir. Muaviye ise, meliklerin ilkidir. O halde mesele bu cinsten olup zorba hükümdarların adalet ehliyle savaşıması ve Raşid halifelerin siretlerine ittibâ meselesidir. İnsanların pek çoğu meseleye bu aceleci tavırla yaklaşmaktadır. Çünkü bunda adaleti ayakta tutmanın gerçekleştiğine inanıyor. Halbuki bunun imkan dışı olduğunu ve zararının, yararından çok olduğunu bilmiyorlar.

İşte bu sebeple hadis ehlinin görüşü; bağı meliklerle savaşa girmemek ve zulümlerine sabretmek şeklindedir. Ta ki iyi kimseye zarar gelmesin, başka bir ifadeyle facirin zararından korunulsun. Belki de bu. henüz işin başında Kur'an'ın savaşı emretmemesinin sırlarındandır; ancak iki grubun savaşa tutuşmalarından ve onları barıştırma girişiminden sonra haksızlık eden tarafla savaşmayı emretmiştir. Heva ehlinden iki grup savaşacak olursa -mesela Kays ve

Yemenlilerin savaşmaları gibi, çünkü ayet buna benzer bir olay üzere İnmiştir- Önce onları barıştırmak gerekir. Barış sağlanamadığı takdirde sultanın ve müslümanlamı haksız tarafla savaşmaları vacip olur. Çünkü onların buna güçleri vardır. Vacip olması, onların buna güçlen yettiği içindir. İşte bu, henüz işin başında sözle müdahalenin rüchani yetini ortaya koymaktadır. Birinci durumda ne savaşmak için güç yeterlidir, ne de bağılık apaçık bir şekilde ortaya çıkmıştır. İkinci durumda ise bağılık ortaya çıkmış ve güç yetmeme durumu daha da artmıştır.

Meseleye mutlak olarak bakıldığında daha haklı ve hakka daha yakın tarafın Ali'nin (r.a.) tarafı olduğumla şüphe yoktur. Karşı taraf ise, yukarıda naklettiğimiz Ebu Said hadisinden de anlaşıldığı gibi bağı olmakla nitelenmiştir.

Muaviye (r.a.). Muğire ve başkaları Şam grubunun Muaviye taraftarlarının- rüchaniyetine, Buhari ve Müslim'de geçen şu rivayeti delil olarak ileri sürmüşlerdir. Bu rivayette Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Ümmetimden her zaman için Allah'ın emrini ayakta tutacak bir grup bulunacaktır. Kıyamet kopuncaya kadar da ona muhalefet edenin ve onların yardımına koşmayanın bu gruba bir zararı olmayacaktır."^[84]

Bu rivayet söz konusu edildiğinde Malik b. Yulıamir ayağa kalkmış ve:

"Bu grubun Şam'da olacağını Muaz b. Cebel'den duydum" demiştir. Bunun üzerine Muaviye:

'işte Malik b. Yuhamir, Muaz'ın: "O grubun Şam'da olduklarım" söylediğini bizzat duymuş" demiştir. Buhari ve Müslim'de Muaviye'nin (r.a.) hadisi budur. Muğire b. Şu'be'nin naklettiği hadis te buna benzerdir. Söz konusu hadiste Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Allah emri gelip kıyamet kopuncaya kadar ümmetimden bir grub taife hak üzere olacaktıdır. [85]

Bu rivayetlerde Şam halkının rüchaniyetine iki vecihten delil bulunduğunu ileri sürerler:

Birincisi: Savaş ve fitneden sonra galip gelen ve iktidarı ele geçirenler kendileridir. Nitekim Rasulullah (s.a.v.) muhaliflerinin kendilerine zarar vermeyeceğini belirtmiştir. Bu, ümmet içerisinde hakkı ayakta tutan tarafın galip gelen taraf olmasını gerektirmektedir. Böylece galip geldiklerine göre hak ehli kendileri olmuş oluyor.

İkincisi: Nasslar, -mesela Muaz'ın sözü gibi- haklı tarafın Şam'da olduklarını belirtmiştir. Yine Müslim'in Ebu Hüreyre'den naklettiğine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Garp ehli daima galip gelecekler. [86]

İmam Ahmed garb ehlinden maksadın Şam halkı olduğunu söylemiştir. Çünkü Rasulullah (s.a.v.) Medine'de ikamet ediyordu ve Medine'nin batısına düşeni batı, doğusuna düşeni de doğu olarak isimlendiriyordu. Necd halkı ile onların doğusund akil erini de Meşrik halkı olarak isimlendiriyordu. Nitekim fbn Ömer: Meşrik ehlinden iki kişi gelmişlerdi, birer konuşma yaptıklarında Rasulullah (s.a.v.):

"Güzel konuşmanın Öylesi var ki, sihirdir. [87] buyurdu, demiştir.

Rasulullah'ın (s.a.v.) kötülüğün aslının meşrik (doğu) olduğunu söylediğine dair pek çok rivayet vardır. Doğu tarafına işaret ederek:

"Fitne buradadır, fitne buradadır. [88]

"Küfrün başı doğu tarafıdır. [89] sözü ve benzeri sözlerinde olduğu gibi. Böylece ümmetinden hakkı ayakta tutan galip grubun mağribte, yani Şam ve Şam'ın batısında bulunanlar olduğunu, fitne ve küfilin başının ise doğuda olduğunu haber vermiştir. Medine halkı, Şam halkını, "Mağrib ehli" diye isimlendirmektedir. Evzai için: "Mağrib ehlinin imamı", Süfyan es-Sevri ve benzerleri için de: "O. meş-riklidir

ve meşrik ehlinin imamıdır" diyorlardı. Çünkü Medine açısından Fırat'a kadar uzanan yerler batı, Mekke açısından ise Harran, Rakke ve civarı batıdır. Bu nedenle de rükni Sami'ye yönelmeleri ve kutb-i Sami'yi arkalarına almaları anlamında kibleleri en mutedil yöre halkı buralardır. Ne Irak halkı gibi sağ tarafa, ne de Şam halkı gibi sol tarafa meylederler.

Dediler ki: Eğer bu nasslar ümmetinden hakkı ayakta tutan ve muhalefet edenle imdadına koşmayanının kendisine zarar vermediği grubun Şam halkı olduğuna delalet ediyorsa,

"Ammar'i bağı grup öldürecektir" ve: "Hakka daha yakın olanı onları öldürecektir" .sözleriyle çelişiyor demektir. Her iki tarafı eşit ve isabet etmiş kabul eden, ya da taraflardan birini tercihe yanaşmayanların delillerinden biri de budur. Doğruya daha yakın görüleni de budur. Onlardan bir kısmı, bunları diğerlerine karşı delil olarak ileri sü'rmüşler-sede, itibar edilir bir görüş olmayıp Masibe'nin görüşlerin-dendir. Şia ve Rafizilerin görüşlerinin karşı yönde bir benzeridir. Aslında bunlar neva ehlidir, bizler ise. ilim ve adalet ehlini muhatap alıyoruz.

Ama kuşkusuz bu nassların arasının cemedilip uzlaştırılması gerekir. Şöyle ki:

a- Rasulullah (s.a.v)'ın

"Garb ehli galip gelmeye devam edecekler." ve benzeri Şam ehlinin galip geleceklerine dair sözlerine gelince, vukubulan da budur. Onlar galip olmaya devam ettiler.

b- "Ümmetinden bir grup daima Allah'ın emrini ayakta tutacaktır." sözüyle bu grubun galip gelen grup olduğunu bildiren sözlerine gelince, bu, aralarında bağı olanın bulunmayacağı ve hakkın başkalarının yanında da bulunmayacağını gerektirmez. Aksine aralarında böylesi de. öylesi de vardır.

c- "Daha haklı olanı onları öldürecektir." sözüne gelince, Ali (r'a.) ve taraftarlarının daha haklı olduğuna delildir. Çünkü Öldürülen karşı taraftandı. Ayrıca şahıs veya grup bazı durumlarda dün olsa da bu, Allah'ın emrini ayakta tutmasına ve Allah'la Rasulullah'a itaatin dışında Allah'ın emrini ayakta tutarak galip gelmesine engel değildir. Bazen de bir davranış itaat olur ama bir başkası daha itaatkarca olabilir.

Bağilikieri bağışlanmış bir hata veya bağışlanmış bir günah olmakla birlikte kimi durumlarda bazılarının bağı olması da. nasların işaret ettiği şeye engel değildir. Çünkü

Rasulullah (s.a.v.) Sara halkının bütününden ve büyüklüklerinden haber vermiştir ve hiç şüphesiz bir bütün olarak ele alındıklarında genel olarak üstündürler.

Aynı şekilde Ömer de (r.a.) hilafeti döneminde Şam halkını Irak halkına üstün tutardı. Hatta birkaç defa Şam'a gittiği halde Irak'a gitmemiş, gitmesi istendiğinde de 'gitmem' demiştir. Ölümüyle sonuçlanan yaralanma olayında o zaman ümmetin en faziletli olan Medine halkı Önce yanına girmiş, sonra Şam halkı, sonra da Irak halkı. Yani yanma en son girenler Irak halkı olmuştur. Sahih rivayet bu şekildedir.

Ebu Bekir'in (r.a.) de Şam fethine verdiği önem, Irak'ın fethine verdiği önemden fazlaydı. Hatta ."Şam'ın köylerinden bir köy. Irak'ın şehirlerinden birini fethetmekten bana daha sevimlidir." Demiştir.

Allah'ın Kitabı ile Rasulü'nün ve ashabının sünnetinde Şam ve Gaip halkının Necd, Irak. ve sair Şark halklarına üstünlüklerine dair nasslar burada zikredilmeyecek kadar pek çoktur. Hatta Rasulullah'dan (s.a.v.) rivayet edilmiş, şark ehlini kınayan o kadar sahih rivayetler ve "Fitne ile küfrün başının buradan olacağına dair" bir çok haber vardır. Ancak onları anmanın yeri burası değildir. Şark halkının onlara üstünlüğü sadece Ali'nin (r.a.) aralarında olmasıydı.

Bu ise, geçici bir durumdu. Bu nedenledir ki Ali (r.a.) vefat edip aralarından çekildikten sonra onlardan çok fitne, münafıklık, irtidat ve bidat durumları ortaya çıkmıştır. Bu dahi. Garphıların onlardan üstün olduğunu gösteren bir delildir.

Aynı şekilde ileri gelenleri arasında Şam halkından daha üstün alim ve salih kimseler de vardı. Mesela Ali (r.a.), îbn Mes'ud, Ammar, Huzeyfe ve benzerleri, Şam'daki bir çok sahabeden üstün idiler. Ne var ki bir bütün olarak bir tarafın tercih edilmesi, diğer tarafın bâzı yönlerden.üstün olmasına engel değildir.

Rasulullah (s.a.v.), Allah'ın emrini kıyamete kadar ayakta tutma hususunda Şam halkını diğerlerinden ayırmış ve kıyamete kadar galip grubun aralarında olduğunu haber vermiştir. Bu, çokluk ve kuvvetle birlikte sürekli devam edecek bir durumu haber vermedir. Şam'ın dışında herhangi bir İslam beldesi için bu vasıf söz konusu değildir. Mesela, imanın doğuş yeri olan Hicaz böyle değildir. Son zamanlarda bu bölgede ilim de, iman da, muzafferiyet de, cihad da eksilmiştir. Yemen, Irak ve Meşrik yine aynı durumdadır.

Şam ise böyle değildir, onda ilim de iman da vardır. Bunlar uğruna savaşan da her zaman galip gelmektedir Rasulullah (s.a.v.)'m Şam halkı hakkında söylediklerinden anlaşılan da Allah'u a'lem budur.

Her ne kadar Ali'ye (r.a.) muhalefet edenlere karşı Ali (r.a.) daha haklı ve nasslann da belirttiği gibi Ammar'i öldüren grup bağı ise de bu anlattıklarımız Şam halkının diğerleri karşısındaki önceliğini gösterir. Bize düşen, Allah'tan gelen nasslann hepsine inanmak ve hakkın tamamını ikrar etmektir. Hevamıza uymamah ve bir bilgiye sahip bulunmadan konuşmamalıyız. Aksine, ilim ve adalet yollarına tabi olmalıyız ki bu da Kur'an ve Sünnet'e tabi olmaktır. Hakkın bir kısmına tutunup diğer kısımlarını görmiez-likten gelmeye gelince, tefrika ve ayrılığa düşmenin kaynağı işte budur.

Bu nedenle, fukahadan bir grup Ali'nin (r.a.) yanında savaşmanın vacip olduğuna inanınca bunu şöyle fikhî bir kaide haline getirdiler. Buna göre bir grup caiz bir teville dayanarak devlet başkanına karşı çıkarsa devlet başkanına karşı çıkanlara haber gönderir, eğer bir haksızlığı dile getirirse devlet başkanı bunu giderir. Eğer şüpheli bir durumu, dile getirirlerse, devlet başkanı meseleyi onlara açıklar. Bundan sonra dönerlerse ne ala, ama dönmeyecek olurlarsa hem devlet başkanının, hem de müslümanların onlara savaş açmaları vacip olur.

Ayrıca Ebu Bekir'in (r.a.) zekat vermeyenlerle savaşmasıyla Ali'nin (r.a.) (dinden) çıkmış Haricîilere savaş açmasını da bu kaidenin kapsamına soktular. Böylece kendisinden sakındırılan fitne savaşı ve terki, yapılmasından daha hayırlı olan savaş ile mürted Haruriye haricileri ve Mazdekizm ve benzeri mezheplere bağlı münafıklarla savaş arasında bir ayırım yapmaksızın müslümanların idare işini yüklenmiş ve adalet ehli olduklarına inandıkları her sultan ve halifeye b aşk al dıı arılan bağı olarak görmüşlerdir.

Bunun, temelde Küfe ehlinin bazı fakihleriyle izleyicilerinin, sonra Şafii ve talebelerinin, sonra "Bağilerle Savaş" konusunda eser veren Ahmed b, Henbel'in izleyicilerinden bir çoğunun den kaynaklandığını görürsün. Onlar da bunların izledikleri yolu takip etmişlerdir. Mesela el-Hıraki el-Müzeni'nin.^[90] el-Müzeni de Muhammed b. Hasen'in^[91] "Muhtasarımın yolunu izlemiştir. Bu, birbirinin yolunu izleme bazı terki b ve babiara ayırma hususunda da olsa mevcuttur.

Ahkam hadislerini derleyenler. "Bağiler ve Haricilerle Savaş" konusunu bir arada zikrederler. Oysa bağilerle savaş konusunda Kevser b. Hakim'in Nafi'den naklettiği hadis dışında Rasulullah'a (s.a.v.) atfedilen hiçbir hadis yoktur. Kaldı ki Rasulullah'a (s.a.v.) atfedilen bu hadis de mevzudur.

Buhari'nin Sahih'i ve Sünen gibi hadis kitaplarına gelince, bunlarda sadece dinden dönenlerle ve Haricilerle ki

bunlar heva ehli kimselerdir savaş söz konusu edilmektedir. İmam Ahmed ve benzerlerinin hadis kitaplarında sadece bu konudan söz edilmektedir.

Öyie sanıyorum ki İmam Malik ve talabelerinin de kitaplarında da "Bağilerle Savaş" babı yoktur. Onlar da sadece dinden dönenler ve heva ehlerinden bahsetmektedir. Allah'ın Kitabı'nda ve Rasulü'nün Sünneti'nde sabit olan konu budur. Şeriat ve Sünnet'in dışına çıkanla savaşmak arasındaki fark da budur. Rasulullah (s.a.v.) bunu emretmiştir.

Belli bir devlet başkanına itaat etmeyenle savaşmaya gelince, nasslarda böyle bir emir söz konusu değildir. Böylece ahkam hadislerini toplayıp bağileri Haricilerle beraber zikrederek "Baği ve Haricilerle Savaş" şeklinde bir bab açanlar üç sakıncalı duruma düşmüşlerdir:

a- Sünnet ve şeriat açısından devlet başkanına yakın bir seviyede veya benzeri bir durumda olanlara devlet başkanına itaat etmemekle tefrikaya sebep olduklarından ve tefrika da fitne olduğundan o kimselerle savaşmanın gerekliliğini ileri sürmeleri.

b- İslam şeriatının bazı prensiplerinden döndükleri için mürted duruma düşenlerle bunların eşit tutulmaları.

c- Okun avı delip geçmesi gibi İslam dininden çıkan Haricilerle savaşma ile bunlarla savaşın eşit tutulması.

Ahkam hadislerini toplayan bu kimseler, kendilerinin adalet ehli, karşıtlarının da baği olduğu noktasından hara-ket ederek hükümdarların ve idarecilerin bir çok hevaları-na uyar, idarecilere karşı olanlarla savaşılmasını emrederler. Aslında bunlar, ya bazı alimlere, ya kelamcılara, ya da tarikat şeyhlerine bağınazlık derecesinde bağlı kimselerdir. Bu tavırları içtihadı dayalı değildir, eksikliği ve tevili ihtiva eden bir nevaya dayalıdır çoğu zaman. Ne yazık ki bu ümmetin alimleri, abidleri, idareci ve komutanları arasında böyleleri pek çoktur. Sıkıntı kayanaklarından biri de budur.

Adil olmalarını Yüce Allah'tan diliyoruz, güç ve kuvvet ancak O'ndandır.

İşte bu se'beple grupların en adili hadis ehli olan Ehl-i Sünnettir.

Bunlar, İslam'dan dönen ya da bazı prensiplerini kabul etmeyen kimselerle savaşılmaması] emrettiklerinde Talha ve Zübeyr'le savaşan Ali'nin (r.a.) takip ettiği yolun takip edilmesini emrederler: Onların ne zürriyetleri esir edilecek ne de malları ganimet olarak alınacaktır; ne yaralıları ne de esirleri öldürülecektir, Rasulullah'm (s.a.v.) emrettiğine riayeteder. Ali (r.a.)'nin Haricilerle savaşında takip ettiği yolu takip ederler. Allah ve Rasulü'nün emrettiğini. Ebu Bekir (r.a.)'in zekat vermekten kaçınanlara karşı takındığı tavrı gözetirler. Mürted ve dinden çıkmış olanlarla kötülük yapan müslümanları bir tutmaz; bu konuda Allah'ın uyulmasını emrettiği farkı hesaba katarlar. Bir tuttuğunu da herhangi bir teville saparak farklı saymazlar. ^[92]

Muaviye'nin (r.a) İslam'a Girişi:

Şeyhülislam İbnTeymiye'ye Ebu Süfyan'ın oğlu Muaviye'nin ne zaman İslam'a girdiği? İmanın, diğerlerinin imanı gibi olup olmadığı? Kendisi hakkında başka nelerin söylendiği? soruldu.

O da şöyle cevap verdi:

Ebu Süfyan'm oğlu Muaviye'nin imanı, Mekke fethedildiği gün iman eden kardeşi Yezid b. Ebi Süfyan, Süheyl b. Amr, Savfan b. Ümeyye. İklime b. Ebi Cehil, el-Haris b. Hi-şam. Ebu'l-Esed b. Ebi'l-As b. Ümeyye ve benzerlerinin imanı gibidir. İmanı mütevatir nakil ve bu konuyu bilen i-lim ehlinin icmasıyla sabittir.

Bunlar, "Tulaka" diye isimlendirilirler. Çünkü Rasulullah'ın (s.a.v.) Mekke'yi zor kullanarak fethettiği gün iman etmişler ve Rasulullah. onları salıvermiş; onlara mal vererek kalplerini İslam'a i s

indirmiştir. Hatta Ebu Süfyan'ın oğlu Muaviye'nin, Halici b. Velid, Amr b. el-As, Osman b. Talha gibi Mekke fethinde? önce İslam'ı kabul edip Mekke'den Medine'ye hicret ettiği rivayet edilir. Eğer bu rivayet sahih ise, o zaman Muaviye muhacirlerdendir.

Ama ister fetihten önce olsun, ister sonra olsun yukarıda adı geçenlerle birlikte fetih yılında İslam'a girdiği, alimler arasında ittifakla kabul edilen bir husustur. Ne var ki kimi uydurmacılar, onun, İslam'a girdiğinden dolayı babasını kınadığını ileri sürerler ki bu, alimlerinin ittifakı ile yalandır.

Fetih İslam'a giren bu kimseler en iyi müslümanlar-dan idiler.,Hal ve tavırları itibariyle en iyilerindendiler. Kötülükle itham edilmemişlerdir. İlim ehlinden hiç kimse onları münafıklıkla itham'etmiş değildir. Oysa başkaları itham edilmiştir. Aksine aralarından İslam'ı güzel olanlar; Allah'a ve RasulÜ'ne en güzel şekilde itaat edenler; Allah ve Rasulü'nü sevenler ve Allah'm emirlerine titizlikle riayet edenler çıkmıştır. Bu saydığımız meziyetler, bu kimselerin batında imanlarının kuvvetli olduğuna ve iyi müslüman-liklanna delildir. Nitekim onlardan, Rasulullalvın (s.a.v.) idareci olarak tayin ettiği ve kendisine naib kıldığı kimseler de vardır. Mesala Attab b. Esid'i kendisine naib olarak Mekke'ye vali tayin etmiştir. Bu zat en iyi mû'slümanlardan-di. "Ey Mekkeliler, Allah'a yemin ederim ki, sizden biriniz namazdan geri durduğunu duyacak olursam boynunu vururum" diyen biriydi.

Rasulullah (s.a.v.),,Muaviye'nin babası Ebu Süfyan b. Harb'ı kendisine naib olarak Necran'a vali tayin etmişti. Nitekim Rasulullah (s.a.v.) vefat ettiğinde Ebu Süfyan'ın Nec-ran valiliği devam.ediyordu.

Muaviye'nin müslümanlığı, ilim ehlinin ittifakı ile babasından daha iyiydi. Kardeşi Yezid b. Süfyan'ın müslüman-hğı ise her ikisinden de iyiydi. Bu sebepledir ki Ebu Bekir (r.a.) Şam fethinde hristiyanlarla yapılan savaşta kendisini komutan olarak tayin etmişti. Ebu Bekir'in komutanlarından biri kendisiydi. Ona bir vasiyette bulunmuştu ki ilim ehli bu vasiyyeti nakletmiş ve ona itimat

etmişlerdir? Malik, Muvat-ta'ında bunu zikreder. Başka muhaddisler de aynı vasiyyeti naklederler. Yine o atlı olduğu halde, Ebu Bekir (r.a.) yürüyerek onu uğurlamaya çıkmıştır. Bunun üzerine Ebu Bekir'e:

"Ey Rasulüllah'in halifesi! Ya sen de bir ata bin ya da ben ineyim" demiş ama Ebu Bekir:

"Ne sen inersin, ne de ben binerim. Bu adımlarımın, Allah yolunda sayılmasını dilerim" demiştir.

Aynı şekilde Amr b. el-A.s ve Ubeyde b. el Cerrah da birer komutan idiler. Ancak cesaretinden ve savaştaki becerisinden dolayı Haiid b. Velid onlara tercih edilmiştir. Ama Ebu Bekir (r.a.) vefat ettiğinde Ömer (r.a.). Ebu Ubeyde'yi hepsine komutan tayin etmiştir. Çünkü Ömer (r.a.) din konusunda sen idi. Ebu Ubeyde de çok yumuşak olduğundan onu başa geçirmiştir. Ebu Bekir (r.a.). yumuşak biriydi. O da. kafirlere karşı sert olan Halid'i başa geçirmişti. Böylece işler mutedil bir şekilde yoluna girsin diye yumuşak, sert olanı: sert olan da yumuşak olanı başa geçirmiştir. Her ikisi, kendileri hakkında Allah ve Rasulüne en sevimli olanı yapmışlardır. Rasulullah (s.a.v) ise, insanların en mükemmeli idi; kafir ve münafıklara karşı çok şedid idi. Allah onu, en mükemmel yolu tutmakla tavsif etmiştir. Nitekim Allahu Teala onun ümmetini nitelerken şöyle buyurmuştur:

"Kafirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametlidirler." (Fetih: 48/29)

"Müminlere karşı alçak gönüllü, kafirlere karşı onurlu ve şiddetlidirler. Allah yolunda cihad ederler, hiçbir

kmayıcımn kınamasından korkmazlar. (Maide: 5/54)

Sahih bir rivayette sabit okluğu üzere Rasulullahı (s.a.v.) Bedir esirleri konusunda ashabıyla meşveret ettiğinde Ebu Bekir (r.a.), kendilerinden fidye alınıp serbest bırakılmalarını önerirken Ömer (r.a.). boyunlarının vurulmasını önermiştir. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allah kendi yolunda bazı kimselerin kalplerini öyle yumuşatır ki pamuktan yumuşak olur. Bazılarını da öyle sertleştirir ki kayadan sert olur.

Ey Eba Bekir, senin benzerin, İbrahim Halil'in benzeridir, hani o, şöyle demişti:

'Artık bundan böyle kim bana uyarsa o, bendendir, kim bana karşı gelirse (o da senin merhametine kalmıştır), şüphesiz sen bağışlayan, esirgeyensin." (İbrahim: 14/36)

"Bir de Meryem oğlu İsa'nın benzeridir, hani o şöyle demişti:

'Eğer onlara azap edersen, onlar senin kullarıdır (dilediğini yaparsın); eğer onları bağışlarsan şüphesiz sen daima üstünsün, hikmet sahibisin." (Maide: 5/118)

"Ya Ömer, senin de benzerin Nuh aleyhisselamın benzeridir, hani o, şöyle demişti:

'Rabbim, yeryüzünde kafirlerden tek kişi bırakma. (Nuh: 71/26)

Yine İmran oğlu Musa'nın benzeridir, hani o, şöyle demişti:

"Rabbim, onların mallarını yok et, kalplerini sık ki, acı azabı görünceye kadar inanmasınlar."(Yunus: 10/88)

Rasulullah (s.a.v.) hayatta iken Ebu Bekir ile Ömer, Rasulullah'm onları nitelediği gibi idiler. O ikisi, yeryüzü halkından onun vezirleri idiler.

Sahih bir rivayette İbn Abbas'ın (r.a.) şöyle dediği nakledilir:

"Ömer b. Hattab'ırı fr.a.) na'şi konulup insanlar onu ziyarete geldiklerinde bir döndüm ki Ali b. Ebi Talib (r.a.) orada duruyor ve şöyle diyor:

"Allah'a yemin ederim ki yeryüzünde onun ameliyle Allah'a kavuşmayı dilediğim tek kişi, şuradaki ölüdür. Dilerim ki Allah seni, iki arkadaşınla birlikte hasretsin. BenRa-sulullah'in (s.a.v.):

"Ben, Ebı Bekir ve Ömer'le birlikte girdik... Ben, Ebu Bekir ve Ömer'le birlikte çıktık... Ben, Ebu Bekir ve Ömer'le birlikte gittik..." dediğini ne kadar çok duydum."

Yine sahih rivayetle sabittir ki Uhud günü müslümanla-nn çoğu yenilgiye uğradığında bir de ne görelim, Ebu Süfyan:

"Muhammed aranızda mı? Muhammed aranızda mı? Muhammed aranızda mı?" diye bağıırıyordu. Rasulullah (s.a.v.):

"Ona cevap vermeyin." dedi. Sonra şöyle bağırdı:

Ebi Kuhafe aranızda mı? İbn Ebi Kuhafe aranızda mı? İbn Ebi Kuhafe aranızda mı?" Rasulullah (s.a.v.) yine:

"Ona cevap vermeyin." dedi. Ebu Süfyan sonra şöyle bağırdı:

"İbnu'l-Hattab aranızda mı? İbnu'l-Hattab aranızda mı? İbnu'l-Hattab aranızda mı?" Rasulullah (s.a.v.) yine:

"Ona cevap vermeyin." dedi.

Hadis uzunca devam eder. İşte düşman ordusunun komutam, bu üç kişiyi soruyor: Rasulullah (s.a.v.), Ebu Bekir ve Ömer'i. Çünkü biliyordu ki, İslam ordusunun başı bunlardır.

"Ebu Bekir'le Ömer'in Rasulullah (s.a.v.) katında mertebeleri nedir?" diye sordu. Malik:

"Vefatından sonra mertebeleri ne idiyse hayatında da o idi' şeklinde cevap verdi. O aman Harun er-Reşid:

Soruma tam cevap verdin" dedi.

Rasulullah (s.a.v.) vefat edip Ebu Bekir halife seçildiğinde. Allahu Teala, Ebu Bekir'i daha önce kendisinde bulunmayacak şekilde onu sert kıldı. Öyle ki bu hususta Ömer'i geçti. Nihayet Usame ordusunu uğurladıktan sonra dinden dönenlerle savaştı. Bu kendisine halife olduğu Rasulul-lah'm (s.a.v.) erdemliğinin bir uzantısı niteliğinde Ebu Bekir'in erdemliiydi.

Ömer'de (r.a.) halife seçildiğinde ANah. Ömer'i öyle şefkat ve merhametli kıldı ki daha Önce o. öyle değildi. Böylece bu nitelik de onu erdemli kıldı, nihayet Mü'minle-rin Emfri oldu. Bu sebepledir ki Ebu Bekir. Halid'i komutan tayin ederken, Ömer de Ebu Ubeyde'yi komutan tayin etti. [93]

Muaviye'nin Şam'a Vali Tayin Edilmesi:

Ömer (r.a.) halife tayin edilinceye kadar Yezid tx Ebi Süf-yan Şam valisiydi. Yezid b. Ebi Süfyan vefat ettiğinde Ömer Yezid'in kardeşi Muaviye'yi Yezid'in yerine Şam'a vali tayin etti. Ömer (r.a.) vefat edinceye kadar o valiliğe devam etti. Ömer (r.a.) ve raiyyesi. ondan memnun idiler. İyi bir sireti vardı, merhamet ve adaletinden dolayı herkes ondan memnun idi. Kendisinden şikayetçi olan, hakkının yendiğini ileri süren yoktu. Muaviye'nin oğlu Yezid, Rasulul-lah'm (s.a.v.) ashabından değildi; Osman'ın (r.a.) hilafeti döneminde doğmuş ve babası, sahabi olan amcası Yezid'in ismini ona vermişti. [94]

Muaviye'nin Katıldığı Gazveler:

Mekke fethi müslümanlardan Muaviye, kardeşi Yezid. Süheyl b. Amr. el-Haris b. Hişam ve başkaları Rasuluîlah'la (s.a.v.) birlikte Hımeyn gazvesine katılmış ve Allah'ın:

"Sonra Allah, Râsulünün ve müminlerin üzerine se-kinetini (güven veren rahmetini) indirdi, sizin görmediğiniz askerler indirdi ve kafirleri azaba çarptırdı (bozguna uğrattı). İşte kafirlerin cezası budur." (Tevbe: 9/26) sözünün kapsamına girmişlerdir. O halde onlar, Rasulullah ile (s.a.v.) birlikte Allah'ın sekineti üzerlerine indirdiği müminler arasındadırlar. Yine Rasulullah'la birlikte Taif gazvesine katılarak burayı muhasara altına almış; mancınıkla buraya saldırmışlardır. ŞanVda da hristiyanlarla karşılaşmışlardır. Allah. Berae Suresjini bu konuda indirmiştir. Bu gazve, Osman b. Affan'ın (r.a.) Allah yolunda orduya bin deveyi savaş için tam takım teçhiz ettiği üzre (şiddetli sıkıntı) gazvesidir. Orduya bu miktar da yetmeyince elli deve daha ilavede bulunmuştur.^[95]

Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v.):

"Bugün bu yaptıklarından sonra Osman ne yaparsa ona bir zarar vermez." demiştir. Bu çarpışmanın cereyan etmediği Peygamberimizin son gazvesidir.

Rasulullah (s.a.v.) bizat yirmi küsur gazveye katılmış ve bunlardan ancak şu dokuzunda savaş vukubulmuştur: Bedir, Uhud, Mustalıkoğullan, Hendek. Zükared ve Taif. Rasulul-lah'ın (s.a.v.) topladığı en büyük ordu Huneyn ve Taif gazveleri olup ordunun sayısı onikibin idi. Rasulullah'la birlikte savaşa çıkan en büyük ordu ise Tebük'te olmuştur. Bu gazvede ordunun sayısı sayılamayacak kadar çoktu. Ancak bu gazvede savaş vukubulmamıştır.

Yukarıda saydığımız kimseler Allahu Teala'nın:

"Elbette içinizden (Mekke'nin) feth (in) den önce (Hak yolunda) harcayan ve savaşılan (lar. ötekilerle) bir olmaz. Onların derecesi, sonradan infak eden ve savaşılanlardan daha büyüktür. Bununla beraber Allah hepsine de

(gerek fethinden önce. gerek fetihten sonra infak eden ve savaşan müslümanlara) en güzel sonucu vaadetmiştir."

.sözünün de kapsamına giriyorlar. Fetih günü İslam'a giren bu Tulaka. fetihten sonra infak edip savaşanlardır ve Allah kendilerine güzel sonucu vaadetmiştir. Çünkü onlar. Huneyn ve Taif te infak etmiş ve her ikisinde savaşmışlardır. Allah hepsinden razı olsun.

Onlar yine Allah'ın kendilerinden razı olduğu kimseler arasındadırlar. Çünkü Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"Muhacirlerden ve Ensar'dan (İslam' girmekte) ilk öne geçenler ile bunlara güzelce tabi olanlar... Allah onlardan razı olmuştur, onlar da O'ndan razı olmuşlardır." (Tevbe: 9/100)

İlk öne geçenler. Hudeybiye antlaşmasından Önce müs-lüman olanlardır. Mesala ağaç altında Rasulutlah'a (s.a.v.) biat edenler gibi. Nitekim Yüce Allah bunlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Allah şu müminlerden razı olmuştur ki onlar, ağacın altında sana biat ediyorlardı," (Fetih: 48/18)

Sayıları, bindöryüzden fazlaydı. Hepsi de Cennet ehlidir. Nitekim sahih bir rivayette RasuluIIah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu sabittir:

"Ağaç altında biat edenlerden kimse Cehennem'e girmez.^[96]

Bunlar arasında Hatıb b. Ebi Beltae de vardı ki bu zatın bilinen birtakım kötü tavırları vardır. Mesala. Rasulullah'ın (s.a.v.) haberlerini müşriklere yazmıştı. Ayrıca kölelerine kötü davanırdı. Sahih bir rivayette kölesinin Rasuiullah'a (s.a.v.) gelerek".

Ey Allah'ın Rasulü. Hatıb mutlaka Cehennemce girecek." dediği ve Rasulullah'ın (s.a.v.):

"Yalan söylüyorsun, çünkü o, Bedir ve Hudeybiye'ye katıldı" dediği nakledilmektedir.^[97]

Yine sahih rivayette sabittir ki Hatıb, Rasulullah'ın (s.a.v.) üzerlerine yürüyeceğini müşriklere yazdığında Rasulullah (s.a.v.). mektubu götüren kadını yakalamak üzere AH b. Ebi Talib ile Zübeyr'i göndermiş ve onlar da kadını yakalayıp getirdiklerinde Hatıb'ı çağırarak:

"Bu yaptığın da ne. ya Hatıb!" diye azarlamıştır. Bunun üzerine o da şöyle cevap vermiştir:

"Allah'a yemin ederim ki ya Rasulallah. dinimden dönmüş olarak bunu yapmadım. İslam'a girdikten sonra küfre dönmeye de razı değilim. Ne var ki Kureys'e sığınmış biriyim, onlardan değilim. Ashabından seninle beraber olanların orada akrabaları var, oradaki ailelerini koruyorlar. Benim akrabalarımı koruyacak kimse yok, istedim ki orada akrabalarımı koruyan birileri olsun."

Bunun üzerine Ömerb. el-Hattab:

"Bırak şu münafığın başını u curayım" demiş fakat Rasulullah:

"O, Bedir savaşına katılmış biridir, ne biliyorsun belki Allah: Dilediğini yapın, sizleri bağışladım buyurmuştur.^[98] dedi.

Bu hadis. 'İlk öne geçenlerin' -mesela Bedir ve Hudeybiye'ye katılanların ilk olmaları, iman ve cihadlan sebebiyle büyük günahlarının Allah tarafından bağışlanacağını beyan etmektedir. Nasıl Hatıb yaptığından dolayı cezalandırılmamışa, günahlarından dolayı herhangi bir kimsenin onları muaheze etmesinincaiz olmadığını gösterir.

Ali (r.a.) ile Talha. Zübeyr ve benzerleri arasında olup bitenler için de bu hadis değildir; çünkü aralarında vukubulanlara bir içtihada dayalıydı ki. bu takdirde kimsenin birşey söylemeye hakkı yoktur.

Nitekim Rasullulah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Hakim içtihad edip isabet ederse, kendisi için iki mükafat vardır. Ama içtihad eder de hata ederse, bu takdirde bir mükafatı vardır.^[99]

Şayet ortada işledikleri bir günah varsa, Allah'ın işlediklerini afvedip kendilerinden razı olduğu sabittir. O halde onlardan bin bir günah işlemiş olsa bile ona zarar vermez. Günahları silen sebeplere sarılmasından dolayı o günah silinmiştir. Mesela ya tevbe etmiş ve Allah tevbesini kabul etmiştir ya günahları silen iyilikleri vardır ya da uğradığı bir bela günahına keffaret olmuştur. Sahih bir rivayette Rasulullah'in (s.a.v.) şöyle buyurduğu sabittir;

"Bir mümin yorgunluk, hastalık, keder, hüzn ve eziyyete uğradı mı mutlaka Allah bunu günahlarına keffaret kılar. [\[100\]](#)

İlk önce geçenlerden sonra gelenler, Hudeybiye'den sonra İslam'a girenler olup bunlar Yüce Allah'ın;

"Allah hepsine de (gerek fetihten önce. gerek fetihten sonra infak eden ve savaşan müslümanlara) en güzel sonucu vaadetmiştir. (Hadid: 57/10)

"...bunlara güzelce tabi olanlar... Allah onlardan razı olmuştur, onlar da O'ndan razı olmuşlardır." (Tevbe; 9/100) sözünün kapsamına girerler. Halici b, Velid, Amr b. Vehd. Amr b. el-As, Osman b. Talha ve başkaları Mekke fethinden önce İslam'a girmişlerdir. Tulaka'dan sonra İslam'a girenler ise, Taif halkı olup en son İslam'a dır. Rasulullah'ın fs.a.v.) Taife emir olarak tayin ettiği Osman b. Ebi'l-As es-Sekafi. bunlardan olup en son İslam'a girenlerden olduğu halde, sahabenin iyilerindendi.

O halde kişi sonradan İslam'ı kabul eden biri olduğu halde kendisinden önce İslam'a giren birinden üstün olabiliyor. Nitekim Ömer (r.a.) ilklerden değildi. İslam'a girenlerin kırkıncısı olduğu söylenir. Ama bununla birlikte kendisinden önce müslüman olanların pek çoğundan üstündür. Mesela Osman. Talha, Zübeyr. Sa'd. Abdurrahman b. Avf bunların hepsi Ömer'den (r.a.) önce ve Ebu Bekir'in eli üzere müslüman olmuşlardır, ama Ömer hepsinden üstündür.

İslam'a ilk girenler: Büyük ve hür erkeklerden Ebu Bekir; küçük ve hürlerden Ali; kölelerden Zeyd b. Harise ve kadınlardan da Ümmü'l-Mü'minin Hatice'dir (r.a.). İlim ehli bu konuda ittifak halindedir.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Onlar ki inandılar, hicret ettiler, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla savaştılar ve onlar ki (yurtlarına göçenleri) barındırdılar ve yardım ettiler; işte onlar, birbirlerinin velisi (dostu, koruyucusu) durlar... Onlar ki, inandılar, hicret ettiler, Allah yolunda savaştılar; onlar ki, (göç edip gelen müminleri) barındırdılar ve (onlara) yardım ettiler, İşte gerçek müminler onlardır. Onlar için bağış ve bol rızık vardır. Onlar ki sonradan inandılar, hicret ettiler, sizinle beraber savaştılar, işte onlar da sizdendir." (Enfal: 8/72-75)

Bu ayetler, geneldir.

Yüce Allah ayrıca şöyle buyurmuştur:

"(Bir de o mallar), göç eden fakirlere aittir ki (onlar), yurtlarından ve mallarından (sürülüp) çıkarılmışlardır; Allah'ın lütuf ve rızasını ararlar; Allah'a ve Rasulu'na (canlarıyla, mallarıyla) yardım ederler. İşte doğru olanlar onlardır. Ve onlardan önce o yurda (Medine'ye) yerleşen, imana sarılanlar, kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilen (ganimet)lerden ötürü göğüslerinde bir ihtiyaç (eğilimi) duymazlar. Kendilerinin yaçlan olsa dahi, (göç eden yoksul kardeşlerini) öz canlarına tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar umduklarına erenlerdir. Onlardan sonra gelenler derler ki; 'Rabbimiz, bizi ve bizden önce inanan kardeşlerimizi bağışla, kalplerimizde inananlara karşı bir kin bırakma! Rabbimiz, sen çok şefkatli, çok merhametlisin.'" (Haşr: 59/8-10)

Bu son ayetler, ilk önce geçenlerden sonra İslam'ı kabul edenleri içine alıyor. O halde Rasulullalvın (s.a.v.) ashabı olan; ona inanmış ve kendisiyle birlikte savaşmış olanlar, nasıl bu ayetlerin kapsamına girmesinler?

Sahih bir hadiste Rasulullah'in (s.a.v.):

Muhacir, Allah'ın yasakladığından uzak durandır. ^[101]

dediği nakledilmektedir. O halde Tufaka'dan olup İslam'ı kabul eden ve Allah'ın yasakladıklarından uzakduran bu "hicret"in kapsamına girmektedir. Ayrıca Yüce Allah'ın:

"Onlar ki sonradan inandılar, hicret ettiler, sizinle beraber savaştılar, işte onlar da sizdendir." sözünün kapsamına girdikleri gibi, "Allah hepsine de (gerek fetihten önce, gerek fetihten sonra infak eden ve savaşan müslümanlara en güzel sonucu vaatetmiştir." (Hadid: 57/10) sözünün de kapsamına girerler.

Yüce Allah yine şöyle buyurmaktadır:

"Muhammed, Allah'ın elçisidir. Onun yanında bulunanlar, kafirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametlidirler. Onların, rüku ve secde ederek Allah'ın lütuf ve rızasını aradıklarını görürsün. Yüzlerinde secdelerin izinden nişanları vardır. Onların Tevrat'taki vasıfları budur. İncil'deki vasıfları da şudur: Bir ekin gibidirler ki, filizini çıkardı, onu güçlendirdi, kalınlaştı, derken gövdesinin üstüne dikildi, ekincilerin hoşuna gider, onlara karşı kafirleri de öfkelenendirir (bir duruma geldi). Allah onlardan inanıp iyi işler yapanlara mağfiret ve büyük mükafat vaatetmiştir." (Fetih: 48/29)

Bu ayet, Rasulullah'la (s.a.v.) birlikte oldukları halde İnanların hepsini İçine alır.

Sıhah kitaplarıyla başkalarında bir çok senette nakledilen müstefiz bir haberde Rasulullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu nakledilmektedir:

"Nesillerin en hayırlısı, kendileri arasında gönderildiğim nesildir.; sonra, onları takip edenler; sonra da, bunları takip edenlerdir. ^[102]

Sahih bir rivayette nakledildiği üzere Abdurrahman ile Halid arasında tatsız bir durum vukubülmüştü, bunun üzerine Rasulullah (s.a.v.), Halid'e şöyle dedi:

"Ey Halid, ashabıma sövmeyin; Allah'a yemin ederim ki, sizden biriniz Allah yolunda Uhud dağı kadar altun dağıtsa, onlardan birinin, bir müd değerindeki infakına hatta yarısına bile ulaşamaz. [\[103\]](#)

Rasulullah (s.a.v.) bu sözüyle Hudeybiye'den sonra İslam'a girenleri kastediyor. Bunlardan biri, Uhud dağı kadar altun infak etse, ilk Öne geçen (yani Hudeybiye'den önce İslam'a girenlerden birinin ne değerine ulaşır, ne de onun yansı bir değere ulaşır.

Hudeybiye'den sonra İslam'ı kabul edenler de, Yüce Allah'ın şu sözünün kapsamına giriyorlar:

"Elbette içinizden (Mekke'nin) feth(in)den önce (Hak yolunda) harcayan ve savaşan(lar, ötekilerle) bir olmaz.

Onların derecesi sonradan infak eden ve savaşanlardan daha büyüktür. Bununla beraber Allah hepsine de (gerek fetihten önce. gerek fetihten sonra infak eden ve savaşan müslümanlara) en güzel sonucu vaadetmiştir."

(Hadid: 57/10)

Sahabenin birbirlerine oranla durumları bu olunca sonra gelenlerin onlara nazaran mertebesi nasıl olacaktır? "Sahabe", isnı-i cins olup az veya çok Rasulullah (s.a.v.) ile beraberliği olan için kullanılır. Ancak her birinin sahabiliği. Rasulullah'la beraberliği miktarmcadır. Beraberliği bir sene olan. bir ay olan, bir saat olan ya da mümin olarak onu gören vardır ve bütün bunlar şahabıdır. Lakin her birinin sahabiliği, beraberliği miktanncadır. Nitekim sahih bir rivayette Rasulullah (s.a.v.)'ın şöyle dediği sabittir;

"Bazı topluluklara sefer yapılacak ve onlar: 'Aranızda Peygamberce beraber bulunmuş olanlar var mı? (Bir rivayette: Rasuiullah'ı gören var mı?)' denilecek ve sefere çıkmış olanlar: 'Evet'

diyecekler. Bunun üzerine kapılar kendilerine açılacaktır. Sonra bazı topluluklara sefer yapılacak ve onlar 'Aranızda Rasulullah'la beraber bulunmuş olanlarla beraber bulunmuş kimseler var mı? (Bir rivayette: 'Rasulullah'ı görenleri görenler var mı?)' denilecek ve sefere çıkmış olanlar: 'Evet' diyecekler. Böylece onlara da kapılar açılacaktır. Sonra bazı topluluklara sefer yapılacak^ve onlar: 'Aranızda Rasuiullah'ı görmüş olanları görenleri gören var mı? (Bir rivayette: 'Rasululalvla beraber bulunmuş olanlarla beraber bulunmuşlarla beraber bulunanlar var mı?)'diyecekler ve sefere çıkanlar: 'Evet' diyecekler. Bunun üzerine onlara da kapılar açılacaktır. [\[104\]](#)

Başka birsenedle nakledilen bir rivayette dört nesil zikredilmektedir.

Rasululah (s.a.v.) bu hadiste hükmü, sohbetinde bulunma ve kendisini görmeye bağlamış ve mümin olarak kendisini görenlerden dolayı Allah'ın müslümanlara fetih yapmayı müyesser kılacağını bildirmektedir.

Bu meziyet, sahabeden başkasına nasip olmaz. Bir kişinin ameli, bir sahabinin amelinden fazla bile olsa, o sahabiye ulaşamaz. [\[105\]](#)

Muaviye'nin Müslüman Olarak Ölüp Ölmediği Meselesi:

Bir önceki bölümde anlattıklarım anlaşıldıysa. hemen belirtelim ki sahabeden birinin mümin olduğunu bilmenin yolu, başka benzerinin mümin olduğunu bilme yolunun aynısıdır. Sahabi oluşunun bilinebildiği yol da. benzerlerinin sahabi olmalarının bilineceği yol olduğu anlaşılmıştır.

Muaviye, kardeşi Yezid, Ebu Cehrin oğlu İkrime, Saf-van b. Umeyye, el-Haris b. Hişam, Süheyl b. Amr gibi Mekke'nin fethedildiği yıl islam'a giren Tulaka'nın müslü-manlığı ve İslam üzere öldükleri alimlerce tevatüren sabittir.

Muaviye'nin İslamiyeti, diğerlerinden daha açıktır. Çünkü o, kırk yıl idarecilik yapmıştır. Ali (r.a.) döneminde olup bitenlere rağmen yirmi yıl Ömer (r.a.) ve Osman'ın (r.a.) tayinleriyle idarecilik yapmış, geri kalan yirmi yılda da bağımsız olarak idareciliği yürütmüştür. Böylece Rasu-lullah'm (s.a.v.) vefatının ellinci, hicri altmışıncı yıla kadar iktidarda kalmıştır. Hasan (r.a.) ise, hicri kırkıncı yılda ona iktidarı devretmiştir. Müslümanların sözlerinin bir olması ve müsiümanlar.arasındaki fitnenin ortadan kalkması sebebiyle bu yıla "Birlik Yılı" adı verilmiştir.

Hasan'ın (r.a.) bu davranışı, daha önce Rasulullah (s.a.v.) tarafından haber verilmiş ve övülmüştür. Nitekim Buhari ve başkalarının Ebu Bekir'den (r.a.) naklettiği bir rivayete göre Ra.sulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Benim bu oğlum seyyiddir (idareci olacaktır) ve Allah kendisi sebebiyle müslümanlardan iki fırkayı barıştıracaktır.^[106]

Böylece Rasuiuliah (s.a.v.) oğlunu, kendisi sebebiyle Allah'ın müslüman iki büyük grubu barıştıracığından dolayı Övmüştür ki. bu işi Muaviye'ye terkettiğinde gerçekleşmiştir. Bu iş gerçekleşmeden herbiri. büyük ordularla diğerinin, üzerine yürümüştü.

Rasulufiah'm (s.a.v.). Hasarr'ı barışı seçip savaşa girme-yeceğinden dolayı övmesi. Allah indinde iki taraf arasındaki barışın, savaşmaktan daha sevimli olduğunu gösterir. Böylece Hasan'm savaşmakta memur olmadığı da anlaşılmaktadır. O halde eğer Muaviye kafir olsaydı, bir kafirin hakim kılınıp idarenin kendisine teslim edilmesi, Allah ve Rasulü'nün sevdiği bir şey olmazdı. Hadis aksine. Hasan ve taraftarlarının mümin olduklarını gösterdiği gibi Muaviye ve taraftarlarının da mümin olduklarına ve Hasan'm yaptığıнын. Allah indinde övülen ve O'nunla Rasulünün nezdinde tas-vip gören bir hareket olduğuna işaret etmektedir.

Ayrıca Buhari ve Müslim'in Said el-Hudri'den rivayet ettikleri bir hadiste Rasuiuliah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"İnsanların tefrikaya düştükleri bir sırada bir fırka (İslam'dan) çıkacak ve daha haklı olan bir rivayette.

"Hakka daha yakın olan fırka, onları Öldürecektir. [\[107\]](#)

Bu sahih hadis, savaşan her iki fırkanın yani Ali (r.a.) ve taraftarlarıyla Muaviye ve taraftarlarının Hak üzere olduklarına, Ali (r.a.) ile taraftarının da Muaviye ve taraftarlarından hakka daha yakın bulunduklarına delildir.

Çünkü dinden çıkanlarla savaşan. Ali'dir (r.a.). Bunlar, Haruriyye fırkasından Hariciler olup daha önce Ali (r.a.) taraftarı iken sonra ona karşı koymuş; onu ve beraberindekileri tekfir etmiş, kendisine düşmanlık ilan edip ona karşı savaşmışlardır. Müstefiz. hatta mütevatir olarak nakledilen haberlerle Rasuluîlâlm (s.a.v.) haber verdiği fırka bunlardır. Nitekim kendileriyle ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

"Sizden biriniz, namaz kılışları yanında kendi namazını, oruçları yanında kendi orucunu, Kur'an okuyuşları yanında kendi okuyuşunu küçümser. Kur'an okurlar, ama (bu okuyuşları) hançerelerinden aşağı inmez. Okun avı delip geçmesi gibi İslam'dan çıkarlar. Onlara her nerede karşılaşırsanız onları öldürünüz; çünkü öldürölmelerinde Kıyamet günü Allah yanında mükafat vardır. Alametlerine gelince; aralarında elleri sakat ve üzerinde uzun kalın kıllar bulunan, kasları gelişmiş biri var. [\[108\]](#)

Ali (r.a.) ve taraftarlarına düşmanlık ilan eden; öldürölmesini helal sayan ve onu tekfir edenler bunlardır. Nitekim ileri gelenlerinden Abdurrahman b. Mülcem el-Muradi onu öldürmüştür. Dinden çıkmış bu Nasibe Haricileri: "Osman, Ali b. Ebi Talib ve beraberindekiler mürted kafirlerdendir" dediklerinde müslümanların onlara karşı delilleri: Sahabenin imanına dair mütevatir haberler, Kur'an ve sahih sünnette Allah'ın kendilerini övdüğü, kendilerinden hoşnut olduğı. Cennet ehli olduklarına dair nasslarla sabit hususlardır. Bu delilleri

kabul etmeyen kimsenin, ne Ali b. Ebi Talib ne de benzerlerinin imanını isbatlama imkanı vardır.

Şayet Nasibe'den biri Rafızı'ye: "Ali. kafir veya zalim bir fasıktı; çünkü din için değil, başa geçme sevdasına kapılarak savaştı; Ceme], Sıffin ve Harura'da Muhammed'in (s.a.v,) ümmetinden binlercesini Öldürdü. Rasuluİlah'ın (s.a.v.) vefatından sonra ne bir kafirle savaştı, ne bir şehir fethetti; aksine, kible ehline savaş açtı" derse, Ali'ye (r.a.) kin besleyen Nasibe'nin benzeri iddialarını ileri sürecektir olsa, bu Nasibe'ye ilk öne geçenlerin hepsini seven ve hepsine taraftar olan Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ten başkası cevap veremez.

Nasibe'ye derler ki: Ebu Bekir, Ömer, Osman, Talha, Zü-beyir ve benzerlerinin imanları tevatür, hicretleri ve eihad-larıyla sabittir. Ayrıca Kur'an-i Rerim'de Allah'ın övdüğü ve kendilerinden hoşnut olduğu sabit bir vakıdır. Yine sahih rivayetlerde Rasulullah'ın (s.a.v) hem Özel, hem genel olarak onları övdüğü kesindir. Şu müstefiz haberde olduğu gibi;

"Yeryüzü halkından dost edinseydim, Ebu Bekir'i dost edinirdim. [\[109\]](#)

Yine şöyle buyurmaktadır:

"Sizden önceki ümmetlerde muhaddes (mülhem)ler vardı. Ümmetimden biri varsa o da Ömer'dir. [\[110\]](#)

Aynı şekilde Osman (r.a.) hakkında:

"Meleklerin utandığı birinden utanmıyayım mı? [\[111\]](#)

Ali hakkında (r.a.):

"Sancağı Allah ve Rasulü'nü seven, Allah ve Rasu-lü'nün de kendisini sevdikleri birine vereceğim. Allah, onun eli üzere fetih müyesser kılacaktır. [\[112\]](#)

Zübeyir hakkında:

"Her peygamberin havarileri vardır, benim havarim de Zübeyir'dir.^[113] buyurmuş ve benzeri şekilde bir çok sahabeyi övmüştür.

Rafizi"ye gelince. Ali'yi (r.a.) sevmeyen Nasibe'den gelecek itirazlara geçmişlerin hepsini seven Ehl- Sünnet'in getirdiği delilleri getirme imkanı yoktur. Çünkü: "Ali'nin müslümanlığı tevatür yoluyla sabittir" diyecek olsa, Nasi-. be'den olan kişi "Aynı şekilde Ebu Bekir. Ömer. Osmajı. Muaviye ve başkalarının da müslümanlığı tevatür ile. sabittir. Oysa sen bunların ya müslümanlığma- ya dü adaletlerine dil uzatıyorsun" diyecektir.

Şayet: "Ali'nin imam, Rasulullah'm (s/a.v.) kendisini ölmesiyle sabittir" diyecek olsa, ona deriz ki: Bu hadisleri nakleden, dil uzattığın sahabenin kendileridir. Çünkü bu hadislerin ravileri: Sa'd b. EĞi Vakkas. Aişe. Sehl b. Sa'd,es-Sa-idi ve benzerleridir. Rafizilerise bunların hepsine saldırıyorlar. Eğer bunlar ve benzerlerinin rivayetleri zayıf ise, Ali'nin faziletleri hakkındaki rivayetlerin hepsi batıl olur. Bû takdirde de Rafizilerin hiçbir delili kalmamış olur. Ama rivayetleri sahih ise. bunların failetlerini rivayet ettikleri Ebu Bekir, Ömer. Osman v.s.nin faziletleri de Ali'nin faziletleri gibi sabittir.

Şayet Rafizi: "Ali'nin faziletleri Şiilerce mütevatirdir. Nitekim onlar, imamlığın Ali "ye ait olduğu tevatür yoluyla sabittir, diyorlar" derse, cevap olarak kendisine denilir ki: Sahabe olmayan Şiilere gelince, onlar ne Rasululları (s.a.v.) görmüş, ne sözünü duymuşlardır. Dolayısıyla nakilleri mürsel ve münkatı'dir. sahabeye dayanmadıkça sahih olamaz.

Rafizilerin güven duyduğu sahabilerin sayısı çok azdır. Ancak on küsur veya bu sayı civarındadır.- Bu sayıyla da tevatür sabit olmaz. Çünkü bu kadar az sayıdaki kişi yalan üzere anlaşılabirler. Faziletlerini nakleden sahabenin cumhuru ise. Rafizilerin reddettiği kimselerdir. Ayrıca Kur'an'm övdüğü çoğunluğun yalan söyleyeceklerini ve hakkı gizleyeceklerini caiz görüyorlarsa bunun az sayıdaki kimse için cevazı öncelikle mümkündür.

Yine eğer Rafızı: "Ebu Bekir, Ömer ve Osman'ın hedefi başa geçmekti, başa geçmekle başkalarına zulmettiler" diyecek olsa, ona denilir ki: Bunlar, başa geçme hususunda hiçbir müslümanla savaşımamışlardır. Onlar ancak müted ve kafirlerle savaştılar. Kisra ve Kayser'i yenilgiye uğratanlar. Fars ülkesini fethedenler ve İslam'ı ayakta tutup iman ehlini aziz kılan ve küfür ile ehlini perişan edenler onlardır.

Mertebe olarak Osman, Ebu Bekir'le Ömer'den geri olmasına rağmen emri altındakiler onu öldürmeye geldikleri halde o, müslümanlarla savaşımadı. Başa geçmek için de bir müslümanı öldürmüş değildir. Bununla birlikte bunların idarecilikte zulmettiklerini, Rasulullah'a düşman olduklarını söylersem, Nasibe'den birinin iddiaları seninkinden çok daha kuvvetli olur.

Bu kimseler hakkında kötü söz söyler; onları zalim ve Rasulullah düşmanı gösterirsen, bu, Haricilerle sana karşı çıkan Nasibe için bir delil olur. Çünkü onlar şöyle diyorlar: "Kim riyaset düşkününü olmakla tavsif edilmeye daha layıktır? Başa geçmek için müslümanlarla savaşılan -ve kafirlerle savaşımayan- kendisine itaat etsinler diye savaşı başlatan; namaz kılan, zekat veren, Allah'ın evini hacceden. Ramazan orucunu tutan ve Kur'an okuyan kible ehlinin binlercesini öldüren mi, yoksa müslümanlarla savaşımayan; aksine, namaz ve zekat ehline değer veren, onlara yardım edip onları koruyan; idareci olduğu halde öldürülen, nefis müdafası için bile savaşımayan, nihayet kendi evinde ve akrabası arasında öldürülen mi? Böyle birini zalim olmak, yöneticiliği sırasında müslümanlara zulmetmekle nitelemek yerine, iktidar için savaşılan ve bu uğurda müslümanları öldüren kimseyi bu vasıflarla nitelemen daha doğru ve gerekli olmaz mı?

Bu ve benzeri hususlardan anlaşıldığı gibi Rafiziler, ne doğru dürüst bırakıl veya sahih bir nakle, ne makbul birdin ve mamur bir dünyaya sahiptirler. Aksine onlar, grupların en yalancıları ve cahilleridir. İnançları, her türlü zındık ve mütedin İslam aleyhinde çalışmasına müsaittir. Nitekim Nu-sayriyye ve İsmailiyye gibi fırkalar onlar arasında zemin bulmuştur. Bunlar, ümmetin iyilerini hedef alıp

onlara düşmanlık yaparken Allah dininin düşmanı yahudi, hristiyan ve müşriklere taraftarlık yapmışlardır. Mütevatir doğrulara karşı koymuş, apaçık uydurma yalanlardan yana olup bunları desteklemişlerdir. Onlar. Şa'bi'nin kendileri hakkında söylediği gibidirler ki Şa'bi onları çok iyi tanırdı:- "Dört ayaklı hayvanlardan olsalardı eşekler sınıfından, kuş olsalardı kargalar sınıfından olurlardı."

İşte bu sebeple onlar, insanların en müfterileridir. Muavi-ye (r.a.) hakkında söyledikleri de iftira ve yalandır. Muavi-ye'nin Rasulullah (s.a.v.) tarafından idareci olarak görevlendirildiği tevatürle sabittir. Rasulullah'la birlikte savaşmış ve ona vahiy katipliği yapmıştır. Vahiy katipliği hususunda Rasulullah (s.a.v.) onu itham etmemiştir. İnsanları en iyi tanıyanlardan biri olan ve hakkın kalp ve diline yansıdığı Ömer (r.a.) onu vali olarak tayin etmiştir.

Rasulullah (s.a.v.), babası Ebu Süfyan'ı vali olarak tayin etmişti ve Rasulullah vefat edinceye kadar valiliği devam etmişti. Muaviye ise. müslümanların ittifakı ile babasından daha hayırlı ve daha iyi birmüslümandı. Rasulullah (s.a.v.) babasını vali olarak tayin ettiğine göre onun valiliği haydi haydi caizdir. O hiçbir zaman dinden dönenlerden olmamış, ilim ehlinde hiç kimse onun dinden irtidat ettiğini söylememiştir. Onu irtidat etmekle suçlayanlar, Ebu Bekir, Ömer ve Osman'ı, Bedir gazvesine katılmışların hepsini, Rıdvan hiatında bulunanları, Muhacir ve Ensar'dan İslam'a ilk girenleri ve iyilikle onlara tabi olanları kendilerine yakışmayan kötü vasıflarla niteleyenlerdir,

Muaviye, babası ve benzerlerini dinden dönmekle suçlayanlardan bir kısmı: "Muaviye Öldüğünde yüzü doğuya doğruydu ve yüzünün üzerinde haç vardı" derler,,Her akıl sahibi bunun yalan ve iftira olduğunu bilir, Değil Muavi-ye'yi, onun altında olan Em evi ve Abbasi sultanlarından Abdülmeîk b. Mervan ve çocuklarının, Ebi Ca'fer el-Mansur ve Mehdi ve Hadi ismindeki oğullarının, Harun er-Reşid ve benzeri Hilafet makamına geçmiş olanların bile dinden döndüklerini

ve Hristiyan dini üzerinde öldüklerini söylemenin kocaman bir yalan ve iftira olduğunu her akıl sahibi bilir. [\[114\]](#)

Muaviye'nin Oğlu Yezid:

Hatta bütün yaptıklarına rağmen oğlu Yezid "in bile kafir ve mülteci olduğunu söylemek, ona bir iftiradır. O da, diğer müsüman sultanlar gibi bir sultan idi. Sultanların birçoğunun iyilikleri de? kötülükleri de vardır; iyilikleri büyük olduğu gibi kötülükleri de büyüktür. Onlardan birine benzerlerini görmezlikten gelmek ya cehaletin, ya da haksızlığın bir eseridir.

Bunlar da sair müslümanlar gibidir; kiminin iyilikleri kötülüklerinden daha çoktur. Kimi kötülüklerinden tevbe etmiş ve kiminin günahlarını Allah bağışlamıştır. Kimini Cennet'e sokacaktır, kimi de kötülüklerinden dolayı cezaya çarptırılacaktır. Olur ki Allah kimilerinin hakkındaki bir peygamberin veya şefaat ehlinin birinin şefaatini kabul edecektir. Bunlardan birinin kesin olarak Cehennem gireceğini söylemek, bidat ve sapıklık ehlinin sözlerindendir.

Aynı şekilde onlardan belli herhangi birine lanet etmek, salih kimselerin davranışlarından değildir. Rasulullah'm (s.a.v.):

"Allah içkiye, onu imal edene, imal işinde çalışana, onu taşıyana, içiren ve içenine, alıcı ve satıcısına, bir de parasından yiyene lanet etsin."

dediği sabittir. Ama bununla birlikte sahih bir rivayette: Rasulullah (s.a.v.) döneminde "himar=eşek" diye çağrılan birinin bulunduğu ve bu zatın çokça içki içtiği, her Rasulul-lalra (s.a.v.) getirildiğinde de kırbaçlanarak (celd) cezalandırıldığı, yine bir defasında kırbaçlanmak üzere getirildiğinde orada hazır bulunan birinin:

"Allah bu adama lanet etsin ne de çok peygambere getiriliyor" dediği ve Rasulullah'ın (s.a.v.):

"Ona lanet okuma! Çünkü o, Allah ve Rasulu'hu seviyor^[115] buyurduğu nakledilmektedir.

Görüldüğü gibi Rasulullah (s.a.v.) içki içeni genel olarak lanetlediği halde belli bir müminin lanetlenmesini yasaklamıştır.

Nitekim biz, Yüce Allah'ın:

"Haksız yere yetimlerin mallarını yiyenler, karınlarına sadece ateş doldurmaktadırlar. (Nisa: 4/10) sözünü söylediğimiz halde bir kimsenin böyle birinin Cehen-nem'e gideceğini kesin olarak söylemeye hakkı yoktur. Olur ki o adam tevbe eder ya da AUah, iyilikleri sebebiyle günahlarını bağışlar. Ya da başına öyle musibetler gelir ki günahlarına keffaret olur, makbul bir şefaate kurtulur veya Allah onu affeder.

Kişi sultan olsun veya olmasın onun durumu da böyledir. Ondan bir zülüm sadır olmuşsa bu, lanetlememizi ya da kesin olarak Cehennem gideceğine tanıklık etmemizi gerektirmez. Böyle davranmak, bidat ve sapıklık ehlinin işidir. Herhangi bir kişi hakkında takınılacak tavır bu olunca ya zulmüyle birlikte affedilme ümidi bulunan büyük iyilikler sahibi kimse için ne demeli. Kaldı ki Buhari Sahih'inde /b11 Ömer'den naklen Rasulullah'm (s.a.v.) şöyle dediğini rivayet etmektedir:

"Kostanriniyye'ye (İstanbul'a) sefere giden iik ordunun günahları bağışlanmıştır.mi

İstanbul'un fethi için giden ilk ordunun komutam Muavi-ye'nin oğlu Yezid'dir. Bu seferde Ebu Eyyiib el-Ensari de vardı ve bu zat bu seferde vefat etmiştir. Kabri de hala oradadır.

Bu sebepledir ki selef imamlarından mutedil olanlar; "Yezid ve benzerlerine ne söver, ne de onları severiz" derlerdi. Yani kendisinden sadır olan zulmü sevmeyiz. Tek kişiden iyilikler de, kötülükler de;

taatlar da, masiyerler de, hayırlı şeyler de, kötü şeyler de sadır olur. Allah, iyiliklerinden dolayı onu mükafatlandırır, kötülüklerinden dolayı da cezalandırır. Ama dilerse, onu bağışlarda. Yaptığı iyilikleri sever, kötülüklerinden hoşlanmaz.

Kötülükleri küçük günahlar şeklinde olanın günahlarının affedileceğini Mu'tezililer de söylerler. [116]

Büyük Günah İşleyenin Durumu:

Büyük günah işleyene gelince, ümmetin selefi, müctehidleri ve Sünnet vel Cemaat kesin olarak bunların Cehennem gideceğini söylemezler. Aksine, Allah onu bağışlayabilir derler. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar." (Nisa: 4/48)

Bu ayet, Allah'a ortak koşmayan hakkındadır ve bağışlamayı Allah'ın isteği şartına bağlamıştır. Yüce Allah'ın:

"Ey nefislerine karşı aşırı giden kullarım, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah bütün günahları bağışlar." (Zümer: 39/53) buyurması da tevbe edenler hakkındadır. Bu sebeple mutlak ve genel bir ifade kullanılmıştır.

Haricilerle Mu'tezililer ise, büyük günah işleyenin ebedi olarak Cehennem'de kalacağını söylerler. Ayrıca onlar, bazı iyi kimselerin büyük günah işleyenlerden olduğunu vehmederler. Nitekim Hariciler. Osman (r.a.) ve Ali (r.a.) ile taraftarlarının Cehennem'de ebediyyen kalacaklarını vehmederler. Aynı şekilde kimileri de Muaviye, Amrb. el-As ve benzerleri için bunu söylerler. Bunlar, görüşlerini iki batıl mukaddime üzerine bina ederler:

Bunlardan biri: Falan şahıs büyük günah işleyenlerdendir.

İkincisi:. Her büyük günah işleyen Cehennem'de ebe-diyyen kalacaktır.

Her iki söz de batıldır. Hele ikincisi mutlak olarak batıldır. Birincisinin de batılhğı bilinir ama tevakkuf da edilebilir.

Muaviye ve benzerleri gibi müslümanlığım açıkça ilan eden, namaz kılan, oruç tutan ve hacceden birine o. küfrü üzere devam etti demek; benzeri ol an .başka biri için mesela Abbas. Ca'fer, Akil ve Ebu Bekir, Ömer, Osman hakkında aynı şeyi iddia etmek gibidir. Yine mesela Hasan ve Hüseyin'in Aii b. Ebi Talib'in değil Selman-ı Farisi'nin oğulları olduklarını, Rasuiulların (s.a.v.) Ebu Bekir'le Ömer'in kızlarıyla evlenmediğini, iki kızını Osman'la evlendirmedini iddia etmek gibidir. Hatta Muaviye'nin müslümanlığım inkar etmek, bu hususları inkar etmekten çok daha çirkindir. Çünkü bu sibi şeylerden bir kısmı sadece alim-ler tarafından bilinebilir.

Muaviye'nin İslam'a girdiği. müslüman toplumda idarecilik yaptığı, emirlik ve hilafet makamına oturduğu, bütün bunlar avam tarafından da bilinmektedir. Biri Ali'nin küfür üzere devam ettiğini iddia edecek olsa, Ebu Bekir, Ömer, Osman, Muaviye ve başkalarının müslümanlığını inkar edene karşı getirilecek delillerden başkası getirilemez. Bunlardan biri, diğerinden daha faziletli de olsa, aralarındaki fazilet farklılığı. müsJümanJıklarının ortaya konmasındaki ortaklığa engel değildir.

Biri çıkıp Muaviye'nin imanını münafıklıktan başka bir şey değildir diyecek olsa, bu da yalan ve uydurmadan ibarettir. Alimlerden Muviye'yi münafıklıkla itham eden olmamıştır, hepsi islammm iyi olduğunda müttefiktir. Babası Ebu Süf-yan'ın müslümanlığının iyiliğinde susarlar ama Muaviye ve kardeşi Yezid'in müslümanlıklarının iyiliği hususunda bir tereddüt yoktur. Aynı şekilde fetih yılında İslam'ı kabul eden İkrime b. Ebi Cehl, Süheyl b. Arar,

Safvan b. Ümeyye ve benzerlerinin müslümanlıkınlmın iyiliğinde ihtilaf eden olmamıştır. Müslümanlar başkası namına ve bağımsız olarak kırk yıl idarecilik yapan, onlara beş vakit namaz kıldıran, hutbe okuyup vaaz eden. iyiliği emredip kötülükten sakındıran, şeriatin emirlerini uygulayan, fey; ganimet ve zekatların aralarında taksim eden onlarla birlikte hacceden biri nasii olur da münafıklığını hepsinden gizleyebilir? Hem de aralarında sahabenin ileri gelenlerinden pek çok kimse bulunduğı halde.

Hatta bundan da daha kuvvetlisi -Allah 'a şükürler olsun-ne Emevi halifelerinden, ne Abbasi halifelerinden zındıklık ve münafıklıkla itham edileni vardır. Emevilerden bir tür bidat ve zulme nisbet, edilen olmuşsa da hiçbir zındıklık ve münafıklığa nisbet edilmemiştir. En azından ilim ehlinde hiç kimse onları bu vasıflarla nitelermemiştir.

Zındıklık ve münafıklıkla bilinenler, Aleviyyun diye isimlendirilen ve Mısır'la magri b'te hüküm sürmüş olan Ljbeyd el-Kacklah oğullarıdır. Bunlar, kafir bir sülaleden geliyorlardı. İlim ehli ittifakla onları zındıklık ve münafıklığa nisbet etmektedir. Aynı şekilde Tevaif-i Mülük diye bilinenlerden Büveyhoğulları ve başkalarından bir kısmı zındıklık ve münafıklıkla itham edilmişlerdir. Müslümanların genel halifelerine gelince 'Allah, müslümanların idare işini zındık ve münafığın eline düşürmemiştir. Bunun bilinmesi gerekir ve bu, önemli bir husustur.

Alimler. Muaviye'nin, bu ümmetin sultanlarının en faziletlisi okluğunda ittifak etmişlerdir. Kendisinden önceki dördü, Rasulullah'm halifesiydiier. Muaviye meliklerin (sultanların) ilkidir ve onun sultanlığı rahmet sultanlığıydı. Nitekim bir hadiste şöyle buyrulmaktadır:

"Mülk (idarecilik) nübüvvet ve rahmet olacaktır. Sonra hilafet ve rahmet, sonra sultanlık ve rahmet, sonra sultanlık ve zorbalık, sonra da zalim sultanlık olacaktır.^[117]

Onun sultanlığında öyle rahmet ve müslümanlığına yarar vardı ki. sultanlığının diğerlerinin sultanlığından üstünlüğü buradan anlaşılmaktadır.

Kendisinden Öncekiler, nübüvvet halifeleriydiler. Çünkü Rasulullah'm (s.a.v.):

"Peygamberlik hilafeti otuz yıl olacaktır, sonra saltanata dönüşecektir. [\[118\]](#)

buyurduğu sabittir. Ebu Bekir, Ömer, Osman ve AH -Allah hepsinden razı olsun- raşid halifeler ve hidayet rehberi imamlardı. Rasulullah (s.a.v.) onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Benim ve benden sonra gelecek raşid halifelerin yoluna sarılın. Ona sarılın ve dişlerinizle sımsıkı tutunun. Sakın sonradan çıkacak şeylere iltifat etmeyesiniz, (din konusunda) sonradan çıkan her şey bidattir. [\[119\]](#)

Ali'nin (r.a.) hilafeti konusunda tartışmaya girenler olmuştur. Kimi. döneminin fitne dönemi olduğunu, cemaat dönemi olmadığını söylemiştir. Kimi, biranda iki halifenin bulunması caizdir; o da halifedir. Muaviye de. Çünkü ümmet, Ali (r.a.) üzerinde ittifak etmemiş ve aynı görüşül pay-laşmamıştır.

Ama imamların kail bulunduğu sahih görüş, belirttiğimiz hadisten dolayı hilafetinin raşid hilafet olduğudur. Ali (r.a.), döneminde kendisini "Emirül Mü'minin" diye isimlendiriyordu ve sahabe de kendisi için bu unvanı kullanıyordu. İmam Ahmed b. Hanbel şöyle demiştir:

"Ali 'yi dördüncü halife saymayan, evinin önündeki eşekten daha sapıktır." Bununla birlikte hiç şüphesiz her halifenin bir mertebesi vardır.

Ebu Bekir ve Ömer'le kimse boy ölçüşemez. Nitekim Ra-sulullah (s.a.v.):

"Benden sonraki iki kişiye; Ebu Bekir ve Ömer'e uyunuz. [\[120\]](#) buyurmuştur.

Ali'nin (r.a.) taraftarlarından kendisiyle birlikte onlar bile, tartışmasız Ebu Bekir'le Ömer'i ondan üstün tutuyorlardı. Ali'nin (r.a.) kendisinin: "Beni Ebu Bekir ve Ömer'den üstün tutan biriyle karşılaşacak olsam mutlaka ona müfteri cezası veririm" dediği sabittir.

Onlar sadece Osman'la (r.a.) Ali konusunda tartışıyorlardı. Ancak Osman'la (r.a.) biat yapılmadan önce Ömer'in (r.a.) şura'yı altı kişi arasında kıldığında, bu altı kişinin ittifakıyla Osman'ın (r.a.) Ali'den (r.a.) üstünlüğü sabit olmuştur. Bu altı kişi. Osman, Ali. Talha, Zübeyir, Sa'd ve Abdur-rahman b. Avf idi. Bunlardan üçü: Talha, Zübeyir, ve Sa'd kendiliklerinden çekilmiş ve hilafet işi Osman, Ali ve Abdurrahman arasında kalmıştır. Üçünden biri, ikisinden birini halife seçecekti. Abdurrahman üç gün Muhacir, Ensar ve Tabiin arasında görüşmeler yapmış ve neticede herkesin Osman'da karar kıldığını haber vermiştir.

Osman'ın (r.a.) vefatı ve hilafeti konusu uzun bir meseledir, dileyen güvenilir kimselerin eserlerine müracaat etsin. Allah'u a'lem. Peygamberimiz Muhammed'e salat ve selam olsun. [\[121\]](#)

Yezid Hakkında Farklı Görüşler:

Şeyhülislam -Allah rahmet etsin şöyle dedi:

İnsanlar, Muaviye b. Ebi Süfyan'ın oğlu Yezid hakkında ikisi aşırı, mutedil olmak üzere üç fırkaya ayrıldılar:

Aşırılardan birine göre o, münafık bir kafir îdi. Rasulul-lah'a (s.a.v.) olan kinine su serpmek, ondan intikam almak Bedir gazvesinde ve diğer savaşlarda Ali b. Ebi Talib ve diğerlerinin eli üzere öldürülen dedesi Utbe. dedesinin kardeşi Şeybe, dayısı Utbe'nin

oğlu el-Velid ve diğer akrabalarının öcünü almak için Rasulullah'm torunlarını öldürmeye çalıştı. Dediler ki: Bu yaptığı. Bedir savaşından kalma bir kin ve cahiliye damarıdır. Onun dili üzere de şöyle bir şiir söylerler:

" O yüklü develer görüldüğünde ve o başlar Cirun tepesinde yükseldiğinde,

Karga öttü. İster öt ister ötme dedim. Ben Peygamber den alacağımı aldım."

Yine İbn ez-Ziba'ra'nın Uhud günü söylediği şu şiirini okuduğunu söylerler:

"Keşke Bedir'deki büyüklerim göreydi

Hazreclilerin atılan oklardan nasıl korktuklarını.

Büyüklerinden bir çoğunu öldürdük

Bedir'e karşılık olsun diye. tam da karşılık oldu."

Ve buna benzer daha nice şeyler söylediler.

Rafizİleri için böyle sözler söylemek kolaydır. O Rafizi-ler ki Ebu Bekir, Ömer ve Osman gibilerini bile tekfir ederken elbette Yezidi' tekfir etmek onlar için çok daha kolaydır.

Aşırı fırkaları ikincisi ise, Yezid'İ salih bir kişi ve adil bir imam sanırlar/Onlara göre o, Rasulullah (s.a.v.) döneminde doğmuş "sahabe"dendir. Rasulullah onu eline almış ve ona dua etmiştir. Bazen onu Ebu Bekir ve Ömer'den üstün tutarlar. Aralarında onun bir Peygamber olduğunu söyleyen de olmuştur. Şeyh Adiy veya Hasan el-Maktütün dilinden yalan uydurarak şöyle dediğini naklederler:

"Yezid hakkında tereddüde düştüklerinden dolayı yetmiş velinin yüzü kıbleden alikonmuştur."

Bu gibi sözleri Adaviyye tarikatının aşırıları ile Kürtler ve benzeri sapıklar söylerler. Oysa Şeyh Adiy, Ümeyyeoğul-lar'ından salih, zahid ve fazıl bir kişiydi. O, ancak Şeyh Ebu'l-Ferec el-Makdisi ve benzerlerinin davet ettiği tarikata davet ederdi. Akidesi, şeyhinin akidesine uygundu. Fakat sonradan tarikatlarına mevzu hadisler, batıl teşbih. Şeyh Adiy ve Yezid konusunda aşırılıkla, Rafizilere saldırı hususunda birtakım aşırılıklar; Rafizilerin tevbesinin kabul edilmeyeceği ve benzeri yalan ve sapıklıklar ilave edildi.

Az bir aklı, geçmişlerin hal ve tavırları konusunda az bir bilgisi olan, bu iki gömsün de batıl olduğunu bilir. Bu sebeptendir ki sünnete bağlılık!arıyla bilinen ilim ehlinde, değerlendirme kabiliyeti olan akıl erbabından hiç kimse bu iki görüşe de ihtilaf etmemiştir.

Üçüncü görüş ise şöyledir; O. müslüman .sultanlardan olup hem iyilikleri, hem de kötülükleri vardır. Osman'ın (r.a.) hilafeti döneminde doğmuştur. Kafir değildir. Ne var ki kendisi sebebiyle Hüseyin (r.a.) şehid edilmiş ve Harre baskını vukubulmustur. Ne sahabi. ne de Allah in salih kullanındandı. Akıl, ilim. Sünnet ve Cemaat ehlinin hepsinin görüşü budur.

Sonra Yezid konusunda üç fırkaya ayrılmışlar. Bir fırka onu lanetlemiş; bir fırka onu sevmiş ve birisi de ona ne .sövmüş, ne de onu sevmiştir. İmam Ahmed'den ve onun ashabı ile diğer müslümanlardan mutedil olanların hepsinden nakledilen, sonuncu görüştür.

İmam Ahmed'in oğlu Salih şöyle diyor:

"Babama dedim ki: Bir topluluk Yezid'i sevdiklerim söylüyorlar. "Ey oğul dedi, Allah'a ve ahiret gününe inanan, Yezid'i sever mi?" "O halde niçin onu lanetlemiyorsun?" dedim. Ey oğul dedi. babanın bir kimseye lanet ettiğini hiç gördün mü?

Mehna şöyle demektedir: Yezid b. Muaviye b. Ebi Süf-yan'ı Ahmed'e sordum.

"O Öyle biridir ki, Medine'de yaptığını yaptı" dedi.

"Ne yaptı?" dedim.

"Rasulullah'in (s.a.v.) ashabından bazısını öldürdü ve bunun dışında birtakım şeyler yaptı" dedi.

"Başka ne yaptı?" dedim.

"Medine'yi yağmaladı" dedi.

"Kendisinden hadis nakledilir mi?" dedim.

"Hayır, kendisinden bir hadis bile nakledilmez" dedi. Kadı Ebu Ya'la ve başkaları da aynı şeyi zikrederler.

Ebu Muhammed el-Makdisi'ye Yezid'in durumu sorulduğunda:

"Bana ulusan şey o ki kendisine ne sövülür ne de sevilir" dedi.

Bize de ulaşan o ki. dedemiz Ebu Abdillab. Teymiye'ye Yezid'in durumu sorulduğunda: Ne eksilt, ne de arttır, demiştir. Yezid ve benzerleri hakkında söylenecek en adil ve en güzel söz budur.

Kendisine sövülmemesi ve lanetlenmemesi meselesine

gelince; lanetlenmesini gerektiren bir fişkinin bulunmaması, ya da tahrimen veya tenzihen belli bir fasifcın bizzat lanetlenmeyeceği sebebiyledir. Buhari""nin Sahih'inde Ömer'den (r.a.) nakledilen "Hımar" isimli zatın kıssasında. bu zatın tekrar tekrar içki içtiği ve bunun için kırbaçlandığı (ceJd) bunun üzerine sahabeden biri Hımar'ı lanetleyince Rasulullah'in (s.a.v.):

"Ona lanet etme, çünkü o, Allah ve Rasuliinii sever^[122] buyurduğu sabittir.

Yine şöyle buyurmuştur:

"Mümine lanet okumak, onu öldürmek gibidir. ^[123]

Oysa Rasulullah (s.a.v.) içkiyi ve içki içeni lanetlemiştir. Böylece RasuluHah (s.a.v.) genel olarak içki içeni lanetlediği halde sahih hadiste içki içen şu belli şahsı lanetleme-miştir.

Aynı şekilde yetimlerin mallarını yiyen, zina eden ve hırsızlık yapanlar hakkındaki cezalarla ilgili nasslar genel olmakla birlikte bu gibi şeyleri yapan bir kimsenin bizzat Cehennem ehlinde olacağım kesin olarak söyleyemeyiz. Çünkü ya tevbe etmesi, ya günahları bağışlatan iyilikler işlemesi, ya günahları bağışlatan musibetlere uğraması ya makbul şefa'at ya da başka yerlerde anlattığımız diğer sebeplerden dolayı tercih edici bir engel sebebiyle o genel nassların gereğinin gerçekleşmemesi mümkündür. Böylece lanetlenmemesinin üç gerekçesi zikredilmiş oldu.

Onu lanetleyenlere gelince, bunlardan bir kısmına göre onu lanetlememek, lanetlenmesinin caiz olmadığından değil, sairmubah sözleri terketme nevilidendir. Onu sevmeye gelince, çünkü özel sevgi ancak peygamberler, sıddikler. sa-finler ve şehidler için olup kendisi bunların hiçbirinden değildir. Nitekim Rasulullah (s.a.v.):

"Kişi, sevdiğiyle beraberdir^[124] buyurmuştur.

Allah ve ahiret gününe inanan bir kimse ise. ne Yezit, ne benzeri adil olmayan herhangi bir sultanla beraber olmak ister.

Yezidi sevmemenin de iki gerekçesi vardır;

Birincisi; sevilmesini gerektiren salih amelleri yoktur. Zorba sultanlardan biri olarak kalmıştır. Böyle kimseleri sevmek meşru değildir. Bu gerekçe ve faşıklığı kendisi indinde sabit olmadığını söyleyenin gerekçesi kanaatimce tevile müsaittir.

İkincisi: Hal ve tavırlarında zalimliğini ve faşıklığını gerektiren hususlar kendisinden sadır olmuştur. Hüseyin'in (r.a.) durumu ve Harre halkının durumu gibi.

Ebu'l-Ferec İbmı'l-Cevzi, Keyelherrasi ve başka alimlerin onu lanetlemelerine gelince lanetlenmesini mubah kılan fiilleri işlemesi

sebebiyledir. Ayrıca onlar o bir fasıktı ve her fasık lanetlenir, ya da fasıklığma hükmolunmasabile masi-yet sahibinin lanetlenebileceği görüşünde olabilirler. Nitekim Sıffin savaşına katılanlar Kunut duasında birbirlerini la-netlemişlerdir. Ali ve taraftarları namazdaki Kunut dualarında Şam halkından bazı kimseleri şahıslarını zikrederek lanetlerken aynı şekilde Şamlılar da karşı tarafı lanetlemişler-dir. Oysa savaşan her iki taraf da: adil olanları da, bağı olanları da caiz tevil ehlindendir ve onlardan hiçbirisi fasık olarak nitelenemez. Sair fasıklar lanetlenmese de, işlediği büyük günahların özelliği sebebiyle lanetleniyor da olabilir. Nitekim Rasulullah (s.a.v.), bazı masiyetleri işleyenleri genel olarak lanetlediği gibi hepsini olmasa da bazı asileri şahıs olarak laneti emiştir. Bunlar da. lan eti erimesinin üç gerekçesidir.

Sevilmesini caiz gören veya onu seven Gazali ve Dus-ti'nin görüşlerine gelince, bunların da iki gerekçesi vardır:

Birincisi: O. sahabe döneminde ümmetin idare görevini yürütmüş ve sahebeden hala hayatta olanların kendisine tabı oldukları bir müsiümandır. İyi birtakım hasletleri vardı. Hoş karşılanmayan Harre olayı ve diğeri;hususlarda kendisine göre tevilleri vardı. O. hata etmiş bir müctehiddir. derler. Ayrıca diyorlar ki: Harre halkı, kendileri başta ona biati bozmuşlardı. İbn Ömer ve başkaları Harre halkının bu tavırlarının yanlış olduğunu söylemişlerdir. Hüseyin'in (r.a.) öldürülmesine gelince. Yezid ne böyle bir şeyi emretmiş, ne de kınamıştır. Hüseyin'in (r.a.) başı kendisine değil. İbn Zi-yad'a götürülmüştü.

İkincisi: BuliarTriin Sahih'inde İbn Ömer'den yaptığı bir rivayette Rasulullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu sabittir;

"Kostantiniyye (İstanbul) üzerine yürüyen ilk ordunun günahları bağışlanmıştır."

Kostantiniyye "ye sefer yapan ilk ordunun komutam. Yezid idi,

Meselenin gerçeği şu ki: Bu görüşlerin her ikisinde de iç-tihad geçerlidir. Çünkü masiyetleri işleyen birini lanetlemek içtihadın geçerli olduğu bir sahadır. Hem. iyilikleri, hem de kötölükleri işleyen birini sevme hususunda da durum budur. Bilakis, bir kimsede hem övülecek, hem de yerilecek hasletlerin hem sevap, hem de günahın bir arada bulunması çelişen bir durum değildir. Aynı şekilde, hem iyilikleri. hem de kötölükleri bulunması sebebiyle bir kimseye hem rahmet okunması ve dua edilmesi ile lanetlenip sövülmesi de çelişkili bir durum değildir.

Ehl-i Sünnet, -Cehennem 'e girseler yahut girmeye müstahak olsalar bile- din ehli fasıkların eninde sonunda Cennet'e girecelele, böylece hem sevap, hem de cezayı bir arada bulunduracakları konusunda ittifak halindedirler. Ancak Mu 'tezile ve Hariciler buna karşılar. Onlara göre mükafatı hakeden cezayı haketmez, ikabı hakaden de sevabı haketmez. Bu mesele meşhur olup ayrıntılara girmenin yeri burası değildir.

Bir kimseye hem duanın, hem de beddua etmenin caiz olduğu meselesi cenazeler konusunda tafsilatlı bir şekilde anlatılacaktır. Burada şu kadarını belirtelim ki: Müslümanların iyisine de. facirine de rahmet okunur. Her ne kadar bunun yanında facir olanına ya şahsı veya nev'i itibariyle lanetlenebilse de durum budur. Lakin ilk durum - yani ne kendisine sövülmesi, ne de sevilmesi -daha orta ve adil bir yoldur. İşte bu sebeple ben, büyük fitne esnasında Dımaşk'a gelen Moğol komutanına bu şekilde cevap verdim. Benimle onun ve başkaları arasında birtakım konuşmalar geçti. Bana bazı sorular sormuştur ve ben de cevap verdim. Sorularından biri de: "Yezid hakkında ne diyorsunuz?" şeklindeydi. "Ona ne söver, ne de onu severiz; çünkü o, salih biri değil ki onu sevelim, ama biz, müslümanlardan herhangi birine şahsım belirterek de sövmeyiz" dedim. Bunun üzerine: "Onu lanetlemiyor musunuz? Zalim biri değil miydi? Hüseyin'i öldürmedi mi?" dedi.

Ona dedim ki: Haccac b. Yusuf ve benzeri zalimlerden sözedildiğinde Yüce Allah'ın Kur'an-Kerim'de buyurduğu:

"İyi bilin ki Allah'ın laneti zalimlerin üzerindedir. (Hud: 11/18)

sözüne benzer söyleriz. Herhangi bir kimseyi bizzat lanet-lemeyi sevmeyiz. Ama şunu da belirtelim ki, alimlerden bir kısmı onu lanetlemiştir. Aslında bu. içtanada açık bir husustur. Lakin bizim tercih edip tasvip ettiğimiz görüş budur.

Hüseyin'i (r.a.) öldüren, ya da öldürülmesine yardımcı olan, buna rıza gösteren kimseye gelince; Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti onun üzerine olsun; Allah onu ne bağışlar, ne de affeder.

Moğol komutanı:

"Ehî-i Beyt'i sevmiyor musunuz?" dedi.

Dedim ki: Aksine, onları .sevmek bizce farzdır ve ifa edilmesi gereken birgörevdir. Kişi. onları sevmekten dolayı mükafatlandırılır. Çünkü Müslim'in Sahih'inde naklettiği bir rivayete göre Zeyd b. Erkam şöyle demektedir Rasu-lulJah (s.a.v.) Mekke ile Medine arasında "Hum" denilen bir göl yatağında bize bir hutbe verdi ve bu hutbesinde şöyle dedi:

"Ey insanlar! Size iki değerli şey bıraktım. Bunlardan biri: Allah'ın Kitabı'dır."

Allah'ın Kitabından sözetti ve ona sarılmamızı sıkı bir şekilde tavsiye etti. Sonra şöyle devam etti:

"Diğeri de: Akrabam, Ehl-i Beyt'imdir. Ehl-i Beyt'im konusunda size Allah'ı hatırlatırım. [\[125\]](#)

O Moğol komutanına ayrıca şöyle dedim: Biz namazımızda her gün şöyle deriz:

"Allah'ım. İbrahim ve aline salat ettiğin gibi Muham-mecFe ve aline de salat et. Şüphe yok ki .sen, Övülensin, azamet ve celal sahibisin. Allah'ım, İbrahim ve alinin feyiz ve bereketini arttırdığın

gibi Muhammed ve alinin feyiz ve bereketini de arttır. Şüphe yok ki sen. övülensin. azamet ve celal sahibisin." O zaman Moğol komutanı;

"Peki onlara buğz besleyenler kim?" dedi. Dedim ki:

"Kim onlara buğz besliyorsa Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların laneti onun üzerine olsun. Allah onu ne bağışlar, ne de affeder."

Sonra Moğol vezire sordum:

"Bu adam Tatar olduğu halde niçin Yezid'i soruyor?"

"Kendisine Dımaşk halkının Nasibe'den olduğunu söylemişlerdi" dedi. O zaman yüksek bir sesle bağırarak şöyle dedim:

"Bunu söyleyen yalan söylüyor. Kim bu iddiada bulunuyorsa Allah'ın laneti onun üzerine olsun. Allah'a yemin

ederim ki Dimaşk halkı arasında Nasibe'den kimse yoktur. Onlar arasında böyle bir kişi bile tanımıyorum. Dımaşk'îa Ali'ye (r.a.) dil uzatan biri çıksa müslümanlara gereken cevabı verirler. Evet önceleri Emeviler buralara hakim iken onlardan bazısı Ali'ye (r.a.) düşmanlık besler ve nahoş sözler söylerlerdi. Ama bugün, onlardan bir kişi bile kalmış değildir. [\[126\]](#)

Din Ne Zaman Fesada Uğradı?:

İbn Teymiye'ye. çeşitli fesat nevileri üzerine bir araya gelmiş bir topluluğun durumu soruldu.

Bunlardan bazısı şöyle diyor: Din. bundan çok daha önce, ta Ali b. Ebi Talib'ten hilafetin alınmasıyla bozuldu. Ondan sonra idareyi ele geçirenler, buna ehil değildiler. Onları idareci bilmek de doğru değildir. Bu sebeple ta o zamandan beri müslümanların akidelerinden

hiçbiri sahih değildir; ne nikah akidleri. ne başka akidleri. Ali'den (r.a.) hilafetin alınmasından bu yana evlenenlerin hepsinin nikahı fasittir. Aynı şekilde diğer akidler. idarecilikler ve diğer hususlar da fasittir.

" Bunu söyleyen kişi şu iddialarda bulunuyor: Allah, Haçtır. Lafza-i CelaFin herbir harfi Haçın çizgilerinden bilinin üzerindedir. Bu şahıs ayrıca Yahudilik ve Hristiyanlığın. aynı şekilde Mecusilik ve diğer dinlerin hak üzere olduklarını söylüyor.

İbn Teymiye'nin cevabı:

Bu cahil, cehaletinde doğrulan yalanlayan ve hurafeleri ancak İslam'ın temel prensiplerini bilmeyenler arasında revaç bulan Rafizilere benziyor. Bu soruda söz konusu edilenler bunlar gibidir.

Denilir ki onlar, hilafetin Ali'den (r.a.) alınışından itibaren dinin bozulduğunu söylüyorlar. Ali'den (r.a.) hilafetin alınması ise, Rasuluİlah'in (s.a.v.) vefatından itibaren başlamaktadır. Hulefa-i Raşidin, hilafete ehil değildirler; o zamandan bu yana Müslümanların akidleri batıldır. Allah da haçtır. Yahudi, Hristiyan ve MecusiJer hak üzeredirler vs. gibi iddialarda bulunuyorlar. Bu iddialarda bulunan kişi. Nu~ sayriye, İsmailiye, ve bunların etbai gibi Batını ve Karmatilerin cinsinden bir zındık olup zındıkların en kötü I erindendir.

Bu sebeple birbirleriyle çelişen bir sürü iddia ileri sürmektedir. Çünkü yahudi, hristiyan ve rnecusilerin dinlerini kabul ettiği halde Hulefa-i Raşidin ve Muhacirlere En-sar'dan dinde ilk Öne geçenlerin dinine dil uzatan kişi ancak insanların en cahil ve en kafiri olmalıdır. Şayet bu kişi, İslam ümmetinin insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmet olduğunu; ümmetin en hayırlılarının da ilk nesil, daha sonra da onları takip eden nesil olduğunu bilen müminlerden olsaydı, kafirlerin dinini kabul etmez ve Muhacirlerle En-sar'ın dinine dil uzatmazdı. Böylelerine başka yerlerde uzun uzadıya cevap verdik.

Rafizilere cevap verirken bu iddiaları da cevaplandırdık.

Burada şu kadarını söyleyelim ki: Bu sözleri söyleyen kişi, Muhammed'in, Allah'ın elçisi olduğuna inanmamaktadır. Biz ancak Muhammedin Allah'ın elçisi olduğunu kabul edene cevap veririz, şüphelerini giderecek açıklamalarda bulunuruz. Peygamberliğine dil uzatana söylenecek sözler başkadır, ona da o açıdan cevap veririz. Her sözün bir yeri vardır. [\[127\]](#)

ALT (r.a.) VE EHL-İ BEYT

Ali (r.a.) Cinlerle Savaştı Mı?:

Soru:

Ali'nin (r.a.) 'Bir'" denilen yerde cinlerle savaştığını. Hayber günü elini köprü gibi uzatıp ordunun üzerinden geçtiği. Ahzab savaşında onyed i parçaya bölünüp her parçasının kılıç sallayan bir savaşçı olduğu ve bu savaşçılardan herbirinin. ben Ali'yim dediği, uzayıp kısalan ve Zülfikar isminde bir kılıcının olduğu, başının üzerinde mermerden yapılmış bir küp bulunan Merhab'a bu kılıçla vurduğu bir darbeyle başının üzerindeki küp dahil Merhab'la atını ikiye bölüp kılıcın yere kadar indiği, havada birinin: "Zülfi-kar'dan başka kılıç yok ve Ali'den başka genç yok" diye nida ettiği, mancınığa konulup Gurab kalesine fırlatıldığı, her peygambere gizli gönderildiği halde Peygamberimizle (s.a.v.) birlikte cehren gönderildiği, yalnız başına ellibin kişilik, yirmibin kişilik ve otuzbin kişilik ordularla savaştığını. Hayber fethinde Merhab'la yaptığı mübarezecele vurduğu bir kılıç darbesiyle Merhab'ı uzunlamasına ve atını da enlemesine ikiye böldüğu, hatta kılıcının yere iki veya üç zira' (kulaç) girdiği. Hayber kalesinin halkasını tutup salladığında. Hayber şehrinin tamamen

sallandığı ve surların burçlarının düştüğü söylenmektedir. İlim ehline bunlar gerçekten doğru mudur?^[128]

Cevap:

Hamd, Allah'adır. Söz konusu edilen bu şeylerin hepsi ilim ve iman ehlinin ittifakıyla yalan ve uydurmadır.

Ne Ali (r.a.). ne başka bir sahabi cinlerle savaşmış değildir. Cinlerle bir başkası da savaşmış değiller. Ne Bi'r-u Zati'l-Alem'de. ne başka bir yerde.

Cinlerle savaştığına dair hadis, ilim ehlinin ittifakıyla uydurulmuş mevzu bir hadistir. Rasululah (s.a.-v.) döneminde Ali (r.a.), ellzbin veya otuzbin kişilik bir orduyla savaşmış değildir. Katıldığı savaşların hiçbirinde düşman ordusu bu sayıya ulaşmamıştır. Artık nerede kaldı böyle bir orduyla yalnız başına savaşmış olması, Rasului/ah'la (s.a.v.) birlikte katıldığı savaşların sayısı dokuz olup bunlar: Bedir, UTıud, Hendek, ttayber, Mekke'nin fethi, Huneyn ve başkalarıdır.

Müşriklerin sayısının en çok olduğu savaş, Ahzab yani Hendek savaşıdır. Bu savaşta müşrikler Medine'yi kuşatma altında tutuyorlardı. Bu savaşta ne düşman, ne de Müslümanların tümü savaşıyordu. Her iki taraftan az sayıda kişi savaşıyordu. Bu savaşta AJi, Amrb. Abduvudd ei-Amiri'yi Öldürmüştür. Mübarezeye çıktığında karşısında sadece bir kişi vardı, iki kişi değil.

Hayber fethinde Merhab'îa aralarında geçene gelince, sahih bir rivayette Rasuluİlah'ın fs.a.v.) şöyle buyurduğu sabittir;

"Sancağı, Allah ve Rasulünü seven, Allah ve Rasu-lü'nün de kendisini sevdiği birine vereceğim. Allah, fethi bu kişinin eli üzere müyesser kılacaktır.^[129]

Rasuluühah (s.a.v.) daha sonra sancağı Ali'ye (r.a.) vermiştir. Jiayber savaşı müteaddid günler devam etmiş ve bazı kaleleri Ali'nin (r.a.) eü üzere fethedilmiştir.

Bir rivayette Merhab'i Ali (r.a.), başka bir rivayete göre ise Muhammed b. Mesleme Öldürmüştür, Aslında Merhab isminde iki ayrı zatın bulunduğu ve tabirinin, bunlardan birini öldürmüş olacağı da muhtemeldir. Merhab-m öldürülmesi de normal bir şekilde olmuştur. Ali (r.a.) ne onu, ne de atını ikiye bölmüştür. Kılıcı yere de geçmemiştir. Ne Ali'ye (r.a.). ne başka birine gökten kılıç inmiş değildir. Ordunun geçmesi için Ali'nin (r.a.) elini köprü gibi uzattığı, kapıyı söktüğünde Hayber surlarının sallandığı, burçlarının yıkıldığı gibi hususlar da uydurmadır. Hayber. bir şehir de değildi, kaleleri birbirinden ayrı birkaç kale ve çiftlikleri olan bir yerdi.

Rivayet edilen, kendisinin kale kapısını söktüğü ve raüs-lümanlann kaleye girdiği şeklindedir. Mancınıkla kalenin içine atıldığı meselesi de yalandır. Aslında savaşlarda Ali (r.a.) ve başkaları hakkında söylenen bu tür şeylerin hepsi mübalağa ve uydurmadır. Bunlara bir çok yalan ilave edilmiştir. Tıpkı Antere ve başka kahramanlara isnad edilen yalanlar gibi. Rasululah'ın (s.a.v.) vefatından sonra Ali'nin (r.a.) katıldığı savaşların toplamı üç olup bunlar: Cemel, Sıf-fin ve Nehrevan savaşlarıdır. AUahu a'lem.

İbnTeymiye'ye soruldu:

Ali'nin (r.a.) Bi"r denilen yerde cinlerle savaştığını, on iki bin kişiyle savaşp onlan yendiğini söyleyen hakkında ne dersiniz?

İbn Teymiye'nin cevabı:

Sahabeden hiçbiri; ne Ali (r.a.), ne bir başkası yalnız başına ne on iki bin, ne de on bin kişiyle savaşmıştır. Hatta Ra-sulullah'la (s.a.v.) savaşan müşriklerin en çok olduğu savaş Hendek savaşdır ve bu savaşta sayıları bu sayıya yakındı. Bu savaşta Ali (r.a.) sadece bir kişiyi öldürmüştür ki bu zat. Amr b. Abdivudd el-Amiri idi.

İnsanlardan hiç kimse: ne Ali, ne bir başkası cinlerle savaşmamıştır. Bilakis o, öyle bir savaşa girmiş olmaktan Sahabenin peşinden giden cinler, müşrik cinlerle savaşıyorlardı ve sahabenin kendileriyle savaşmalarına ihtiyaçları yoktu.

İbn Teymiye'ye soruldu:

Fatıma'nın (r.a.) Rasulullah (s.a.v.)'a giderek:

"Ey Allah'ın Rasuğu! Cuma gecesi hariç Ali tüm geceleri ibadetle geçirir. Sadece Cuma gecesi vitir namazını kıldıktan sonra fecre kadar uyur" dediğı, bunun üzerine Peygamber'in;

"Allah, Ali'nin ruhunu her Cuma gecesi göğeyi yükseltir ve fecre kadar onun ruhu gökte teşbih eder" buyurduğu doğru mudur? Ayrıca Ali (r.a.):

"Göklerin yollarını benden sorun, çünkü ben göklerin yollarını, yerin yollarından daha iyi bilirim" demiş midir?

İbn Teymiye'nin cevabı;

Ali (r.a.) hakkında rivayet edilen hadis, tamamen uydurmadır. İlim ehlinin kimse böyle bir hadis nakletmiş değildir.

"Göklerin yollarını benden sorun..." sözüne gelince, bu sözü söylemiştir. Ancak o, bu sözüyle fiziki anlamda bir rehberlik kasdetmiş. Allah'a yaklaştıran saih amelleri kas-detmiştir. Allahu a'lem.

İbn Teymiye'ye soruldu;

Ali (r.a.) b. Ebi Talib'in Enl-i Beyt'ten olmadığını, kendisine salat getirelemeyeceğini ve ona salat getirmenin bidat olduğunu söyleyen biri hakkında ne dersiniz?

İbn Teymiye'nin cevabı;

Ali. b. Ebi Talib'in Ehl-İ Beyt'ten oluşu. müsJümanlar arasında ihtilafsız bir konudur. Hatta bu mesele müslümanlar nezdinde o kadar açıktır ki, delil getirmeye bile ihtiyaç yoktur. Hem Ehl-i Beyt'in ve Rasulullah'dan (s.a.v.) sonra Haşımoğullarının en faziletlisidir. Rasulullah'm (s.a.v.), abasını Ali, Patıma, Hasan ve Hüseyin'in üzerlerine tutup;

"Allah'ım, bunlar Ehl-i Beyt'imdir, onlardan ricsi (kötülüğü) gider ve onları tertemiz kıl. ^[130] buyurduğu sabittir.

Yalnız ona salat getirmeye gelince, bu. Rasulullah'tan (s.a.v.) başka yalnızca birine salat getirmenin, mesela: 'Allah'ım, Ömer'e ya da Ali'ye Salat et' demenin caiz olup olmadığı meselesine girer ki, alimler arasında ihtilaflı bir konudur.

Malik. Şafii ve Hanbelilerden bir gruba göre Rasulullah'tan (s.a.v.) başka birine yalnız başına salat getirilmez. Nitekim İbn Abbas'ın: "Rasulullah (s.a.v.) dışında birine salat getirmenin yakışık aldığını bilmiyorum" dediği rivayet edilmiştir.

İmam Ahmed ve ashabının çoğunluğuna göre ise. bunda bir sakınca yoktur. Çünkü Ali b. Ebu Talib. Ömer b. Hat-tab'a: "Allah sana salat etsin" demiştir. Bu görüş daha sahih ve evladır.

Ne var ki. sahabeden ve peygamber'in akrabalarından sadece Ali (r.a.) veya bir başkasına ona özelmış gibi salat getirip onun dışında kimseye getirmemek, onu Peygam-ber'e (s.a.v.) benzetmek olacağından, bidat'tir. ^[131]

Ali'nin (r.a.) Kabri:

Şeyhi'lislam İbn Teymiye'ye soruldu: Emiril-Mü'minin Ali b. Ebi Talib'in (r.a.): "Öldüğümde beni deveme bindirin ve onu serbest bırakın, nereye çökerse beni oraya gömün" dediği ve devenin başını alap

gittiği, dolayısıyla kabrinin nerede olduğunun bilinmediği doğru mudur? İlim ve hadis ehlinden ya da İslam dininde sözüne itibar edilir biri böyle birşey demiş midir? İlim ellilinden Ali'nin (r.a.) nereye defnedildiğini bilen var mıdır? Ali (r.a.) ne sebeple, ne zaman ve kim tarafından öldürülmüştür?

Hüseyin'i kim öldürdü ve ne sebeple öldürüldü? Rasulullah'm (s.a.v.) Ehl-i Bekt'inin esir edildikleri, onlan örtecek köşkünde gömüldüğü ve kendisini tekfir edip öldürölmesini helal gören Haricilerini kabrini açmamaları için gömüldüğü yerin gizli tutulduğudur. Onu öldüren de. Haricilerden Abdurrahman b. Mülcemel-Muradi isminde bir zattır. Kendisi başka iki kişiyle anlaşmışlardı: biri Ali'yi, biri Mu-aviye'yi. diğeri ise Amrb. el-As'ı öldürecekti. Hariciler, bu üçüncü ve hevalanna uymayan herkesi tekfir ederler.

Rasulullah'm (s.a.v.) onları kınayan sözleri tevatür derecesine varmıştır. Onlarla ilgili hadisi Müslrtn. on vecihtir. Buharı, birkaç vecihten: Sünen ve Müsned yazarları ise. daha çok vecihten tahriç etmişlerdir. Rasulullah (s.a.v.). onlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Sizden biriniz namazını namazlarıyla kıyasladığında kendi namazını, oruçları karşısında orucunu, kıraatleri karşısında kıraatini küçümser. Kur'an okurlar ama hançerlerinden aşağı inmez. Okun avı delip geçmesi gibi İslam'dan çıkarlar. Onlarla karşılaşacak olsam, Ad kavminin öldürölüşü gibi onları öldüreceğim."bir başka rivayette ise:

"Onlarla nerede karşılaşsanız, onları öldürünüz. Çünkü onları öldüren için Kıyamet günü Allah'ın yanında mükafat vardır. Onlar müslümanları öldürürler.^[132]

Sahabe, onlarla savaş konusunda ittifak etmişlerdir. Ancak onlara ilk savaş açan ve bunu emreden, Ali'dir (r.a.). Bu-hari ve Müslim'in Ebu Said'den rivayet ettikleri bir hadiste Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"İnsanlar tefrikaya düştüğü bir sırada bir fırka dinden çıkacak ve iki fırkanın daha haklı olanı onları öldürecektir. ^[133] Ali (ve taraftarları) Nehravan'da onları öldürmüşlerdir.

Harura denilen yerde toplandıkları için onlara Haruriyye ismi verilmiştir.

Ali (r.a.), onlarla savaşmadan önce kendilerine İbn Ab-bas'i göndermiş ve onun onlarla yaptığı tartışma sonucunda'yanya yakını geri dönmüşlerdir. Geri kalanlar ise, Abdullah b. Habbab'ı öldürmüş ve müslümanların mallarına saldırmışlardı. Bunun üzerine Ali (r.a.) onlarla savaşılması için emir verdi. Ayrıca kendilerine, Rasufullah'ın (s.a.v.) onlar hakkında söyledikleri nakledilerek aralarındaki alamet de hatırlatıldı. Söz konusu alamet, aralarında elleri sakat ve kısacık, memesinin üzerinde de sarkan bir et parçası olan birinin bulunmasıydı. Öldürüldüklerinde cesetler arasında bu nitelikleri taşıyan biri bulunmuştur. ^[134]

Ali'nin (r.a.) Öldürölüşü:

Üç harici, müsiümanların üç emirini öldürmeyi kararlaştırdıklarında Abdurrahman b. Mulcem hicretin kırkuncı yılı Ramazan ayının onyedisinde Cuma günü Ali'yi (r.a.) öldürdü. O yıl. halifelerle naibleri. beş vakit namazlarla. Cuma, bayram, istiska. kusef. cenaze vs. gibi namazları kendileri kıldırıyorlardı. Yani savaşta komutan olan. namazda da imam oluyordu. Abdurrahman b. Mulcem de, Ali'ye pusu kurmuş namaza gitmesini bekliyordu. Sabah namazı için evinden çıktığında gizlendiği yerden çıkıp onu öldürdü.

Muaviye'yi öldürmek isteyene gelince, onu yaraladığı söylenir. Doktor, Muaviye'ye: "Tedavi edilmen mümkün ama bundan böyle çocuğun olmayacak" demiştir. Muaviye'nin, öldürölme korkusuyla o günden itibaren mescidde bir yer ayırttığı, oraya sadece komutan ve

saray halkının girmelerine izin verilerek onlara namaz kıldırıldığı da söylenir. Bazıları böyle bir yerin tahsisini ve orada namaz kılınmasını kerih görmüşlerdir.

Amr b. el-As'ı öldürmek isteyenine gelince, o gün Amr, Harice isminde bir zatı namazı kıldırmak üzere kendi yerine görevlendirmişti. Harici bu zatı Amr sanarak öldürmüştür. Daha sonra öldürdüğü kişinin Amr olduğunu anlayınca: "Ben Amr'ı öldürmek istedim ama Allah. Harice'nin ölümünü istedi" demiş ve sözü darb-ı mesel haline gelmiştir.

Haricilerin kabirlerini açmaları korkusuyla Ali, Muavi-ye ve Amr'ın mezarlarının gizli tutulduğu söylenir. Bu sebeple Muaviye devlet sarayında büyük mescidin güney duvarının iç tarafına gömülmüştür ki. buraya el-Hadra denilirdi. Halk buranın Hud'un (a.s.) mezarı olduğunu sanmaktadır. Oysa Hud'un Dimaşk'a gelmediği hususunda alimler ittifak halindedir. Hud'un mezarı, gönderildiği yer olan. Ye-men'dedir. Hicret ettiği Mekke'de olduğunu söyleyenler de vardır. Ama hiç kimse Dimaşk'ta olduğunu söylememiştir.

"Babü's-Sağir'in dışında gömülü olan Muaviye ise. Muaviye b. Yezid olup kırk gün halifelik makamına oturan zühd ve din sahibi biriydi. Ali (r.a.) ise orada gömülmüş ve mezan saklı tutulmuştur. Bu sebeple mezarı bilinmemektedir.

Necef teki mezara gelince, ilim ehli, buranın Ali'ye (r.a.) ait olmadığı konusunda ittifak etmişlerdir. Aksine oranın Muğire b. Şu'be'nin mezarı olduğu söylenmektedir. Üçyüz küsur seneye kadar ne kimse oranın Ali'nin (r.a.) mezarı olduğunu söylemiş, ne de müslümanlardan orayı ziyaret eden olmuştur. Halbuki Şia'dan olsun, Ehl-i Beyt'ten olsun, diğer müslümanlardan olsun bir çok müslüman o çevrede yaşıyordu ve idare merkezi de Küfe idi.

Orası üçyüz küsur sene sonra acem olan Büveyhoğullan'nın hakimiyetleri döneminde ziyaret yeri edilmiştir. Bu konuda Harun

Reşid'in o ziyarete geldiği belirtilen ve hiçbir delile dayanmayan şeyler ihtiva eden bir de hikaye nakletm islerdir. [\[135\]](#)

Ehl-i Beyt'in Esir Edilmeleri;

Ehl-i Beyt'in esir alınmaları, çırılçıplak soyulduktan sonra develere bindirilmeleri ve avret yerlerini örtmek üzere develerde iki hörgüiç bittiği meselesine gelince bu. en çirkin ve açık yalanlardan biridir. Zındık ve münafıklar, İslam'a, Ehl-i Beyt'tenolan ve olmayan miislümanlara hakaret olsun diye bu yaîam uydurmuşlardır. Bu gibi .şeyleri ve içerdiği yalanlan duyan kimse, bize nakledilen Peygam-berlerin mucizeleriyle evliyanın kerametlerinin de bu nevi şeyler olduğunu zannedebilir. Ayrıca bu ümmet. Peygamberinin Ehl-i Beyt'ini esir alabiliyorsa, insanlar için çıkarılmış bu en hayırlı ümmet hakkında daha neler söylenir onu ancak Allah bilir. Çünkü her akıl sahibi, çift hörgüçlü develerin, Rasulullah'ın (s.a.v.) gelişinden ve Ehl-i Beyften önce. tıpkı diğer deve, koyun, sığır, at. katır ve keçiler gibi onların da var olduğunu bilir.

Bu yalan. Ali'nin (r.a.) Hayber savaşında elini köprü yapması ve katırların eline basmasıyla: "Soyunuz korusun" deyip ondan sonra katırların soyunun kesildiği şeklindeki uydurmalara benziyor. Çünkü her akıl sahibi katırın hiçbir zaman soyunun bulunmadığını bilir. Kaldı ki Hayber'de müslümanların bir katırları bile yoktu. İlk katırları, Mısır hükümdarı Mukavkis'mRasulullah'a (s.a.v.) hediye ettiği katır olup RasuluJlah'in (s.a.v.) vefatına kadar onun yanında kalmıştır.

Müslim'in Ebu Hureyre'den naklettiği bir rivayete göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Cehennem ehlinden olup ümmetimden iki sınıf var ki, onları henüz görmedim: Bunlardan biri, giyinik (fakat çıplaktırlar), erkeklerin kalplerini kendilerine meylettirir ve dikkat çekecek tavırlar

takınırlar. Başlarının üstünde Horasan develerinin hörgüçleri gibi şeyler var.

İşte bunlar, ne Cennet'e girerler, ne de kokusunu alırlar. Diğerleri ise: Sığır kuyruklarına benzer kamçıları olan ve bunlarla Allah'ın kullarını döven erkeklerdir. [\[136\]](#)

Rasulullah (s.a.v.) saçlarını başlarının üzerinde büyük bir top şeklinde bağlayanların bu durumunu deve hörgücüne benzetmiştir. Şayet ashab iki hörgüçlü deveyi bilmemiş olsalardı bu benzetmeyi anlamazlardı. Nitekim saç bu şekilde bağlama Rasulullah'ın vefatından uzun müddet sonra ortaya çıkmıştır. Ayrıca hörgüçler çıplak kişinin avret yerlerini örtmezler. Allah, çıplakları örtmeyi dilerse, çıplak olarak mancınıktan ateşe atılan İbrahim'i (r.a.) nasıl öittüy-se. örtmeye elverişli şeylerle örter-.

Bu anlatılanların yalan olduğunun başka bir delili de şudur: Müslümanlar ötedenberi Ehl-i Kitap ve diğer kafirlerden esir alıyorlar ama hiçbir zaman kadınları vücutları görünecek şekilde soyup hayvanlara bindirdikleri vaki değildir. Esir kadınının görünen tarafı, yüzü, elleri veya ayaklarıdır.

Aslında İslam tarifinin hiçbir döneminde müslümanlar Ehl-i Beyt olduklarını bile bile Ehl-i Beyt'ten kimseyi esir almamışlardır. Ama Ehl-i Beyt'ten okluklarını bilmeden esirler arasında böyleleri bulunmuşlar başka. Mesela düşman müslümanlardan esir kadınlar almış ve müslümanlar daha sonra bunları kurtarmış, kendilerini tanıtıncaya kadar esir muamelesi görmüş olabilirler. Ama kendilerini tanıtıp hür kadınlardan oldukları anlaşıldığında serbest bırakılmışlardır. Bir zındık veya münafık soyunu bildiği halde bir kadına Allah'ın haram kıldığı bir muamelede bulunmuşsa, onu Allah bilir. İslam tarihinde aleni olarak böyle bir şey yapılmış değildir.

Bu gibi cahiller Haccac b. Yusuf'un Eşrafı öldürüp soylarını kurutmak istediğini de söylerler. Bunu ancak tariili bilmeyen cahiller söyler. Haccac'm birçok insanın kanına girdiği ve zulmettiği

doğrudur. Ne var ki, Haşimoğulla-ninin eşrafından birini bile öldürmüş değildir. Hatta efendisi Abdülmelik b, Mervan. Haşimoğular'ım -ki eşraf bunlardır- öldürmesini ve onlara .sataşmasını yasaklamıştı. Ancak onlar savaşı başlattıktan sonra karşılık vermiştir. Yani Hüseyin'in fr.a.) öldürülmesiyle bir ilişkisi yoktur.

Abdülmelik'in hilafeti ve Haccac'm Irak valiliği boyunca onun Haşimoğullariridan bir kimseyi öldürdüğü bilinmemektedir. [\[137\]](#)

Hüseyin'in (r.a.) Öldürülüşü;

Esir edilmelerini söz konusu edenler en çok Hüseyin'in öldürülmesini ve yakınlarının Yezid'e götürülmelerini diline dolamaktadırlar. Oysa bunlar olup-bitenden habersizdirler. Öyle ki aralarından bazıları, Hüseyin'in yakınlarının Mısır'a götürülüp orada öldürüldüklerini, sayılarının çok olduğunu ve üzerinde Öldürülme izleri bulunan nerede ölü görseler, bunların esiredilen ve öldürülen Hüseyin'in yakınları olduğunu söylerler.

Hakikatte bunların hepsi yalan ve uydurmadır. Hüseyin (r.a.) hicretin altmışbirinci yılı Aşure günü öldürülmüştür. Allah, onu öldüren ve öldürülmesine razı olana lanet etsin.

Öldürülmesini teşvik eden Şimrîbn Zrl-Cevşen'dir. Bu konuda Irak valisi Ubeydullah b. Ziyad'a birmektup yazdı. Ubeydullahda, emri altındaki Amrb. Sa' d. Ebi Vakkas'a, Hüseyin'le savaşmasını emretti. Bu sırada Hüseyin (r.a.) onlardan, daha önce bazı müslümanların talepte bulunduğu şeyleri talep etti. Beraberinde savaşçı getirmemişti. Onlardan şunları istedi: Ya kendisini Medine'ye geri götürsünler, ya amcası oğlu Yezid'e. ya da sınırda kafirlerle savaşmak üzere sınır bölgesine götürsünier. Ancak onlar bu isteklerini reddettiler veya onu esir alacaklarını ya da öldüreceklerini söylediler.

Sonunda kendisiyle savaşıp onu ve akrabalarından bir grup ile başkalarını öldürdüler.

Sonra eşyalarıyla yakınlarını Dımaşk'taki Yezid b. Mu-aviye'ye götürdüler. Aslında Yezid, onlara ne onu öldürmelerini emretmişti, ne de yapılanlara gönlü razı idi. Olayı duyunca sevinmemiş, aksine bu yaptıklarından dolayı onları kınamış ve: "Hüseyin'i öldürmeseydiler Irakların itaatından razıydım" demiştir. Ayrıca şöyle demiştir: "Allah İbn Mercane'ye -Ubeydullah b. Ziyad'a-lanet etsin, kendisiyle Hüseyin arasında bir akrabalık bağı olsaydı onu öldürmezdi." O, bu sözleriyle Ubeyduh'a hareket ederek nesebini söylemek istiyordu. Çünkü babası Ziyad'ın soyu belli olmayıp Ebu Süfyan'anisbet ediliyordu. Emevi ailesi ile Haşim ailesi, ikisi de Abdimenafogulları'dır.

Rivayet edilir ki, Hüseyin'in (r.a.) eşyalarıyla yakınları Yezid'e getirildiklerinde Yezid'in evinde ağlama ve feryad sesleri yükselmiştir. Yezid, Hüseyin'in yakınlarına iyi dav-ramış ve onlara değer vermiştir. Oğlu Ali'ye de, kendisinin yanında veya Medine'ye gitmek arasında muhayyer bırakmış ancak o, Medine'ye gitmeyi tercih etmiştir. Dımaşk camisinde 'Ali b. Hüseyin'in Zindanı" ismi verilen yerin aslı yoktur.

Bununla birlikte Yezid, Hüseyin'i öldürenlere had uygu lamamış; onları cezaiandırmamıştır. Aksine saltanatını koruma endişesiyle Hüseyin'in (r.a.) taraftarlarını öldürtmüştür. Ayrıca Hüseyin'in öldürmesi üzerine bazı beytler söylediği de nakledilir ki bunlar, sarih küfrü gerektiren sözlerdir. Şu beyitlerde olduğu gibi:

"O yüklü develer görüldüğünde ve o başlar Ciruı tepelerinde yükseldiğinde.

Karga öttü. İster öt ister ötme dedim, ben Peygamber'den alacağımı aldım."

Bu şiir tamamen küfürdür.

Kuşkusuz Yezid hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir gruba göre o kafirdir. Hatta bunlar yalnız onu değil, babasını da. hatta onunla beraber Ebu Bekir, Ömer. Osman ve Muhacirlerle Ensar'ın büyük çoğunluğunu tekfir ederler ki. bunlar Allah'ın en cahil ve sapık kullarından Rafizilerdir. İnsanlar arasında Allah'a. Rasulü'ne, sahabe ve yakınlarına en çok iftira edenler onlardır. Yezid hakkındaki yalanları. Ebu Bekir. Ömer ve Osman'a yalanları gibidir. Hatta Yezid hakkındaki yalanları daha ehvendir.

Bir gruba göre o. hidayet imamlarından, adil halifelerden ve şalih müminlerdendir. Hatta bazıları onun sahabi olduğunu söylerken bazıları da Peygamber olduğunu iddia etmektedir. Bu da cehalet ve sapıklığın bir eseridir. Aksine o. müslümanların sultanlarından biridir; iyilikleri de vardır kötülükleri de. Onun hakkında söylenecek söz. diğer sultanlar hakkında söylenenlerin aynısıdır. Nitekim bu konuyu başka yerde etraflıca anlattık.

Hüseyin'in (r.a.) Öldürülüşüne, Kerbela'da Fırat nehrine yakın bir yerde Öldürülmüştür. Cesedi öldürüldüğü yerde gömülmüş ve başı Kufe'deki Ubeydullah b. Ziyad'a götürülmüştür. Buhari'nin Salih'inde ve başka imamların rivayet ettikleri budur.

Şam'daki Yezid'e götürüldüğü meselesi, munkatı se-nedlerle rivayet edilmiş olup böyle bir şey sabit değildir. Hatta bu rivayetlerin uydurma olduğuna işaret eden hususlar vardır. Çünkü söz konusu rivayetlerde Yezid'in. (Hüseyin'in) dişlerini bir çubukla dürttüğü, orada hazır bulunan Enis b. Malik ve Ebu Berze gibi sahabenin bu davranışa karşı çıktıkları kaydedilmektedir ki bu. bir iltibas (kanştırma)dır. Sahihlerde Müsned'lerde nakledilen budur. Yani bu rivayetlerde Yezid, Ubeydullah b. Ziyad'ın yerine konulmuştur. Kuşkusuz Öldürmesini emreden de Ubeydullah b. Ziyad idi ve başı da bu şahsa götürülmüştü. Nitekim bu sebeple İbn Zi-yad daha sonra öldürülmüştür. Bu işin İbn Ziyad tarafından yapıldığını belirten diğer bir husus rivayetlerde söz konusu edilen Enes ve Ebu Berze gibi sahabilerin Şam'da değil. Irak'ta bulunmalarıdır. Bu yalanlan

uyduranlar, cahil kimseler Olup görüşlerine neyi delil getireceklerini de bilmemektedirler.

Başının Mısır'a götürüldüğü meselesine gelince, bu alimlerin ittifakıyla yanlıştır. Alimler, Kahire'de "Meşhe-du'1-Hüseyn" denilen yerde Hüseyin'in (r.a.) başının bulunmadığını ittifakla söylemektedirler. Aslında bu mesele, iki yüz yıl hüküm süren ve Nuruddin Mahmud döneminde hakimiyetleri son bulan Ubeydullah b. el-Kaddahoğulları'nın hakimiyetlerinin son dönemlerinde uydurulmuştur. Bunlar kendilerinin. Fatima'mn (r.a.) soyundan geldiklerini ve Seyyid olduklarını söylerler. Neseb ilmi bilginleri ise. sahih bir neseblerinin bulunmadığını ifade ederler. Dedelerinin. eş-Şerif el-Huseyni'nin beslemesi olduğu ve bu sebeple Seyyid'lik iddiasında bulundukları da söylenir.

Mezhep ve akidelerine gelince. İslam dinini bilen alimlerin ittifakıyla merduddur. Şia'dan görünürlerdi. Ancak ileri gelenlerinden ve tabilerinden bir çoğu hakikatte Batını Karmatilerden idiler ve bunu gizlerlerdi. Batını Karma-tilik ise. yeryüzü mezheplerinin en kötülerindendir. Yahudi ve Hristiyanlıktan da daha bozuk bir mezheptir. Bu sebepledir ki onlara iltihak edenler hep zındık, münafık ve bidat-çılar; mütefeisife, İbahiye. Rafize ve benzerleri olmuştur, İ-Hm ve iman ellilinin, imansızlıklarından şüphe etmemeleri de bu sebepledir.

Bu ziyaretgah, hicri beşinci asırda Askalan'dan nakledilerek ihdas edildi. Bundan kısa bir müddet sonra son sultanları Azid'in ölümüyle Fatimilerin hakimiyeti de son buldu.

Ali'nin oğlu Hüseyin'in -Allah ikisinden de razı olsunbaşının nerede olduğu konusunda ilim ehlinin tercihi. Zübeyr b. Bekkar'm "Ensabu Kureyş" kitabında zikrettiğidir ki Zübeyr b. Bekkarbu konularda oldukça geniş bilgi sahibi ve en güvenilir tarihçidir. Ona göre, Hüseyin'in başı Medine'ye götürülmüş ve burada defnedilmiştir. Zübeyr'in bu söylediği gayet uygundur çünkü kardeşi Hasan

amcasının babası Ab-bilibas oğlu Ali vs. gibi yakınları burada gömülüdür.

"Zü'n-Nesebeyn beyne dihye ve'l-Huseyin" lakabıyla nen EbuM-Hatîab b. Dihye, "el-Îmu'l-Meşhur fi fadli-Eyyam ve's-Şuhur" isimli eserinde Zubeyr b. Bekkar'ın Muhammed b. Hasan hakkında söylediklerini söz konusu e-derken şöyle demektedir: "Hüseyin'in başı getirildiğinde Ümeyyeoğulları Amrb. Said'inyanındaydılar. O sırada bağırıp çağırmalar duydular. Ne oluyor? diye sorduklarında kendilerine: Bunlar Haşimoğullan'mn kadınları Ali'nin oğlu Hüseyin'in başı getirildi ve Hüseyin'in başını gördüklerinde ağlamaya başladılar denildi. Ali'nin oğlu Hüseyin'in başı getirildi ve Amr'ın yanma içeriye alımlı. Bunun üzerine Amr: "Allah'a yemin ederim ki. Emirü'l-Mü'rninin'in onu bana göndermesini arzu etmezdim." Ebu Hattat), bunları naklettikten sonra şöyle demektedir: "Bu Rivayet Hüseyin'in başının Medine'ye getirildiğine delildir. Zaten bu konuda sahih olan da budur. Bu rivayeti bize nakleden Zübeyr neseb ilminin en bilginidir." Ebu'l-Hattab. daha sonra şöyle devam etmektedir: "Başının Askalan'daki bir zi-yaretgahta olduğuna dair iddialar, batıl olup azıcık akıllı olan kimse buna inanmaz. Çünkü Ümeyyeoğulların, -ortaya koydukları öldürme, düşmanlık ve kinleriyle birlikte-başın üzerinde bir ziyaretgah inşa etmeleri düşünülemez.

Ubeydoğulları'nın ej-Kasım İsa b. ez-Zafir isimli sultanlarının hakimiyeti döneminde son günlerini yaşarken gider ayak yaptıkları tahribat çok büyük olmuştur. Söz konusu kişi, beş yaşını henüz doldurmuştu ki hilafet makamına getiriilmiş. Bu zat, 544 hicri yılı Muharrem ayının birinde Cuma günü dünyaya gelmiş, babası Ez-Zafir'in Öldürülme-siyle de 549 yılı Muharrem ayının sonunda perşembe günü sabahı kendisine biat edilerek hilafet makamına gati)mişT tir. Dolayısıyla ne yaptığı akidler. ne de anlaşmalar caizdir. Ölümü de 555 hicri Recep'in bitimine 13 gün kala Cuma gecesi olduğuna göre onbir yaşındayken ölmüştür. İşte bu kişinin hilafeti döneminde Kahire'dekt ziyaretgah ihdas edilmiş ve Askalan'dan getirilen kemiklerle beraber halkın gözü önünde o baş bu ziyaretgaha

konulmuştur. Şüphesiz bu hareket tamamen kasıtlıydı ve halkın gözünü boyamayı hedef ediniyordu. Böylece cahil halkın kendilerine meyletmelerini sağlamağa çalışıyorlardı': Hüseyin'in (r.a.) öMürümesiyle ilgili eser verenlerin hepsi, mübarek başının batıya götürülmediği konusunda ittifak etmişlerdir. Ebu'i-Hattab b. Dihye'nin söz konusu ziyaretgahla ilgili görüşü de budur. İbn Dihye bu ziyaretgahın uydurma mahsûlü olduğunu ve i-lim ehlinin bu konuda ittifak ettiklerini söylemektedir.

Bu benzeri konularda söylenecek çok şey vardır.

Osman (r.a.). Hüseyin (r.a.) ve benzerlerinin Öldürölmeleri, bir çok fitnenin, yalan ve uydurmanın doğmasına sebep olmuş, mütekaddimin ve müteahhirinden bir çok kişi bu konulara bulaşmış. Emirü'l-Mü'minin Osman (r.a.) ve Mü'minin Ali (r.a.) hakkında bir çok yalanlar uydurulmuştur. Sevenleri birtakım yalanlar uydururken sevmeyenleri de başka yalanlar uydurmuştur. Özellikle Osman'ın (r.a.) öldürölmesinden sonra yalan kapısı ardına kadar açılmıştır.

Emirü'l-Mü'minin Ali b. Ebi Talib hakkında her iki taraf bir sürü yalan uydurulmuştur ki Ali bunlardan beridir. Bidat, uydurma ve yalan arttıkça artmıştır. O kadar şey uydurulmuştur ki bunların hepsini sıralamak uzun sürer. Me-sala müteahhirinden pek çoğu Aşure gününü uydurmuşlardır. Bir grup bu günü yas günü ilan etmiş, bu günde mersiyeler okunmaya, ah-ü figan naraları atmaya, insanlar kendi vü-cudlanna ve hayvanlara işkence yapmaya, Allah'ın velilerine sövölüp EhJ-i Beyt hakkında yalanlar uydumaya ve Allah'ın kitabıyla Rasulü'nün sünnetinde yasaklanmış daha nice münkerler işlemeye başlanılmıştır.

Hüseyin (r.a.) bu günde şehid edilmekle Allah tarafından yüceltilmiş, onu öldüren, öldürölmesine yardımcı olan ve bu işe rıza gösterenleri da alçaltmıştır. Kendisinden önce şehid edilenler, onun için güzel bir numunedir. O da, kardeşi de Cennet ehli gençlerin efendileridir. Onlar İslam'ın hakimiyeti döneminde yaşamış hicret, cihad ve Allah yolunda .eziyet gibi diğer Ehl-i Beyt'innaiJ oldukları

meziyetlere nail olmamışlardı. Allah, şereflerini tamamlamak ve derecelerini yükseltmek için onlara şehid olmayı nasip etmiştir. Hiç şüphesiz Hüseyin (r.a.) öldürülmesi büyük bir musibettir ve musibetler gelip çattığında Yüce Allah;

"İnna lillah ve inna ileyhi raciun" dememizi şu sözleriyle emretmektedir^[138]

"Sabredenleri müjdele. Onlara bir musibet eriştiği zaman: 'Biz Allah içiniz ve O'na dönücüyüz' derler. İşte Rablerinden bağışlamalar ve rahmet hep onlaradır ve doğru yolu bulanlar da onlardır." (Bakara: 2/155-157)

Buhari ve Müslim'in naklettikleri bir hadiste Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Başına bir musibet geldiğinde: 'Biz Allah içiniz ve biz O'na dönücüyüz. Allah'ım, bu musibet sebebiyle ben mükafatlandır, onun yerine bana daha hayırlısını ver' diyen hiçbir müslüman yoktur ki Allah onu mükafatlandırmasın ve musibetini hayırlı bir şeye döndürmesin."

Bu konudaki rivayetlerin en güzeli İmam Ahmed ve İbn

Mace'nin, Hüseyin'in kızı Fatıma'nın babasından naklettiği şu hadistir: Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Başına bir musibet gelmiş bir müslümanın musibeti söz konusu edildiğinde -velevki o musibet çok önce vu-kubulmuş olsun- 'Biz Allah içiniz ve biz Ona dönücüyüz' diyen hiçbir müslüman yoktur ki Allah ona, o musibet vukubulduğu günkü mükafatı vermesin.^[139]

Bu hadisi, babasının şehid edilişine şahid olan Fatıma b-a-bısından naklen rivayet etmektedir.

Bilindiği gibi. üzerinden bunca yıl geçmesine rağmen Hüseyin'in (r.a.) başına gelen musibet hala söz konusu edilmektedir. İslamın güzel taraflarından biri de. Rasulullah'ın (s.a.v.) bu hadisinin Hüseyin

(r.a.) tarafından rivayet edilmiş olmasıdır. İşte Hüseyin (r.a.)'in başına gelen musibet tekrar edildiğinde: "Biz Allah içiniz Ö'na dönücüyüz" diyen müslüman, bu musibetin vukubulduğu günkü müslümanla-rııı hakettiği mükafatı hakeder.

Ama aradan bunca yıl geçmesine rağmen bu musibet söz konusu edildiğinde Rasulullah'm (s-.a.v.) yasakladığı tavırları takınmanın, mesala yüzünü gözünü tırmalayıp elbiselerini parçalayanın da cezası şiddetlenmektedir. Buhari ve Müslim'in İbnMes'ud'dan naklettikleri bir hadiste Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Üstünü başını yolan ve cahiliyet çağrısıyla çağıran bizden değildir." [\[140\]](#)

Yine ikisinin rivayetine göre Ebu Musa el-Eş'ari (r.a.) şöyle demiştir:

"Rasulullah'm beri olduğundan ben de beriyim: Rasulullah (s.av.): "Musibet esnasında başım yolan (veya tıraş eden) kadından, bağırp çağıran ve üstünü baş mı yolan kadmdan beriydi. [\[141\]](#)

Müslim'in. Ebu Malik el-Eş'ari'den bir rivayeti de şöyledir: RasufuIIah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Ümmetimde cahiliyetten dört husus olacak ki kadınlar bunu pek terketmeyecekler: Soyuyla övünme, soyundan dolayı başkasını kınama, yıldızların hareketlerinden yağmurun yağacağını bekleme ve ölü üzerine feryat edip cahiliyet hasletlerini sıralama. [\[142\]](#)

RasuluIIah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Biri öldüğünde bağırp çağıran ve cahili davranışları döküp sıralayan kadın. Ölümünden önce tevbe etmediği takdirde Kıyamet günü üzerinden katrandan bir elbise ve uyuzluktan oluşmuş zırh giymiş olarak haşrolunur. [\[143\]](#)

Bu husustaki rivayetler pek çoktur.

Bir de buna müminlere haksızlığın, onları lanetleme ve onlara sövmenin, ayrılık ve ilhad ehlinin dine saldırma hedeflerine yardımcı olma ve benzeri daha sayısız kötülöklere sebep olmanın ilave edildiğini düşünöcek olursak, vebalin ne kadar büyüdüğünü varın siz hesaplayın. [\[144\]](#)

Aşure Günü:

" Sünnet ehlinden olduğunu iddia edenlerin bir kısmı da bugünle ilgili birtakım mevzu hadisler rivayet eder veya kendilerine rivayet edilir. Onlar da diğerlerine muhalefet ederek bu rivayetleri esas alırlar. Böylece batıla batıla karşılık verirler. Karşı tarafın yaptıkları daha bozuk ve ilhad ehline daha yarayışlı olmasına rağmen bidati başka bir bidatle reddetmeye kalkışırlar. Mesela bu konuda nakledilen uzun bir hadisin bir bölümü şöyledir:

"Kim Aşure günü yıkanırse, o yıl hastalanmaz ve kim gözlerine sürme çekerse o yıl gözünden rahatsız olmaz. Kına yakan... muşafaha eden..." vs. hadisler bazı hadis ehli tarafından tasvib görmüş "sahihtir, şened-i sahihin şartalan-na haizdir" gibi nitelemelerle nitelenmiş olsalar da hadise gerçekten vakıf ilim ehlinin ittifakıyla uydurmadır. Bu konuyu başka yerde etraflı bir şekilde anlattık.

Müslüman müçtehidlerden hiçbirisi, bugünde yıkanmayı, sürme çekmeyi, kına yakmayı ve benzen şeyleri müstehap görmemiş, sözüne güvenilir. Allah'ın emir ve neni yi e-rini öğrenmek için kendisine danışılır hiçbir mü si uman alim böyle bir şey dememiş: ne Rasulullah (s.a.v.), ne Ebu Bekir, ne Osman, ne Ali böyle bir şey yapmıştır.

Hadis alimlerinin eserlerinde, ne Ahmed. İshak, Ahmed b. Munay el-Hurneydi. ed-Dalani. Ebu Ya'lael-Mevsili ve benzerlerinin müsnedlerinde. ne sıhah ne Sünen'ler gibi konularına göre hadisleri toplayan kitaplarda, ne Malik, Veki". Abdurrezzak. Said b. Mansur,

İbn Ebi Şeybe ve benzerlerinin müsned ve eserleri cemedanlerde böyle bir hadis rivayet edilmemiştir.

Ayrıca heva ehli bu gibi şeyleri yapanların Ehl-i Beyt'e düşmanlıklarından, onlara olan kinleri tatmin etmekten kaynaklandığını ileri sürerler. Ancak Ehl-i Sünneften olan kişi, bunu kesinlikle reddeder: Ehl-i Beyt'e bir düşmanlığının bulunmadığını; aksine Ehl-i Beyt'i sevmek konusunda herkesten daha haklı ve onlara bağlı olduğunu belirterek cevap verir. Bu iddiasında haklıdır da. Ne var ki Ehl-i Sünnet'ten Aşure günü bu gibi şeyleri yapmanın müstahap okluğunu söyleyenler, bir şüphe ve yanlışlık eseri bu görüşe inanmışlardır. Kim böyle bir şeyi başlatmış; kastı. Ehl-i Beyt'e düşmanlık mıydı, başka bir şey miydi, onu Allah bilir. Ama şunu kesin olarak biliyoruz ki: Allah'ın gösterdiği yolun başkasını yol edinmek, sapıklıktır.

Bize düşen: Rabbimizin indirdiği Kitap ve hikmete tabi olmak, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerin, sıddıkfann. şehid ve salihlerin yoluna, sırat-] müstakime sarılmak; hep birlikte Allah'ın ipine tutunarak tefrikaya düşmemek. Allah'ın emrettiği marufu emredip yasakladığı münkerden sakınmak ve amellerimizde sadece Allah'ın rızasını gözetmektir. İslam dini işte budur.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır;

"Hayır, kim işini güzel yaparak özünü Allah'a teslim ederse, onun mükafatı, Rabbinin yanındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir." (Bakara: 2/112)

"Hangi insan, din yönünden, iyilik edici olarak yüzünü Allah'a teslim edip dosdoğru İbrahim dinine tabi olandan daha güzel olabilir. Allah, İbrahim'i dost edinmişti. (Nisa: 4/125)

"Onlar bir kötülük yaptıkları zaman: 'Babalarımızı bu yolda bulduk. Allah da bize böyle emretti' derler. 'Allah kötülüğü emretmez de. Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?' De ki: 'Rabbim bana adaleti emretti. Her mescitte yüzlerinizi O'na doğrultun

ve dini yalnız kendisine has kılarak O'na yalvarın. İlkin sizi yarattığı gibi yine O'na döneceksiniz'. (O) bir topluluğu doğru yola iletti, bir topluluğa da sapıklık müstehak oldu. Çünkü onlar, şeytanları Allah'tan başka dostlar tuttular ve kendilerinin de doğru yolda olduklarını sanıyorlar. (A'raf: 7/28-30)

"Ey inananlar, Allah'tan, O'na yaraşır biçimde kor-r-kun ve ancak müslümanlar olarak ölü. Ve topluca Allah'ın ipine yapışın, ayrılmayın: Allah'ın size olan nimetini hatırlayın: Hani siz birbirinize düşman idiniz. (Allah) kalplerinizi birleştirdi. O'nun ni m etiyile kardeşler haline geldiniz. Siz ateşten bir çukurun kenarında bulunuyordunuz. (Allah) sizi ondan kurtardı. Allah size ayetlerini böyle açıklıyor ki, yola gelesiniz, içinizden hayra çağıran, iyiliği buyurup kötülükten meneden bir topluluk olsun; işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Kendilerine açık deliller geldikten sonra ayrılığa düşüp ihtilaf edenler gibi olmayın. İşte onlar (evet) onlar için (Kıyamet günü) büyük bir azap vardır. O gün bazı yüzler ağarır, bazı yüzler kararır. (Al-i İmran: 3/102-106)

İbn Abbas. "Sünnet ve Cemaat Ehlinin yüzü ağarır, bidat ve ayrılık ehlinin ise. yüzü kafanı" demiştir.

Yüce Allah yine şöyle buyurmaktadır:

"Dinlerini parça parça edip, grup grup olanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur. (En'am: 6/159)

"Oysa kendilerine, dini yalnız Allah'a halis kılarak, Allah'ı birleyenler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları, zekatı vermeleri emredilmişti. İşte doğru din budur. (Beyyine: 98/5) [\[145\]](#)

Bazı Türbeler:

Uydurma olan sadece bu türbeler değil, peygamberlere ve başkalarına nisbet edilen türbeler de böyledir. Mesela Ba'lbek yakınlarında Lübnan dağının eteklerindeki "Nuh Mezarı", Dımaşk Mescidi'nin güneyindeki "Hud Mezarı" da uydurmadır. Aslında buradaki kabir. Muaviye b. Ebi Süf-yan'ın mezarıdır. Yine Dımaşk'ın doğusundaki "Ubeyy b. Ka'b'm mezarı"nm da aslı yoktur. Çünkü Ubeyy Dımaşk'a gelmiş değildir. Alimler bu konuda ittifak halindedir.

Aynı şekilde Dımaşk'ta Rasulullah'ın (s.a.v.) hanımlarına nisbet edilen mezarların da aslı yoktur. Çünkü hepsi Medine'de vefat etmişlerdir.

Yine Mısır'da "Ali b. Hüseyin"1. "Ca'fer es-Sâdık" ve benzerlerine nisbet edilen mezarların da aslı yoktur. Bu konuda alimler ittifak etmiş/erdir. Ali b. Hüseyin'in ve Ca'feres-Sadık'ın da mezarları Medine'dedir. Abdülaziz el-Kinani'nin belirttiğine göre Peygamberimiz'in mezarı hariç hiçbir peygamberin mezarı belli değildir. Başkaları İbrahim'in (a.s.) mezarının da belli olduğunu söylemişlerdir.

Kabirlerin yerlerinin ilim ehline ke.sin olarak bilinmemesi, yerlerini tesbit etmenin dini bir mesele olmaması sebebiyledir. Nitekim Rasufullah (s.a.v.), mezarların mescit edinilmelerini yasaklamıştır. Yerlerini bilmek, dini bir mesele olmayınca tesbit edilip korunmaları da gerekmemiştir.

Allah'ın, Peygamberini kendisiyle gönderdiği ilme gelince, o, zaptedilmiş ve korunmuştur. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"O zikri (Kur'ani) biz indirdik, biz; ve onun koyucusu da elbette biziz!" (Hicr: 15/9)

Sahih hadislerde Rasulullah şöyle buyurmuştur:

"Ümmetimden bir zümre daima hak üzere olacaktır. Muhalif olanlar ve onlardan uzak duranlar, onlara bir zarar vermeyeceklerdir."

Bu uydurmaların aslı ise, sapıklık, bidat ve şirktir. Sapıklık oluşu; bu ziyaretgahları ziyaret için yolculuğa çıkmanın, onların bulunduğu yerde namaz kılma, dua etme, kurban kesme, onları öperek selamlamanın ve buna benzer hususların, iyilik ve dini amellerden olduğunun samılmasıdır. Hatta el-Murtaza ve Ebu Ca'fer et-Tusi'nin şeyhi, eş-Şeyhü'l-Mufid lakabıyla bilinen ve Rafizilerin imamlarından biri olan Mu-hammed b. en-Nu'man'ın yazdığı ve "el-Hacc ila ziyareti'l-Meşahid" ismini verdiği büyükçe bir kitabını gördüm. Bu kitapta RasuiMah (s.a.v.) ve Ehl-i Beyt'e atfedilen öyle rivayetler var ki bu ziyaretgahları ziyaret edip haccetmek konusunda söylenenler, Allah'ın Evi'ni haccetmek konusunda söylenmiş değildir. Oysa naklettiklerinin hepsi en açık yalan ve iftiradan ibarettir. Bu kitapta gördüğüm yalan ve iftiralar, okuduğum Yahudi ve Hristiyan kitapların bir-çoğunudaki yalan ve iftiralardan daha çoktur. Aslında bu gibi bidatleri çıkaran ve uyduranlar, münafık ve zındıklardan bir grup olup gayeleri insanları Allah'ın yolundan alıkoymak, İslam dinini bozmaktır. İnsanlara, dini Allah'a halis kılmanın zıttı olan şirki, dini bir kalıp içerisinde sunmaya çalışıyorlar. Nitekim İbn Abbas ve seleften başkaları, Yüce Allah'ın Nuh kavmiyle ilgili olarak buyurduğu:

"Dediler ki: 'İlahlarınızı bırakmayın, ne Vedd'i, ne Suva'ı, ne de Yeğus'u, Yeuk'u ve Nesr'i bırakmayın."

(Nuh: 71/23) ayetinin tefsirinde şöyle demişlerdir: Ayette isim geçenler, Nuh kavminden salih kimselerdir. Öldüklerinde o dönemdeki insanlar bunların kabirlerine üşüştiler, sonra da heykellerini yaptılar. Bu hususu Buharı, Sahih'inde zikretmekte, kitabının evvelinde peygamberlerin kıssalarını anlatırken ve başka yerlerde etraflı bir şekilde anlatmaktadır.

Bu sebepledir ki Sabii müşrik filozoflardan bazıları bu şirki destekler mahiyette eserler yazmış, Allah ve Rasulu'ne düşmanlıkta Batını Karmatilerle işbirliği etmişlerdir. Ne yazık ki bu çabalarıyla bir çok kimseyi fitneye sürüklemiş ve onları Allah'ın dininden alıkoymuşlardır.

Temel vasıfları mescitleri işlevsiz kılarak türbeleri tazim etmektir. Türbeleri tazim, onları hacetme, onları Allah'a ortak koşma gibi hususlarda Allah'ın, Rasulu'nun ve hidayet imamlarının emretmediği şeyler yaparlar. Hatta değil emrettikleri, Allah ve Rasulü'nün mümin kullara yasakladıkları fiilleri işlerler.

Allah'ın inşa edilmelerini ve onlarla isminin ahnması istediği mescitlere gelince, onları harabeye çevirirler. Ancak masum bir imamın peşinde namaz kılınabileceği ve benzeri safsataları ileri sürerek bazen bu mescitlerde ne

Cuma. ne de diğer vakitleri kılarlar.

Ali "nin (r.a.) masum olduğu ve hilafetinin nasslarla sabit olduğu bidatini ilk ileri süren kişi. bu münafıkların piri olan. yahudi Abdullah b. Sebe'dir, Pavlos'un Hristiyanlık dinini bozduğu gibi o da müslüman görünerek İslam dinini bozmak istemiştir. Bu şahsın Ebu Bekir ve Ömer'e dil uzattığını duyan Ali (r.a.) onu Öldürmek istemiş ama kaçıp kurtulmuştur. Nitekim Ali (r.a.), kendisinin ilah olduğunu iddia eden Gulat'ı yakmıştır. Kendisini Ebu Bekir ve Ömer'e tercih eden Mufaddite hakkında da şöyle demiştir:

"Beni Ebi Bekir ve Ömer'den üstün tutan biriyle karşılaşırsam mutlaka ona müfteri cezasını uygulayım."

Münafık zındıkların peşinden giden bu müfteri sapıklar, bu gibi iftira ve bühtanlarıyla İslam'ın şiarını, direğinin ayakta durmasını, kısaca Rasulullah'in (s.a.v.) rehberlik ettiği hidayet sünnetini engelliyor ve ne Cuma. ne de cemaat namazlarını kılıyorlar.

İşte bu yoldan gidenler, türbelerle mescitleri eşit tutmaktadırlar. Hatta namaz, kıraat, zikir ve benzeri şeylerin camide icra edilmeleri meşru olduğu gibi, bunların türbelerde icra edilmesini de meşru görürler. Bazen hal ve kal lisanlarıyla kabir ve türbelerle ibadetin Allah'ın evleri olan mescitlerden daha faziletli olduğunu bile söylerler. Hatta daha ileri giderek, onlardan biri dua, ya da tevbe etmek istediği zaman, şeyhi veya ta'zim ettiği başka birinin mezarına giderek ne

mescitlerde, ne seher vakitlerinde, ne de bir ve fcâhhar olan Allah'a secde ederken kendisinde müşahade edemeyeceğim bir huşu ve tezellû ile dua ettiğini görürsün.

Nihayet öyle bir noktaya gelindi ki, cahillerinden pek çoğu, tıpkı hristiyanların İsa (a.s.) ve annesinden talepte bulundukları gibi ölümlere dua eder, onlardan istiğasede bulunurlar; ölümlerden sıkıntılarının giderilmesini, isteklerinin yerine getirilmesini, düşmanlarına karşı zafere ulaşmalarının, üzerlerinden musibet ve belaların kaldırılmasını ve bunlar gibi ancak yerin ve göklerin Raböinden istenebilecek şeyleri isterler.

Öyle ki aralarından biri hacca gitmek istediği zaman maksadı, Allah'ın kendisine farz kıldığı "Allah'ın kutsal evini" ziyaretten çok, Medine'yi ziyaret etmektir.

Rasulullah'm teşvik ettiği mescidinde namaz kılmayı önemsemezler. Oysa sahih bir hadiste Rasulullah (s.a.v/) şöyle buyurmaktadır;

"Mescid-i Haram hariç, benim şu mescidimde namaz kılmak başka mescidlerde kılınan bin namazdan hayırlıdır.^[146]

Yine, nerede bulunursa bulunsun, Allah'ın emrettiği Rasulullah'a (s.a.v.) salat ve selam getirmeyi önemsemez, Rasulullah'ın (s.a.v.) emirlerine uymayı, Sünneti'ninpeşinden gitmeyi, ona değer vermeyi gözardı eder. Oysa Rasulullah'! kendi aile efradından, malından ve bütün insanlardan, hatta kendi nefsinden daha çok sevmesi gereklidir. Bütün bunları bırakır ama Rasulullah'ın veya başka birinin mezarını ziyaret etmeyi hedef edinir. Halbuki ne Allah ve ne Rasulü böyle bir şeyi emretmiş, ne ashab böyle davranmış ve ne de müctehid imamlar bunu hoş karşılamışlardır.

Belki haccetmekten çok, hacca gitmekteki maksadı Rasulullah'ın kabrini ziyaret etmek veya ikisini de eşit tutmaktır ki bu, müslümanlarm itifakı ile sapıklıktır. Aslında -Peygamber kabri olsun, başka birinin kabri olsun- kabir ziyareti maksadıyla yolculuğa çıkmak

alimlerin cumhuri tarafından yasaklanmıştır. Hatta, bu yolculuğun, yasaklanmış bir yolculuk olması sebebiyle özellikle orada namaz kılmanın hedef edinilmesini de yasaklamışlardır. Bunun delili ise, Buhari ve Müslim'de nakladilen şu hadistir:

"Sadece üç mescid için yolculuğa çıkılabilir: Mescid-i Haram, Mescid-i Aksa ve benim bu mescidim. [\[147\]](#)

Kabir ziyaretleriyle ilgili hadislerin hepsi zayıftır, hatta mevzudur. İmam Malik ve Medine m üctehiâl erin den başkaları, kişinin: "Peygamber'in kabrini ziyaret ettim" demesini hoş kalamazlardı. Sünnet olan; Rasuluİlah'ın (s.a.v.) kabrinin yanma gelindiğinde ona selam getirmektir. Nitekim Sahabe ve Tabiin böyle yapıyorlardı. Bu konuyu başka yerde etraflıca anlattık.

Kabe'den başkasını tavaf etmek de aynı durumdadır. Kabe'den başka bir yerin tavaf edilmesinin caiz olmadığı hususunda müslümanlar ittifak halindedir. Ne Beytü'l-Mak-dis'teki Sahra (kaya)mn tavaf edilmesi, ne Rasuluİlah'ın (s.a.v.) gömülü bulunduğu odanın, ne Arafat'taki Kub-, benin, ne de başka bir yerin tavaf edilmesi caizdir.

Aynı şekilde iki Rük-n-i Yemani dışında bir yerin selam-lanması ve öpülmesi de müslümanların ittifakı ile caiz değildir. Hacer-i Esved hem selamlanır, hem de öpülür. Rük-n-i Yemani ise sadece selamlanır. Öpüleceğinin söylenmesi zayıf bir görüştür.

Bu ikisinin dışındaki yerlerin, mesela Beytullah'ın yan taraflarının ikiRük-n-i Sami'nin, Makam-ı İbrahim'in, Sahra'nın, Rasulullah'ın (s.a.v.) gömülü bulunduğu odanın, sair peygamber veya salihlerin mezarlarının selamlanması ra, öpülmesi de caiz değildir.

Buhari ve Müslim'in Ebu Hureyre'den naklettikleri bir hadiste Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allah yahudi ve hrıstiyanları gebertsin; çünkü onlar, peygamberlerinin kabirlerini mescit edindiler. [\[148\]](#)

Müslim'in rivayeti ise şöyledir:

"Allah, yahudi ve hristiyanlara lanet etsin; çünkü onlar, peygamberlerinin kabirlerini mescit edindiler. [\[149\]](#)

Yine Buhari ve Müslim'in nakline göre Aişe ve tbn Abbas şöyle demişlerdir;

"Rasulullah(s.a.v.) hastalığında yüzünü bir örtü ile örtmeye başladı. Örtü kendisine sıkıntı verdiğinde yüzünü açar ve o haldeyken:

'Allah, yahudi ve hristiyanlara lenet etsin; çünkü onlar, peygamberlerinin kabirlerini mescit edindiler. [\[150\]](#)

buyurarak yaptıklarından sakındırıyordu.

Yine Buhari ve Müslim, Aişe'den şunu nakletmişlerdir. Rasulullah (s.a.v.) vefatıyla sonuçlanan hastalığı sırasında şöyle buyurdu:

"Allah, yahudi ve hristiyanlara lanet etsin; çünkü onlar, peygambelerinin kabirlerini mescit edindiler."

Rasulullah eğer kabrinin mescit edinilmesinden endişe etmeseydi, kabrim açığa yaptırırdı.

Müslim'in Cündep'ten rivayetine göre Peygamber (s.a.v.) vefatlarından beş gün önce şöyle buyurmuştur:

"Allah, sizden birinizi dost edinmekten beni müstağni kıldı. Şayet ümmetimden birini dost edinseydim, Ebu Bekir'i dost seçerdim. Allah, İbrahim'i dost edindiği gibi beni de dost edinmiştir. Sizden önce birtakım kimseler, kabirleri mescitler haline getirirlerdi. Dikkatli olun, kabirleri mescitler yapmayın. Bundan sizi nehyediyorum. [\[151\]](#)

Müslim'in, Ebu Mersed el-Ganevi'den nakline göre Rasuhıllah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Mezarların üzerine oturmayın ve onlara doğru namaz kılmayın. [\[152\]](#)

Ebu'Said ei-Hudri (r.a.) Rasulullah"ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

"Mezarlıkla hamam hariç, yeryüzünün tamamı mesçittir."

Hadisi. Ebu Davud, Tirmizi ve İbn Mace gibi Sünen sahipleri nakletmiştir. Mürsel bir rivayet olması gerekçesiyle kimileri bu hadisi illetli kabul etmiştir. Hafız ise sahih olduğunu söylemektedir.

Buharı ve Müslim, Aişe'nin (r.a.) şöyle dediğini naklet-mişlerdir:

"Rasulullah (s.a.v.) rahatsızlandığında hanımlarından biri kendisine. Habeşistan'da gördüğü 'Mariye' ismi verilen bir kiliseden sözetti. Ümmü Seleme ve Ümmü Habibe, Habeşistan'a gitmiş o kiliseyi görmüşlerdi. Rasulullah (s.a.v.) başını kaldırdı ve şöyle buyurdu:

"Onlar öyle kimselerdir ki aralarından salih biri vefat ettiğinde kabrinin üzerine bir mescit inşa eder ve içinde o resimleri yaparlar. İşte onlar Allah indinde insanların en kötüleridir. [\[153\]](#)

İbn Abbas'ın şöyle dediği nakledilmiştir:

"Rasulullah (s.a.V;), kabirleri ziyaret eden kadınları ve kabirler üzerine mescit inşa edip kabirleri bir örtü ile Örttenleri lanetlemiştir. [\[154\]](#)

Bu hadisi Ebu Davud, Nesai ve Tirmizi gibi Sünen sahipleri nakletmişlerdir. Tirmizi, hadisin hasen olduğunu belirtmiştir. Tirmizi'nin bazı nüshalarında ise, sahih olduğu yazılıdır.

Malik'hi Muvatta'ında Rasulullah'm (s.a.v.):

"Allah'ım, kabrimi tapılan bir put kılma. [\[155\]](#) dediği nakledilir. Ebu Davud'un Sünen'inde de şöyle dediği nakledilmektedir:

"Kabrimi bayram yeri ve evlerinizi de mezarlık haline getirmeyin. ^[156]

Mescitlerde namaz kılmak. Kur'an okumak, dua etmek ve benzen ibadetlere gelince. Yüce Allah bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın mescitlerinde, Allah'ın adının anılmasına engel olan ve onların har ab olmasına çalışandan daha zalim kim vardır?" (Bakara: 2/114)

Yine şöyle buyu itti aktadır:

"Allah'ın mescitlerini ancak, Allah'a ve Ahiret gününe inanan, namazı kılan, zekatı veren ve Allah'tan başka kimseden korkmayanlar onarırlar. İşte onlar, doğru yolu bulanlardan olabilirler. (Tevbe: 9/18)

Tirmizi'nin nakline göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Kişinin camiye gitmeyi ihtiyat haline getirdiğini görürseniz, imanlı olduğuna şahadet ediniz. Çünkü Yüce Allah: 'Allah'ın mescitlerini, ancak Allah'a ve Ahiret gününe inanan, namazı kılan' buyurmuştur. ^[157]

Yüce Allah yine şöyle buyurmaktadır:

"De ki: 'Rabbim bana adaleti emretti. Her mescitte yüzlerinizi O'na doğrultun ve dini yalnız kendisine has kılarak O'na yalvarın. İlkin sizi yarattığı gibi yine O'na döneceksiniz.'" (A'raf: 7/29)

"Mescitler, Allah'a mahsustur. Allah ile beraber bir başkasına dua etmeyin." (Cin: 72/18)

"(Bu kandil) Allah'ın yükseltilmesine ve içlerinde adının anılmasına izin verdiği evlerdir. Onların içinde sabah-akşam O'nu teşbih ederler."

"Mescitlerde ibadete çekilmiş iken kadınlara yaklaşmayın. (Bakara: 2/187)

Buharı ve Müslim'de nakledildiğine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Kişinin mescitte kıldığı namaz, evinde ve işyerinde kıldığı namazdan yirmibeş derece üstündür. [\[158\]](#)

Bir rivayette ise:

"Cemaatle namaz, sizden birinizin yalnız başına kıldığı namazdan yirmibeş derece üstündür. [\[159\]](#)denilmektedir.

Başka sahih bir rivayette ise şöyle buyurulmaktadır:

"Münafıklara en ağır gelen namaz yatsı ve sabah namazlarıdır. Ama bu namazlardaki büyük sevabı buseydiler, sürünerek de olsa, onlara gelirlerdi. Öyle azmettim ki, birine emredeyim cemaate namazı o kıldırsın. Ben de, beraberlerinde odun demetleri bulunan birkaç kişiyle çıkayım ve cemaate gelmeyenlerin evlerini ü-zerlerinde yakayım. [\[160\]](#)

Müslim, Ebu Hureyre'nin şöyle dediğini nakleder:

"Rasulullah'a a'mabiri geldi ve:

'Ya Rasul'allah, beni mescide götürecek biri yoktur' diyerek evinde namaz kılmak üzere kendisine ruhsat vermesini istedi. Rasulullah ona ruhsat verdi. Ancak adam kalkıp gidecekken:

"Ezanın sesini duyuyor musun?" diye sordu. Adam

"Duyuyorum" deyince. Rasulullah:

"O halde çağrıya icabet et. [\[161\]](#)

Yine Müslim'in nakline göre Ebu Saidfr.a.) şöyle demiştir: Yarın müslüman olarak Allah'la karşılaşmak isteyen, namazlara çağrıldığı yerde onlara devam etsin. Çünkü Allah, Peygamberimize hidayet yollarını teşri buyurmuştur ve bu namazlar da bunlardandır. Şayet namazım evjilde kılan şu adam gibi namazlarınızı evlerinizde

kılırsanız., Peygamberimizin yolunu terketmiş olursunuz. Onun yolunu terkettiğinizde de sapıtmış olursunuz. Güzel güzef abdest alıp sonra da bu mescitlerden birine giden hiçbir kimse yoktur ki, attığı her adım için Allah ona bir iyilik yazmasın, bu sayede bir derecesini yükseltmesin ve günahlarından birini de bağışlamasın. Bizim zamanımızda ancak münafıklığı malum olanlar mescide gelmezdi. Hatta yalnız başına mescide gelmeyen kişi, başkalarının yardımıyla mescide getirilirdi."

Bu, geniş bir konudur. Yazdıklarımızla, bu hususta hanif tevhid ehlinin; Allah'ın kendisiyle Peygamberi'ni gönderdiği ve Kitabım kendisiyle indirdiği Allah dininin tabileri İbrahim itikadı ehlinin hidayet yolu ile hakkı batıla karıştıran ve hanif itikadı şirke bulayanların yolu arasındaki farka dikkat çekmek istedik.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Senden önce gönderdiğimiz elçilerimizden sor: Rahman'dan başka tapılacak ilahlar yapmış mıyız?"

(Zuhruf: 43/45)

"Senden önce hiçbir peygamber göndermedik ki ona: 'Benden başka ilah yoktur, bana kulluk edin!' diye i vah-yetmiş olmayalım." (Enbiya: 21/-25)

"Biz her ümmete, yalnız Allah'a ibadet etmeleri ve şeytandan da sakınmaları için bir peygamber gönderdik." (Nahl: 16/3.6)

"Oysa kendilerine, dini yalnız Allah'a halis kılarak, Allah'ı birleyenler olarak O'na kulluk etmeleri, namazı kılmaları, zekatı vermeleri emredilmişti. İşte doğru ilin budur." (Beyyine: 98/5)

"Sen yüzünü, Allah'ı birleyici olarak doğruca dine çevir: Allah'ın yaratma kanununa (uygun olan dine dön) ki, insanları ona göre yaratmıştır. Allah'ın yaratması değiştirilemez. İşte doğru din odur. Fakat insanların çoğu bilmezler. Yalnız O'na yönelin ye O'ndan

korkun; namazı kılın ve (Allah'a) ortak koşanlardan olmayın. (Onlar), dirilerini parçaladılar ve bölük bölük oldular. Her grup kendi yamndakiyle sevin(ip övünmektedir."

(Rum: 30/30)

Hiç şüphesiz Allah daha iyisini bilir.

Sahabe ve Tabiun'a gelince, müctehidlerden bazısı, Rasulullah'la (s.a.v.) beraberliği olan her kişinin beraberliği olmayan her kişiden mutlak olarak üstün olduğu görüşünü kabul etmektedirler. Bu sebeple karşılaştırmayı Muaviye ile Ömer b. Abdülaziz arasında yaparlar. Tabi bunu söyleyenler de, Ömert. Abdülazizi 'in yönetim tavırlarının, Muaviye'nin yönetim ve tavırlarından adil olduğunu itiraf ederler. Fakat Muaviye sahabe olduğu ve sahabenin, sahabe olma yönüyle elde ettiği dereceye başka biri ilmiyle ulaşamaz, derler.

Buhari ve Müslim'de nakledilen:

"Ashabıma sövmeyin, nefsimi elinde tutana yemin ederim ki sizden biriniz Uhud dağı kadar al tun infak etse, onların ne bir müd'düne (müd, bir ağırlık birimidir) ne de onun yarısına ulaşabilir.^[162] hadisini delil olarak zikrederler ve derler ki: Uhud dağının tamamı altun olsa, onlardan birinin müd'dünün yarısı bile olamayacağına göre faziletle onların öyle bir üstünlüğü var ki, hiç kimse, sahabe olmakla ulaştıkları dereceye ulaşamaz.

Meselenin açıklanarak ve ayrıntıları üzerinde durulacak birtakım yönleri var ki onları burada anlatmak yeri değildir.^[163]

SAHABEYE DİL UZATMAK

Ebu Bekir'e Dil Uzatanın Tevbesi Kabul Edilir Mi?:

İbnTeymiye'ye soruldu:

Ebu Bekir'e söven kimsenin durumu hakkında ihtilafa düşen iki kişiden biri: Allah böyle bir kimsenin tevbesini kabul ederken diğeri: Tevbesi kabul edilmez diyor. Siz bu konuda ne devsiniz?

İbn Teymiye'nin cevabı:

Müslüman müctehidlerin kabul ettiği doğru görüş; Allah'ın, tevbe eden herkesin tevbesini kabul edeceği şeklindedir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"De ki: 'Ey nefislerine karşı aşırı giden kullarım, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah bütün günahları bağışlar. Çünkü O, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.'" (Zümeri: 39/53) ayette yüce Allah, tevbe edene bütün günahları affedileceğini ifade etmektedir. Bu sebeple de, kayıt koymadan sözü ıtlak ve umum üzere kullanmıştır.

Herhalde sahabenin bazısına dil uzatmak, peygamberlere ya da Allah' a dil uzatmaktan daha büyük bir şey değildir. Kendi aralarında Peygamberimizde dil uzatan yahudi ve hristiyanlar tevbe edip İslam'ı kabul ettiklerinde, tevbele-rinin kabul edileceği konusunda müslümanlar ittifak etmişlerdir. Rivayet edilen:

"Sahabeme dil uzatmak, affedilmeyen bir günahdır.^[164] şeklindeki hadise gelince, tamamen uydurmadır. fedüme-yen şirk olsa bile, ondan tevbe edene affedilir. Bu hususta da müslümanların ittifakı vardır.

Beşer hakkının bulunduğu meselelere gelince, buna da iki vecihten cevap verilir:

Birincisi: Allah, hırsızlık yapan," lakap takan ve benzeri beşer hakkının tealluk ettiği günahlara tevbe etmeyi emretmektedir: Mesela yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık Allah'tan bir ceza olarak ellerin kesin! Allah daima üstündür, hikmet sahibidir. Kim yaptığı haksızlıktan sonra tevbe eder, halini düzeltirse, şüphesiz

Allah, onun tevbesini kabul eder. Çünkü Allah bağışlayan, merhamet edendir. (Maide: S/38-39)

Yine şöyle buyurmaktadır: birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın. İmandıktan sonra kötü ad(la çağrılmak), ne kötü bir şeydir? Kim tevbe itmezse, işte onlar, zalimlerdir," (Hucurat: 49/11)

Böyle bir kimse tevbe ettiği takdirde, kedisine haksızlık yapılan kişiye, uğradığı haksızlık oranında mükafat verilir.

İkincisi: Bu görüşte olanlar tevile başvuruyorlar. Rafizi bu yaptığından tevbe eder ve sahabenin faziletine itikad edip onları sever ve onlara dua ederse, diğer günahkarlar için söz konusu olduğu gibi kendisinin de kötülükleri iyiliklere dönüşür. [\[165\]](#)

İbn Me'sud Hakkında:

İbn Teymiye'ye soruldu:.

Çeşitli fesat konulan çevresinde bir araya gelmiş bir topluluk var. Aralarında öyleleri ver ki kendisine. İbn Mes'ud tarafından rivayet edilmiş Peygamber'in (s.a.v.) hadisleri okunduğunda, ya da; "bu, İbn Me'sud'un görüşüdür" denildiğinde, İbn Mes'ud'a atıp-tutmaya başlar, rivayetini zayıf görür. Sahabe arasında eksik biri olarak değerlendirilir. Hatta bazıları kıraatine önem vermez ve Kur'ari'dan sadece Muavvizeteyn surelerini harfettiğini ileri sürerler. Böyleleri hakkında ne dersiniz?

İbn Teymiye'.nin cevabı:

İbn Mesud -Allah kendisinden razı olsun-, sahabenin büyüklerinden ve en değerlilerindendir. Hatta Ömer (r.a.) onun hakkında:

"İlim dolu dağarcık" derdi. Ebu Musa da şöyle demektedir:

"RaSülullarTın (s.a.v.) evine çokça girip çıktığından dolayı Abdullah b. Me'sud'u Rasulullah'ın (s.a.v.) Ehl-i Beyt'inden sayardık." Rasulullah (s.a.v.) ona şöyle demiştir:

"Seni sakmdırıncaya kadar kapımı açabilir ve beni dinleyebilirsin. [\[166\]](#)

Sünelilerde ise şöyle bir hadis nakledilmektedir:

"Benden sonrakilere: Ebu Bekir ve Ömer'e uyun ve İbn Ümmü Abd'ın (İbn Mesudun) da yoluna sarılınız. [\[167\]](#)

Sahih bir rivayette de:

"Kur'an'ın indiği tazelikte okumak isteyen İbn Ümmü Abd'ın kıraati üzere okusun." buyurmaktadır.

Ayrıca Irak fethedildiğinde. Iraklılara Kur an ve Sünnet'i öğretmek üzere onu Irak'a göndermiştir. Irak'a gönderilen sahabenin de en bilgini odur.

Ebu Musa, yine şöyle demiştir:

"Şu büyük alim aranızda olduğu müddetçe bana bir şey sormayın."

İbn Me'sud'un kendisi de şöyle demektedir:

"Allah'ın Kitabrnı benden daha iyi bilen birini duysam ve develer bulunduğu yere ulaşabiliyorsa, mutlaka oraya giderim."

Ölmek üzere olan Muaz b. Cebel'in üzerine ağlayan Malik b. Yumahires-Sekseki'ye, Muaz'ın tavsiye ettiği üç

kişiden biri İbn Me'sud'dur. Bu tavsiye şu şekilde olmuştur: Muaz. Malik b. Yumahir'e:

"Niçin ağlıyorsun?" demiş, o da:

"Beni ağlatan ne aramızdaki akrabalık bağı, ne de senden dolayı elde edeceğim dünyalık bir menfaattir. Ben, ancak senden Öğrendiğim ilim ve iman için ağlıyorum" demiştir. Bunun üzerine Muaz ona şu tavsiyede bulunmuştur:

"İlim ve iman, onları aramakta olan için oldukları yerde duruyorlar, isteyen onları bulur. İlmî dört kişinin yanında ara. Eğer bunlar sana cevap veremiyorlarsa, yeryüzü halkının hepsi sana cevap veremezler demektir." Muaz. kendisine bu dört kişinin: İbn Me'sud, Ubeyy b. Ka'b, Abdullah b. Selam ravi dördüncü kişiyi tam hatırlayamadığı için ve öyle sanıyorum ki Ebu'd-Derda olduğunu söylemiştir.

Yine Muaz'm yeryüzünün en bilginleri sorulduğunda bunlardan birinin, Irak'taki İbn Mes'ud olduğunu söylemiştir. İbn Me'sud, ilim konusunda Ömer, Ali, Ubeyye ve Muaz tabakasındadır; yani sahabe alimlerinin ilk tabakasında yer almaktadır. Bu sebeple ona dil uzatan ya da rivayetin-ni zayıf olduğunu söyleyen ancak Ebu Bekir, Ömer ve Osman'a dil uzatan Rafizilerin cinsinden biridir. Onun bu tavrı, ya sahabe konusunda hiçbir bilgiye sahip olmadığına ya da zındıklık ve münafıklığa delalet eder. [\[168\]](#)

Ebu Hureyre Hakkında:

İbnTeymiye'ye soruldu:

"Musarrat^{[\[169\]](#)} meselesinde bir diğeriyle tartışıyor ve bu durumdaki hayvanı dileyen müşteri geri verebilir diyor ve Ebu Hureyre'den nakledilen müttefakun aleyh olan hadisi de bunun caiz olduğuna dair delil getiriyor. Hasmı buna muhalefet ederek şöyle diyor: Ebu Hureyre sahabenin fakih-lerinden değildi. Hatta Ömer b. Hattab çok hadis rivayet etmesini hoş karşılamamış; hadis rivayetini yasaklamış ve ona "Tekrar rivayet edecek olsan şöyle şöyle yaparım"

demıştır. İbn Abbas ve Aişe'de (r.a.), bazı rivayetlerini reddetmişlerdir. Bu hasmın söylediği doğru mudur? Ebu Hureyre hakkında bu tür söz söyleyen birine ne gerakir?

İbn Teymiye'nin cevabı;

Hamd Allah'adır. Yapılan bu itiraz birkaç yönden hatalıdır.

1-Sahabenin fakihlerinden olmadığı iddiası, yanlıştır. Çünkü Ömer b. el-Hattab. Ebu Hureyre'yi, halkı müslüman-lann en iyilerinden olan ve elçileri -Abdü'l-Kays Elçileri olarak bilinirler-Rasulullalr a (s.a.v.) hicret eden Bahreyn'e vali tayin etmiştir.

Ebu Hureyre bunların emiri idi ve fikhın en ince meselelerinde onlara fetva veriyordu. Üç talaktan az sayıdaki talakla boşanmış olup başka bir kocaya varan ve bilahare ilk kocasına dönen kadının bu ilk kocasının üç talaka sahip olup olmayacağı meselesi bunlardandır. Koca bu üç talaka sahip olacak mı? Nitekim İbn Abbas ve İbn Ömer'in görüşü budur. Ebu Hanife'nin görüşü de bu istikamettedir. Ayrıca Ömer'den gelen bir rivayet de bu şekildedir. Çünkü başkasıyla evlenmesi, üç talakı oltadan kaldırdığı gibi üçten az talakı da ortadan kaldırmaktadır. Yoksa ilk kocanın üçten az talakları devam edecek mi? Nitekim sahabenin büyüklerinden Ömer (r.a.) ve başkalarının görüşüyle Malik ve Şafii'nin mezhebi budur. Çünkü ikinci koca, ancak üç talakla gerçekleşen haramlığı ortadan kaldırmaktır. Üç talaktan az talakla boşanmış olan, henüz kocasına haram kılınmış bir duruma düşmemiştir. Başka biriyle evlenmiş olması, ilk kocanın üç talaktan az boşamaların hükmünü kaldırım z. Ebu Hureyre bu görüş doğrultusunda fetrmıştır. Daha sonra bunu Ömer'e bildirmiş. Ömer de bunu kabul etmiştir. Hatta: Başka bir fetva vermiş olsaydın, seni incitecek derecede döverdim, demıştır.

İşte Ebu Hureyre. İbn Abba.s ve başka sahabinin büyük fakihleriyle birlikte fikhın bu gibi ince meselelerinde fetva vermiş biridir. Nakledilen fetvaları onun bu gücünü ortaya koymaktadır. Nasıl Ömer ve Ali'nin. İmran b. Husayn ile Ebu Musa el-Eş'ari'den

daha fakih olmaları bu ikisini fakih olmaktan çıkarmıyorsa. Muaz. İbn Me'sud ve benzerlerinin Ebu Hureyre, Abdullah b. Ömer ve benzerlerinden daha fakih olmaları da. bunları fakih olmaktan çıkarmaz.

2- Bu itiraz eden kişiye denir ki: Ümmetin bütün alimleri. Ebu Hureyre'nin naklettiği kıyas ve zahire muhalif hadislerle amel etmişlerdir. Nitekim hepsi. Ebu Hureyre'nin naklettiği:

"Bir kadın, halası ve teyzesi üzerine nikahlanamaz.^[170]

hadisiyle amel etmişlerdir. Yine Ebu Hanife, Şafii, Ah-med ve başkaları onun naklettiği:

"Unutarak yeyip içen orucunu tamamlasın. Çünkü onu yedirip içiren ancak Allah'tır.^[171]

hadisiyle amel etmişlerdir, Oysa Ebu Hanife'nin kıyasına göre böyle bir kişinin orucu bozulmuş olur. Ama Ebu Hanife Ebu Hureyre'nin bu hadisinden dolayı burada kıyası terketmiştir. Bunun benzerleri pek çoktur.

Yine Malik, Şafii ve Ahmed. köpeğin yaladığı kabın yedi defa yıkanması gerektiğini bildiren Ebu Hureyre'nin hadisiyle amel etmişlerdir. Oysa İmam Malik'in kıyasına göre temiz olduğundan yıkanmasına gerek yoktur. Aksine. müctehid imamlar, Ebu Hureyre'nin hadislerinden aşağı hadislerden dolayı bile kıyası terkederler. Nitekim Ebu

Hanife sahabeden kimin rivayet ettiği bilinmeyen namazda kahkahayla gülmekle ilgili mürsel^[172] bir hadisten dolayı kıyası terketmiştir. Ebu Hureyre'nin hadisleri, ümmetin ittifakı ile böyle bir hadisten daha kuvvetlidir.

3- İtiraz eden kişiye şöyle denilir: Muhaddis, duyduğu hadisin lafızların] zaptetti mi, fakih olmaması hadisin kendisine zarar vermez. Kuran kelimelerini, teşehhüd. ezan vb. şeyleri ezberleyen gibi. Nitekim Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Bir hadisi duyup onu, duymayana ulaştıran kişinin Allah yüzünü ağıartsın. Çünkü nice fıkıh taşıyıcısı vardır ki fakih değildir ve nice fıkıh taşıyıcısı, onu kendisinden daha fakih olana taşır. [173]

Hadis, daha fakih birinin, fıkıhta kendisinden daha aşağıda olan bir kimseden hadis alabileceğini açık açık ifade etmektedir. Mana ile rivayet söz konusu olduğu zaman ravinin fakih olması mutlaka gereklidir. Çünkü fakih olmayanın bilmeden hadisi yanlış anlamış olabileceğinden korkulur.

Ebu Hureyre ise. ümmetin en iyi ezber yap anı armd andır. Rasulullah (s.a.v.) kendisine "hıfz" (ezber yapma) konusunda dua etmiştir ve kendisi de:

"Rasulullah'in (s.a.v.) bu duasından sonra duyduğum hiçbir şeyi unutmadım" demiştir. Bu sebeple o. "Musarrat" hadisiyle başkalarını lafızlarıyla nakletmiştir.

4- Ömer. oğlu Abdullah, Tbn Abbas, Aişe vs. gibi sahabenin hepsi Ebu Hureyre'nin hadisini alıyorlardı. Hadis kitaplarını inceleyen bilir.

5- Sahabeden hiç kimse, Ebu Hureyre'nin naklettiğı bir hadise, ta'n etmemiş; burada hata etmiştir şeklinde bir şey söylememiştir. Ne Ömer (r.a.) ne bir başkası böyle bir iddiada bulunmuştur. Aksine, bir defasında Ebu Hureyre, Aişe'nin odasının bulunduğu yere gelmiş ve:

"Ey odadaki, naklettiklerim hususunda bir diyeceğin var mı?" demiştir. Aişe (r.a.) namazını bitirdikten sonra, rivayet ettikleri konusunda bir şeyin bulunmadığını belirtmiş ve şu ilavede bulunmuştur:

"Ancak Rasulullah fs.a.v.) sizin gibi sözü peşpeşe sıralamazdı, sözü o kadar tane tane söylerdi ki, kişi kelimelerini saymaya kalksaydı onları sayar ve ezberlerdi."

Aişe (r.a.)'nin bu sözünden de anlaşıldığı gibi rivayet edilenlere değil, rivayet üslubuna karşı çıkıyordu.

Aynı şekilde İbn Ömer'e de: Ebu Hureyre'nin naklettiği hadisleri reddetmek gibi bir kanaatin olup olmadığı sorulmuş, o da:

"Hayır, ama kendisi o kadar rivayet nakletti ki bize nakledeceğimiz pek bir şey bırakmadı." demiştir. Ebu Hureyre'nin kendisi de:

"Onlar unutmuş ben ezberlemişsem, benim ne suçum var" demektedir. Ebu Hureyre'nin rivayetlerini çok görüyor bazısı da, "Ebu Hureyre çok rivayet etti" diyorlardı. Bu konuda Ebu Hureyre şöyle demektedir:

"Ebu Hureyre çok rivayet ediyor diyorlar. Hepimiz Allah'a varacağız. (Meselenin asıl şudur): Muhacir kardeşlerim çarşılarda ticaretle uğraşıyorlardı. Ensar kardeşim de iş-güçle meşgul idiler. Ben ise, fakir biri idim ve hep Rasulul-lah'la (s.a.v.) beraberdim, onlar yokken ben onun yanındaydım, onların unuttuklarını ben ezberliyordum. Bir defasında Rasulullah (s.a.v.) bize bir konuşma yaptı. Sonra:

"Kim elbiseni açıp serecek" dedi. Ben elbisemi serdim, Rasulullah benim için dua etti ve ondan sonra Rasulullah'dan (s.a.v.) ne duyduysam hiç unutmadım. ^[174]

Ayrıca geceyi üçe böldüğü: üçte birini namaz kılmaya, birini hadisleri tekrar etmeye, birini de uyumaya ayırdığı rivayet edilmektedir.

Böylece o. hadisleri zaptedip ezberlemesini Rasulul-lah'fa (s.a.v.) beraberliğine, başka şeylerle uğraşmasına ve Rasulullah'ın kendisine dua edişine bağlamaktadır.

Ömer b. Hattab'ın kendisi de Ebu Hureyre'den hadis alır. ihtiyaç duyduğu hususlarda Rasulullah'dan (s.a.v.) duyduklarını sorardı. Hadis rivayetinden dolayı onu tehdit etmiş de değildir. Ne var ki Ömer. rivayette titiz olmayı sever ve böylece insanların cür'eîkar davranarak hadislere ilavelerde bulunmalarının Önüne geçmeye

çalışırdı. Bu sebeptendir ki Ebu Musa, imamların ittifakıyla sahabenin büyüklerinden ve en güvenilir kişilerdendi.

6-Sahabe, fıkhi meselelerde Ebu Hureyre'den geri kimselere de müracaat ederlerdi. Mesela Ömer (r.a.). "Ceninin diyeti" konusunda Hami b. Malik ve başkalarına; Osman "kocası ölen kadının, kocasının evinde ne kadar beklemesi gerektiği konusunda" Faria bintu Malik müracaat etmiştir. Yine Ömer (r.a.) ve başkaları, "kocasının diyetinden kadının alacağı miras" konusunda Dahhak b. Süfyan el-Kilabi'ye; Zeyd b. Sabit ve başkaları da "lıayız halindeki kadından ve-da tavafının sakıt olacağı" konusunda Ensar'dan bir kadına müracaat etmişlerdir.

Aynı şekilde İbn Mesud kocası ölmüş mufavvize^[175] kadının, benzerlerinin mehrini alacağına dair fetva verince. Eşca' kabilesinden bazı kimseler, Rasulullah'm (s.a.v.) Buru' bintu Vaşık hakkında aynı hükmü uyguladığını beürtmüşler. İbn Mes'ud da bu habere son derece seviniTııştı. Yine Ebu Bekir (r.a.), Muğireb. Şu'beile Muhammed b. Mesleme'nin hadislerine dayanarak nineye mirastan verileceğine karar verilmiştir. Bu naklettiklerimizin benzerleri pek çoktur.

7- İtirazcıya şöyle denilir: Ebu Hureyre'nin "Musafrat" la ilgili hadisine muhalefet eden, bu hadisin temel kaideye ya da temel kaideye yapılan kıyasa muhalif olduğunu söyler.

Bu durumda kendisine denilir ki: Aksine bu hadi.s konusunda söylenecek söz, kendilerinde nasslara tabi olunan benzerleri hakkında söylenenin aynıdır. Çünkü bu badis, başkalarına muhalefet hususunda gelmiştir, başkalarına benzer hususlarda değil. Kıyas ise, benzerleri eşit kılma ve birbirlerine muhalif olanları tefrik etmektir. Bu hadise karşı çıkan şöyle der: Hadis kusurdan dolayı satınahnanm satıcıya geri çevirmekte ve telef olanın karşılığını takdir etmektedir. Aksine, benzerlerine göre olsaydı ya benzeri ya da değeri tazmin olunurdu. Bu hadise göre ise ne misli, ne de değeri tazmin edilmektedir. Ayrıca tazmini müşteriye ait kılmaktadır. Gelir ise, sorumluluk yüklenmenin karşılığıdır.

Böyle diyene denir ki: Satılan hayvanı geri iade etmek tedlis ve imamların ittifakıyla hayvanın vasfının farklı oluşundan mümkün olur. Sattığı hayvanın asıl vasfını ani atmayı p tedlis yapan kişi, hayvanının bu vasfını diliyle söylememiş olsa bile, diliyle söylemiş gibi kabul edilir. Bu nevi muhayyerlik, kusurdan dolayı geri iade etmedeki muhayyerliğin dışındadır.

Kendisine yine şöyle denilir: Müşteri, hayvan kendi mülkü olduğu sırada onda meydana gelen sütün karşılığını değil, satın aldığı sırada memesinde bulunan sütün karşılığını ödemektedir. Çünkü musarratı aldığı sırada memesindeki süt kendisi tarafından telef edilmiştir ve bu sebeple de bunun karşılığını ödeyecektir. ŞarV sadece bedelini takdir etmiştir. Çünkü eski süt ile yenisi birbirine kanamıştır ve artık eskinin miktarını tayin etmek mümkün değildir.

Bu sebeple müşteriden ne misli ne de kıymeti tazmin edilemez. Sari1, anlaşmazlığa son verecek bir bedel takdir etmiştir. Nitekim can ve vücut azalarının diyet ve yararları da böyle bir usul takip edilerek takdir edilmiştir. Ta ki, çıkabilecek anlaşmazlık kökünden engellenmiş olsun. Tahakkuk eden hak, miktar olarak tesbit edilebiliyorsa . ona uymak gerekir. Ama bu mümkün değilse, Sari', yolların en uygununu ve hakka en yakın olanını emreder.

Keyl (hacim) ve vezn (tartı) mümkün olmadığında tahmini; kesin bilginin mümkün olmadığı yerde de zan ile hareket etmeyi, tam mübhemlik söz konusu olduğunda da hak sahibini belirlemek için kura atmayı emreder. Bazen de başka bir yol bulunmadığı takdirde anlaşmazlığı bertaraf etmek için bedeli takdir eder. Söz konusu ettiğimiz musarrat da müşterinin satıcıya bir sa' vermesi, aldığı süte karşılık bir bedeldir.

Bu meseleyle ilgili olarak Ebu Said b. es-Sem'ani'nhv naklettiği bir olay var. Olayı Ebu Said, Yusuf el-Hemedani'den; o, fakih Ebu İshak eş-Şirazi'den; o da, Ebu't-Tay-yib et-Taberi'den nakletmiş. Ebu Tayyib et-Taberi diyor ki:

"Bağdat'da camide oturuyorduk. Horasanlı biri geldi ve bize musarratı sordu. Ona cevap verdik ve delil olarak Ebu Hureyre'nin hadisini ileri sürdük. Adam, Ebu Hureyre hakkında ileri-geri sözler söyledi. Hemen ardından caminin tavanından bir yılan düştü ve aramıza gelip o Horasanlının üzerine üzerine giderek onu ısırды ve ölümüne sebep oldu."

Bu olayın bir benzerini et-Taberaüi "Kitabü's-Sünne" isimli eserinde Zekerıyya Yahya es-Saci'den naklediyor. es-Saci diyor ki:

"Hadis dinlemek üzere muhtelif alimlere gidiyorduk.

Birdefasmda hızlı hızlı yürüyorduk beraberimizde de ağzı bozuk hayasız bir genç vardı. Biz öyle yürürken o genç: Haydi ayaklarınız!'meleklerin kanatlarından kaldırın, kanatlarını kırmayın" dedi. Bu sözleri söyledikten sonra iki ayağı tutmaz oldu." Bunun bir çok benzeri vardır. Allah'tan Kitabı "na .Rasulu'nün (s.a.v.) Sünneti'ne ve delillere uyma bağlılığını dileriz. Şüphesiz en doğruyu bilen Allah'tır. [\[176\]](#)

Sahabeye Dil Uzatan Tekfir Edilir Mi?

Şeyhülislam fbn Teymiye'ye soruldu:

Müslüman bir grup var. bunlar, kelime-i şehadeti getiriyor, oruç tutuyor, zekat veriyor; Allah'ın rızasını kazanmak için gayret ediyorlar. Ancak Rasulullah'in (s.a.v.) ashabına dil uzatanları tekfir ediyor, tevbe etseler bile tev-belerinin kabul edileceğinin ümit edilmediğini söylüyor ve dil uzatmada ısrarlı olanların Cehennem'de ebediyyen kalacaklarını iddia ediyorlar. Tevbelerinin kabuî edileceğini söyleyenlere de "Receviyye" ismini veriyorlar. Bir kişinin sağlam bir akideye sahip olduğunu tam tahkik etmeden peşinde namaz kılmıyorlar. Bunlardan biri bir şey söylediğinde ya da istediğinde mutlaka "inşaallah" diyor. Bu yaptıkları doğru mu. değil mi?

İbn Teymiye'nin cevabı:

Hanul Allah'a mahsustur. Buiar, müslüman bir topluluktur. Diğer müslümanlar gibi bunlar da yaptıklarının karşılığını göreceklerdir. Allah'a ve Rasulü'ne imanlarından ve onlara itaatlerinden dolayı Allah onları mükafatlandıra-çaktır. Bu gibi meselerdeki hatalarından dolayı iman ve takvaları kaybolmaz. Bunlar da, itikad ettikleri ve yaptıkları şeylerin büyük çoğunluğunda isabet eden, azında da hata eden sair müslüman gruplar gibidirler.

Sahabeye dil uzatanın tevbesinin kabul edilmeyeceği ve ebedi olarak Cehennem'de kalacağı şeklindeki iddiaları yanlıştır. Selef ve dört müctehidle başka imamların görüşü: Benzerleri için söz konusu olduğu gibi Rafizilerin de tev-belerinin kabul edileceği şeklindedir. Rivayet edilen:

"Sahabilerime dil uzatmak, afvedilmeyen bir günahtır." şeklindeki hadis, batıl olup ilim ehlinden hiç kimse onu rivayet etmemiştir. Sahih olduğu farzedüse bile. bununla tevbe etmeyen kastedilir, Allah mutlaka sahabenin hakkını ondan alacaktır.

Tevbe edene gelince., Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

"(Tarafımdan onlara) de ki: 'Ey nefislerine karşı aşırı giden kullarım, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah bütün günahları bağışlar. (Zümer: 39/53)

Allah, tevbe edenlerin bütün günahlarını bağışlayacağını bildiriyor. Sahabeye dil uzatan kişi. bunun caiz okluğuna inanıyorsa, bidatçı bir sapıktır. Bu hususta hak, Allah'ındır. Böyle bir kimsenin durumu, Rasulullah'ın sihirbaz ya da yalancı olduğuna inanıp ona dil uzatanın durumu gibidir. Böyle biri İslam'ı kabul edecek olsa, Allah müslümanlığını kabul eder. Rafizinin durumu da budur, hak kendisine belli olur ve tevbe ederse, Allah tevbesini kabul eder. Şayet bu yaptığının haram olduğunu ikrar ediyorsa, tıpkı diğer müs-lümanlara iftira eden ve onların aleyhinde dedikodu yapan gibi zalimdir. Kullara haksızlık yapıp zulmetmekten tevbe edenin tevbesi geçerlidir.

Kendilerine haksızlık yaptığı kimselere dua eder ve onlara dil uzattığı kadar onları hayırla anar. Çünkü iyilikler, kötülükleri giderir.

Şayet biri taş için, "bu taştır" dediğinde kişi: "Bunun taş olduğunu kesin olarak söyleyemem" derse, hata etmiş olur. Lakin maksadı: Bunun taş olduğuna kesin olarak hüküm verirsem. Allah'ın onu başka bir şey yapmaya gücü yoktur demiş olurum, diyecek olursa, ona denilir ki: Aksine, o. şimdilik kesin olarak taştır ve Allah da onu başka bir maddeye tahvil etmesine kesin olarak kadirdir. "İnşaallah" demekle şayet maksadı, Allah'ın onu değiştirmeye kadir olduğunu söylemek ise. bu doğrudur. Ama onun taş olduğundan şüphe ediyorsa, bildiği halde bilmiyor görünümüne girdiğinden dolayı ta'zir edilir.

Durumu belli olmayan herkesin arkasında namaz kılmanın caiz olduğu hususu, dört müctehid tie diğer müctehidlerin ittifak ettikleri husustur. Ben ancak batinmdaki akidesinin de sağlam olduğunu bildiğim kişinin arkasında cuma ya da diğer vakit namazlarım kılarım, diyen, bidat ehlinden ofup sahabi. tabiin ve müslümanlann dört müctehid imamı ile diğer müctehidlere muhalefet etmektedir. Allahu a'lem. ^[177]

^[1] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 3.

^[2] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 3.

^[3] Tam adı Ebu Muhammed Aii b. Alınıed b. Saİd b. Hazm olan tbn Hazm, 994 yılında doğmuş Endülüs Araplarındandır. Bir çok konularda oldukça geniş bilgi sahibi, ihlaslı bir bilgin ve tanınmış bir kelam ve tarih mütehassısı, aynı zamanda höyük hır şairdir.

^[4] Buhari, Enbiya: 32, 46, Fedail: 30, At'ima: 25, 30, Tirmizi, At'ima; 31,Menakıb: 62.

^[5] Buhari, Enbiya: 32, 46, Fedail: 30, At'ima: 25, Müslim, Fedail: 70, Tirmizi, At'ima: 31,İbn Mace, At'ima: 14.

^[6] Buhari, Salat: 80, Feraiz; 9, Fedail: 3, 5, İbn Macc, Mukaddime: 11, Ahmed: 3/18, 4/4.

^[7] İbn Mace, Mukaddime: 11.

^[8] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 3-5.

^[9] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 5-6.

[10] Buharî, Tefsir: 2, 7; İbn Mace, Mukaddime: 11; Ahmed: 5/112. .

[11] Bu hadis kaynaklarda teshil edilememiştir.

[12] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 6.

[13] Mansur es-Sem'anî el-Temimi el-Mervezi (489/1095); Müfes-sir, muhaddis, mütekellim, fakîlı ve usuküdür. El-Kavati fi Usuli'l-Fıkh, Minhacu Ehİl's-Sünne, el-İntisar fi'l Hadis, Tefsîrü'l-Kur'an gibi eserleri vardır. (Kehhale, 13/20)

[14] Kaynaklarda bu hadis teshir edilmemiştir.

[15] Tirmizi, Menakıb: 16, 37; İbn Mace, Mukaddime: 11.

[16] Ebu Davud, Sünnet: 5; Tirmizi, İlim: 16;

İbn Mace, Mukaddime: 6; Darimi, Mukaddime: J6; Ahmed: 4/126,127.

[17] Müslim, Mesacid: 311; Ahmed: 5/298.

[18] Buhari, Vudu: 10; Müslim, Fedaiiu Sahabe, 138; Ahmed: 1/266, 314, 328, 335.

[19] Buhari, Mevakit: 41; Menakıb: 35; Müslim, Eşribe: 176; Ahmed: 1/198.

[20] Buhari, Salak 80; Menakıb Ensar: 45; Fedailu Sahabe: 3, 5; Feraiz: 9; Müslim, Mesacid: 38; pedailu Sahabe: 2,7; Tirmizi, Menakıb: 14, 16; İbn Mace, Mukaddime: li;

[21] Buharî, Fedailu Ashabi'n-Nebi: 5.

[22] Buhari, I-edaiû Sahabe: 6; Müslim, Fedailu Sahabe: 14; İbn Mace, Mukaddime: 11; Ahmed: 1/112.

[23] Buhari, FedaiJu Sahabe: 6; Enhiya: 54; Ahmed: 6/55.

[24] Buhari, İlim: 22; Ta'bir: 15; Müslim, Fedailu Sahabe: 16; Darimi, Rüya: 13.

[25] Tirmizi Menakıb: 49.

[26] İbn Mace, Mukaddime: 11.

[27] Buhari. Salat: 80; Fedai] Ashab'i'ri-Nebi: 3; Meruikih Ensar: 45; Tirmizi, Menakih': 15;

[28] Buhari, Fedailu Sahabe: 5; İbn Mace, Ahkam: 37:

[29] İbn Mace, Mukaddime: 11.

[30] Buhari, Şehadat: 27; Ahkam: 30; Hilye: 10; Müslim, Akdiyye: 4; Ebu Davud, Akdiyye: 7; Tirmizi, Ahkam: 1İ; Nesaİ, Kudat: 13, 33; İbn Mace, Ahkam: 5.

[31] BuharivCihad; 171; Cizye: 10, 11; İtisam: 5; İlim: 39; Feraiz: 21; Diyat: 24, 31; Ebu Davud, Menasik: 95; Tirmizi, Diyat: 16; İbn Mace, Diyat: 21.

[32] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 6-22.

[33] Tirmizî, Menakib; 62;

[34] Buhari-i, Pcdailu Ashiihi'n-Nebi: 9; Tirmizi, Menakib: 20,

[35] Buhari, Cihad: 102; Müslim. Fedailu .Sahabe: 32;

Tirmîzi, MenaiciH: 20.

[36] Tirmizi. Memıkıh; 19

[37] Tirmizi, Memıkıb: 31.

[38] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 22-23.

[39] Ahmed: i/377; Tirmizi, Menakıb: 14; İbn Maue, Mukaddime: II;

[40] Bulıari. Memıkıb: 45; Müslim, Fedaii: 2.

[41] Buhari, Salat: 80: T-edai: 3: Tirmizi. Menakıb: 15: Ahmed: 3/1 S.

[42] Müslim, Folailu Sahabe: il.

[43] Müslim, İman: 164; Ebu Davut!, Büyü: 50: Tirmizi, Büyü: 72; İbn Mace, Ticarat: 36.

[44] Buhari, Sulh: 6; Fcdailu Ashabı'n-Nebi: 17; İbn Hanbel: 1/108.

[45] Buhari, Cihad: 102: Müslim, I-edailu Sahabe; 32: Tirmizi, Memtkıb: 20.

[46] Müslim, Fedaihi Sahabe: 33; Alımetl: 2/384

[47] Mübahele: Hasım tarafların, taraflardan yalan söyleyene İane! okumaları anlamına gelir. Ai-İ îmran Suresinin 61. ayeti olan Mübahele ayetinin nüzul sebebi şöyledir: Necran hristiyanlırsndan bir heyet Rasululîah'a (s.a.v.) geldi. Rasuhıllah, onları İslam'a davet etti, aralarında iki rahip:

"Biz senden Önce İslam-ı kabul ettik" dediler, Rasululiah (s.a.v.):

"Sizi İslam'ı kabul etmekten alıkoyan şeyleri biliyorum." deyince, onlar:

""Madem biliyorsun, baydı söyle" demişler. Rasulullah (s.a.v.):

"Haç, içki ve domuzu sevmeleri olduğunu söylemiş ve onlar bunu yalanlamışlardı. Bunun üzerine Rasuhılhlıh (s.a.v.):

"Gelin yalancıya lanet okuyalım." demiştir.

(El-Vahidi, Esbabu'n-Nüzul, Mısır 1968, s: 58-59)

[48] Tirmizi, Menakıb:60; Ahmed: 1/33 3.

[49] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 23-30.

[50] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 30.

[51] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 30-31.

[52] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 31.

[53] Tİrmizi, Menakıb: 16; İbn Mace, Mukaddime: 11.

[54] Buhari, Salat: 80; Müslim, Fedail: 2/7; Tİrmizi, Menakıb: 11.

[55] Buhari, Salat: 80; Ahmed: 1/27.

[56] Müslim. Fedailu s-Sâhab&: 11.

[57] Tinnizi, Memıkıb: 16, 37; İbn Mace, Mukaddime: 11; Ahmed: 5/382, 385.

[58] İbnHanhel: 5/298.

- [59] Buhari. Tefsir: 7/3
- [60] Buhari. Ezan: 39, 46, 68; Nisam, 5; Müslim, Salaî: 94; Ebu Davud, Sala!: 169; Tirmizi, Menakıb: 16.
- [61] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 31-37.
- [62] Bulurri, Fedailu Ashabi'n-Nebi: 7.
- [63] Müslim, İman: 175; Tirmizi, Menakıb: 57, 58.
- [64] Bir müd, 832 gr. ağırlığında bir ağırlık birimidir.
- [65] Buhari, Fedailu Ashabi'n-NebJ: 5; Müslim, Fedailu Sahihe: 221,
- [66] Buhari, Fedailu Ashabi'n-Nebi: 1; Muslini, Fedailu Sahub"e:210.
- [67] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 37-42.
- [68] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 43.
- [69] Müslim, Zekat: 150; Ebu Davud, Sünnet: 12.
- [70] Buhari, Sulh: 9; Fedailu Aslıabi'n-Nebi: 22; Fiten: 20. Ebu Davud, Sünnet: 12; Tirmizi, Menakıb: 30.
- [71] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 43-45.
- [72] Tirmizi, Menakıh: 16; İbn Mace, Mukaddime: I I. 46
- [73] Buhari, Salar: 63, Cihad: 17.
- [74] Buhari, Salat: 63, Müslim, Fiten: 70, Tirmizi, Menakıb: 34, Ahmed: 2/161, 164.
- [75] Müslim, Fiten: 70
- [76] Buhar, Fiten: 9; Menakıb: 25; Müslim, Fiten: 10;
- Ebu Davud, Fiten: 2; Tirmizi, Fiten: 29; İbn Mace, Fiten: 10.
- [77] Buhari, İman: 12; Fiten: 14; Ebu Davud, Fiten: 4.
- [78] Tirmizi, Fiten: 33; İbn Mace, Fiten: 10.
- [79] Buhari, İman: 22; Fiten: 10; Müslim, Fiten: 14.
- [80] Buhari, İlim: 43; Fiten: 8; Ebu Davud, Sünnet: 15.
- [81] Ahmed: 6/419.
- [82] Buliari.İman; 12; Rten: 14; Ebu Davud, Fiten: 4;
- [83] Buhari İtisam: 10. Müsüm, İman: 247, Ebu Davud Fİten: I, Tinnizi Fiten: 27,
- [84] Buhari, t'tisam: 10; Müslim, İman: 247.
- [85] Buhari, frisam: 1 0, Menakıb: 28, Müslim, İmare: 171, 174.
- [86] Müslim İmare: 177.
- [87] Buhari Tib: 51, Nikah: 47, Müslim Cuma: 47, Ebu Davud Edeb: 86.

[88] Buhari Talak: 24, Fiten: 16, Müslim Fiten: 50, Tirmizi Fiten: 79.

[89] Müslim İman: 86, Buhari Bedüful-Halk: 15, Tirmizi, Fiten: 71.

[90] el-Müzeni: İmam Şafi'nin talabelerinden olup 877 yılında vefat etmiştir. 'Hayreddin Karaman, İslam Hukuk Tarihi, İsf. 1975, s. 100.

[91] Muharn'ined fa. Hasen: Hanefi mezhebinin önde gelen imamlarm-dandır. Daha çok Ebu Yusuf'un yanında okumuş, İmam Malik yanında üç yıl kadar okumuştur. 805 yılında vefat etmiştir. "Hayreddin Karaman, a.g.e, s. 96.

[92] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 45-65.

[93] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 65-70.

[94] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 70.

[95] Bir nüshada "beş yüz at iiave ettiği yazılıdır. Tirmizî'nin Abdur-raimann h. İlabab"t;ın nakline göre, Osman (r.a.) allı yîiz deve teşhiz etmiş ve sonrada, bin dinar getirip vermiştir.

[96] Tinîizi, Memılab: 57, 58.

[97] Ruhari Sure: 60/1, Ebı Da\ ud Sünnet: 8.

[98] Aynı kaynaklar.

[99] Buhari, İtisam: 21: Müslim, Akdiye: 15; Ebu Davad Aktliye: 2; Mesai, Ahkam: 2; Kudal: 3; İbn Macc, Ahkam: 3,

[100] Ahmed:4/38, 61.

[101] Buhari Jman; 4; Rikak: 26; Ebu Davud, Vilr: 2, 11, 12,Cih;id:2; Nesai, İman: 9; İbn Mace, Firen: 2.

[102] Müslim, Padailu's-Sahabe: 210; Ebu Davud, Sünnet: 9.

[103] Müslim, Fadailu's-Salıabe: 221: Elîu Davud, Sünnet: 10.

[104] Tiraiİ7,i, Cihad: 76; Fadailu Ashafii'n-Nebi: 1 Müslim, Fadailu Ashafri'n-Nehi: 208.

[105] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 70-79.

[106] Buhari, Sulh: 9, Fadailu Ashabin-Nebbi. 2. Menakıb: 25; \ibu Davui, Siinnei: 12; Tirmizi. Menakıb: 30.

[107] Ruhari, Menakıb:25; Edeb: 95: Miîrted: 7; Müslim, Zekal: 150, 152; Ebu Davud, Sünnet: 12.

[108] Buhari, Enbiya: 6; Menakıb: 25: Meğazî: 61; Tevlid: 23: Müslim, /-ekai: 142, 144. 147. 148; Ebu Davud. Sünnet; 28: Tirmizi, Fiten: 24: Nestn, Zekat: 79.

[109] Ahmed: 1/377, 389, 395, Tirmizi Menakıb: 14, İbn Mace Mukaddime: İ1.

[110] Buhari Fadailu VSahabe: 6, Enbiya: 54,

Müslim, Fadaiiu's-Sahabe:23. Tirm'izi Menakıb: 17, Ahmed: 6/55.

[111] Müslim, Fadailu's-Sahabe: 26; Ahine1/71

[112] Buhari, Fadailu Asbabin-Nebi: 9; Müslim, Fedailu'a Sahabfe: 32.

[113] Buhari CfHadi 40, 4]; fedai İlı VSahabe: 48,

Tbn Mace Mukaddime: 11.

[114] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 79-86.

[115] Ahmed: 4/115.

[116] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 86-88.

[117] Onrimi, Rşrihe: 8

[118] Ebu Davud, Sünnet: 8; Tirmizi, Fiten: 48; Ahme- 4/273.

[119] Tirmizi, Dm, 16; Ebu Davud, Sünnet, 5; İbn Mace, Mukaddime: 6

[120] Tirmizi Memtkıb: 16, İbn Mace Mukaddime: 11.

[121] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 88-93.

[122] Ahmed: 4/115;

[123] Buharı, Edep 44; Müslim, Eyinan, 176.

[124] Buhari, Edeb: 96; Müslim, Birn 165; Tirmizi, Zflhd:50.

[125] Miisiim, FadmluVSaJıabe: 36, 37,

[126] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 93-101.

[127] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 101-102.

[128] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 103.

[129] Buharı', FadaiJu Ashahrn-Nehi: 9; Müslim, F?dai: 35-36.

[130] Tirmizi.Meınıkfb: 60 Alımed, 1/331

[131] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 103-107.

[132] Buhari, Menakıh: 24: Fedail: 36;îstitabe: 6,7 ; Müslim. Zekat: 147. 148; İbn Mace, Mukaddime: 12;Ahmed: 3/33,

34.

[133] Müslim, Zekat: 150: Ebu Davud, Sünnet: 12.

[134] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 107-110.

[135] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 110-111.

[136] Müslim, Libas: 34; Cennet: 52.

[137] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 112-114.

[138] Buhari, Marda: 1; Müslim, Çenaiz: 3-4.

[139] Ahmed: 3/321; İbn Mace(Cenaiz: 55.

[140] Buharı, Cenaı7.: 35, 38. 39; Mislim, İman: 165:

Tirmizi, Cenaiz: 22; Nesaû Cenaiz: 17, 19, 21; İbn Mace, Cenaiz: 52.

[141] Müslim, İman: 167; Ebu Davnd, Cenaiz: 25; Ahmed: 4/397.

[142] Müslim, Cenaiz: 29; Ebu Davud, Edeb: 111.

- [143] Müslim, Cenaiz: 29; İbn Mace, Cenaiz: 51.
- [144] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 114-122.
- [145] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 122-125.
- [146] Buhari Mescidu Mekke: t, Müslim, Hac: 505.
- [147] Buhari, Mescidu Mekke: t, 6; Müslim, Haec: 415.
- [148] Buhari, Salat: 55; Müslim, Mesacid: 20.
- [149] Buhari, Salai: 48; Cenaiz: 62; Müslim, Mesacid:19.
- [150] Buhari, Salat: 48; Müslim, Mesacid: 19.
- [151] Müslim, Mesacid-. 23.
- [152] Müslim, Cenaiz: 97, 98; Ebu Davuâ, Cenait: 73.
- [153] Buhari, Salat: 48, 54; Müslim, Mesacid: 16.
- [154] Tirmizi, Salat: 121, Cenaiz: 61; Nesai, Cenaiz: 164; İbn Mace, Cenaiz: 49.
- [155] Muvalta, Sefer: 85.
- [156] Ebu Davucl, Mendik: 96
- [157] Tirmizi, Tefsir Şifre: 9/8.
- [158] Buhari, Büyü: 49; Müslim, Mesacid: 271.
- [159] Müslim, Mesacid: 271; İbn Mace, Mesacid: 16.
- [160] Buhari, MevakitTs-Salat:'20, Ezan: 34; Ebu Davud, Salat: 49; Nesai, İmamet: 45.
- [161] Müslim, Mecid: 255.
- [162] Buhari Fedail: 5, Müslim Fedail: 221, 222.
- [163] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 125-136.
- [164] Acluni Keşfu'l-Hafa (Beyrut- 1351 h.) 1/444,
- [165] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 137-138.
- [166] İbnHanbel 1/388.
- [167] Tirmizi, Menakıb: 1, 37: İbn Mace, Mukaddime, 11
- [168] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 138-140.
- [169] Hayvanın bol süt verdiğini göstermek için onu bir müddet sağmamak ve bu haliyle onu satmak.
- [170] Buhari, Nikah: 27; Müslim, Nikalı: 37.
- [171] Buhari, Kyman: 15; Tirmizi, Savm: 26: İbn Mace, Siyam: 15.

[172] Mürsel Hadis: Rasulullah'ın yakın bir devirde yaşamış olmaları dolayısıyla, sahabenin çoğunu gören ve onlarla sohbette bulunan tabiilerin, işittikleri sahabilerİ atlayıp doğrudan doğruya Rasulullah'a is-nadla "kale Rasulullah" diyerek rivayet ettikleri hadislere denir. (Talat Koçyiğit, Hadis İstılahları: Ankara-1980, s. 291)

[173] Ebu Davud, tim: 10; Tirmizi, îlnı: 7; İbn Mace. Mukaddime': 18.

[174] Müslim, FadaU's-Sahabe; 159-160; tbn Hanbel. 2/24.

[175] Mufavvize: Emr-i nikahını velisine tefviz ve havale edip meirnden bahsetmeyen kadındır. (Ömer Nasuhi Bilmen, Hukuk-u İs-İmniyye ve Islilahat-ı Fıkılıyye Kamusu, 2/11)

[176] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 140-148.

[177] İbn-i Teymiyye, Ashab,ı Kiram, Tevhid yayınları: 148-150.